

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 10. MARCA 1983

ŠTEVILKA: 10 • LETO XXXII

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev ŽKD, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z rednim zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vani - Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosta prometnega davka po pristojnem mnenju št. 42/1-77.

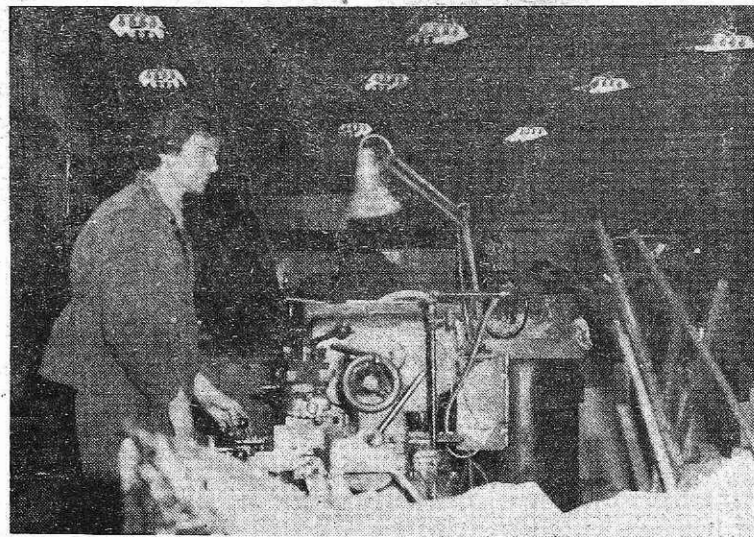
ZVEZA SINDIKATOV NOSILKA JAVNE RAZPRAVE O OSNUTKU ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU V TOZD

V preteklih dneh so bila v nekaterih osrednjih slovenskih glasilih objavljena izhodišča za javno razpravo o osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju z opisom poglavitnih novosti, ki jih prinaša osnutek. Osnutek zakona s povzetkom je bil objavljen v prilogi Poročevalca Skupščine SR Slovenije in SFR Jugoslavije za delegate in delegacije 21. februarja. Nosilec in organizator javne razprave je socialistična zveza v sodelovanju z zvezo sindikatov, oziroma konkretno v TOZD osnovne organizacije zveze sindikatov.

Osnutek zakona, kot je znano, je razprava o osnutku bo v občinah sprejel Izvršni svet Skupščine SR potekala do 15. aprila, ko bodo Slovenije 10. februarja letos. Javna predsedstva občinskih konferenc

SZDL morala oceniti javno razpravo in sprejeti zaključna poročila. Ocenio ugotovitev iz javne razprave in zaključno poročilo javne razprave bo prve dni maja obravnavalo predsedstvo republiške konference SZDL. 11. maja bo predloženo na sejah zborov Skupščine SR Slovenije in skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije, ki bodo obravnavali osnutek zakona. Zakon naj bi bil predvidoma sprejet na zasedanju zborov Skupščine SR Slovenije 20. junija, do konca leta pa mora Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja sprejeti spremembe in dopolnitve svojega statuta.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Delavci - vzdrževalci v TOZD Hladna Valjarna Bela (foto S. Kokalj)

SISTEM DELITVE PO DELU V ŽELEZARNI SE VEDNO NA SLEPEM TIRU

»Da bi dosegli večjo produktivnost, nas čaka pomembna naloga, da izboljšamo sistem delitve po delu, tako da bo postal glavna spodbuda za produktivnost in tudi za uspešnejše upravljanje in učinkovitejše poslovanje sploh. Zdaj se s tem precej ukvarjamo. Toda tudi tu moramo bolj odločno premagovati odpor in odpravljati slabosti. Ne smemo dopustiti uravnilovke, prav tako pa ne smemo dovoliti neupravičenih razlik, za katerimi ni ustreznega delovnega prispevka in ki se spreminjajo v privilegije na račun drugih. Takšne težnje in pojave moramo preprečiti. Porajajo namreč upravičeno nezadovoljstvo delavcev in nam povzročajo družbeno in politično škodo.« (Tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, 20. junija 1978).

Misli tovariša Tita na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije nismo izbrali slučajno; temveč zato, ker se med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela naše železarne vse pogostje slišijo kritike in pripombe v zvezi z delitvijo dohodka in osebnega dohodka. O tem je bilo nemalo člankov tudi v našem Železarnju, ki so tu pa tam trenutno zburili duhove, kakršnikoli premikov ali poglobljenih strokovno političnih razglabljanj o ustavni in zakonski ureditvi dohodkovnih odnosov pa ni bilo. Ta zahteva se kakor rečeja nit vleče v vseh političnih razpravah, še posebno od lanskega letnega kongresa zveze komunistov dalje, poudarjena pa je tudi v vsakoletnih resolucijah o politiki družbenogospodarskega razvoja SR Slovenije kot tudi naše občine.

Da ne bi segali predaleč nazaj, navajamo še besede člana predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Kira Hadžila Vasileva iz uvodnega referata pete seje centralnega komiteja ZKJ, na kateri so 28. februarja obravnavali aktualna idejna gibanja v družbi in naloge zveze komunistov: »Izkušnje iz prakse namreč kažejo, da niso vprašljivi ne pravilnost njenih ciljev, ne njeni strateški temelji, ne možnost njenega uspeha. (mišljen je nadaljnji potek naše revolucije, napis urede). Če smo odkriti, da nekateri učinki še ne ustrezajo zastavljenim ciljem, je na dani, da ne moremo napre, če si ne pojasnimo razlogov za to, če ne odpravimo vsega, kar povzroča nekatera odstopanja od teh ciljev, če ne razvijemo in izpopolnimo naših temeljnih, že sprejetih sistemskih opredelitev v smeri, ki nam bo omogočila, da bodo delavci v združenem delu resnično zagospodarili nad vsemi vzvodi in sredstvi družbene reprodukcije. To je edina možnost, da bomo čimprej ne le premagali sedanje zaostrene probleme in težave, temveč se tudi rešili iz te kritične faze, procese družbene reprodukcije pa postavili na trdne in zdrave temelje.« To mora biti, je v nadaljevanju podaril, v središču naše pozornosti ter najpomembnejše in odločilno prizorišče idejnopolitičnega boja zveze komunistov.

V naši železarni, namesto da bi intenzivno začeli teoretično reševati in praktično premagovati ovire pri uresničevanju poglavitnih načel in bistvenih določil ustave ter zakona o združenem delu, kar v vedno večjem številu zahtevajo tudi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, ponujamo samoupravnim organom v TOZD in delovnih skupnostih predlog, ki je bil sicer pripravljen za interno uporabo, o povečanju mase sredstev za osebne dohodeke v letu 1983 v posameznih TOZD in delovnih skupnostih, ki je grajen na očitni uravnilovki. Za temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki so v lanskem letu dosegle večji indeks povečanja poprečnega osebnega dohodka glede na leto 1981, se predlaga nižji odstotek rasti, oziroma povečanja mase sredstev za osebne dohodeke, razen za tiste, ki so v poprečju lanskega letnega osebnega dohodka zaostali in nekaj drugih izjem.

Predlog o povečanju mase za osebne dohodeke je grajen na očitni uravnilovki, ki med drugim zasleduje tudi to, da osebni dohodki v posamezni temeljni organizaciji ali delovni skupnosti ne bi preveč očitno odstopali od drugih, ne glede na delovne rezultate: doseženi porast proizvodnje in delovne storilnosti, kakovostnega programa, izvoza na konvertibilno področje, znižanje stroškov poslovanja in boljšega izkoriščanja poslovnih sredstev.

Seveda se z vsem tem odločilno povezuje vprašanje ustvarjanja dohodka in čistega dohodka glede na uresničevanje programov dela in vseh ostalih že navedenih kvalitativnih kazalcev, od česar so odvisna sredstva za osebne dohodeke in kar edino dovoljuje povečevanje sredstev za osebne dohodeke ter delitev ustvarjenega dohodka med TOZD in delovnimi skupnostmi glede na njihov prispevek k skupnemu dohodku, na kar je tudi obilica pripomb, po načelih, kot jih opredeljuje zakon o združenem delu.

Ob rob tega problema sodi tudi poprečno prikazovanje in primerjanje osebnih dohodkov med posameznimi TOZD in delovnimi skupnostmi, ne da bi ob tem upoštevali različen sestav osebnih dohodkov glede na sistem in pogoje dela (večimensko delo, različni dodatki za popoldansko, nočno, nedeljsko, praznično delo in podobno). Če bi odmislili vse te dodatke, potem bi bila poprečja precej drugačna, pa tudi medsebojna primerjava bolj realna. Tu je še vprašanje zelo neurejenega sistema uvajanja premij v TOZD in verjetno še druga vprašanja.

O vsem tem je bilo že veliko pisanja in govorjenja, nikdar pa nismo imenovali najbolj odgovornih za tako stanje od poslovnega odbora Železarnje in vodij TOZD do najodgovornejših delavcev v zvezi sindikatov, še prav posebno pa članov zveze komunistov v teh organih, ki sicer veliko naporov vlagajo za normalen potek proizvodnje, reševanje tekočih problemov, tudi zaradi neustreznih delitev dela in odgovornosti, zanemarjajo ali pa podcenjujejo pa temeljne vzvode za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije.

IZ RAZISKAVE MOŽNOSTI POMAKNITVE DELOVNEGA ČASA V DNEVNO SVETLOBO

V raziskovalnih pripravah na temo »možnosti pomaknjenega delovnega časa« smo v izdelavi teoretičnega modela, ki je operiral s približnimi, na podlagi določenih zakonitosti ocenjenimi podatki, ugotovili, da pomaknitev delovnega časa vpliva na štiri splošna področja, ki neposredno zadevajo:

(Nadaljevanje na 10. strani)

KAKO DALEČ SMO S PRIPRAVAMI ZA GRADNJO JEKLARNE 2

Predsednik poslovnega odbora Boris Bregant je delegatom delavskega sveta Železarnje posredoval informacijo o poteku priprav na gradnjo jeklarne 2, ki jo tudi mi v celoti objavljamo.

Aktivnosti v prvih mesecih leta so v zvezi s pripravami gradnje v teku. Nosilec akcije je železarna Jesenice v sodelovanju s SOZD Slovenske železarnje, Ljubljanske banko in drugimi republiški in zveznimi institucijami. Na osnovi zaključkov sestanka v Ljubljanski banki je bila, ob prisotnosti predstavnikov LB, NB Slovenije, SISEOT, sekretariata za finance, republiškega komiteja za industrijo in energijo, Gospodarske zbornice Slovenije, SDK in Temeljne banke Kranj, oblikovana naloga in imenovane strokovne grupe, ki

morajo do konca marca pripraviti odgovore na vsa nerešena vprašanja.

V zvezi z izdelavo investicijskega programa za etapno gradnjo, načina oblikovanja in plačila sredstev za povečanje priključne moči, pridobitev bančnih garancij za lastna sredstva in delež sovlagateljev, zagotovitev kreditiranja pod pogoji izvoznih projektov, pridobitev pisma o prioriteti, pridobitev kreditov izvajalcev investicijskih del, kompenzacijski posli za uvoz opreme, pridobitev soglasij za uvoz opreme in ustanovitev ban-

čnega konzorcija. Vsake štirinajst dni se bo izvajanje pregledovalo o: roma ugotavljalo opravljene aktivnosti.

Investicijski program za prvo et po je v zaključni fazi izdelave in t narejen v teh dneh.

Nadalje se podpisujejo samoupr vni sporazumi za združevanje dina skih sredstev za razvoj črne met lurgije. Železarni Jesenice je dosk sporazum podpisalo 76 delovnih o ganizacij v skupni vrednos 341.508.000 din letno in 11 trgovi skih organizacij v skupni vrednos 207.200.000 dinarjev. Tako je doslej samoupravnimi sporazumi letno v zano 265.865 ton naših izdelkov, ki pri 5 % vrednosti predstavlj 548.705.490 dinarjev letno združen sredstev. Nekoliko počasneje tei akcija pri ostalih delih, tako da skupno podpisanih samoupravnih sporazumov za približno 850 mio d narjev, od česar že približno 600 mi din letno za jeklarne 2 in predstavlj to že prek 70 % potrebnih združenih sredstev. V Železarni je nepodpis nih samoupravnih sporazumov le š za 59.490 ton, ali 126.568.000 dinarje letno.

Za tako združena sredstva mora mo pridobiti bančne garancije, ka pa bo enotno v skupni akciji tudi za ključeno.

Posebne aktivnosti se nadaljujej na področju energetike, kjer iščem

(Nadaljevanje na 2. stran)

KAKO SMO DELALI PRVI TEDEN V MARCU

Po podatkih statistične službe na sektorju za ekonomiko in organizacijo so delavci v temeljni organizaciji združenega dela PLAVŽ v prvih sedmih dneh marca izdelali 2.295 ton grodlja, kar je 15 % mesečnega družbenega plana, ki je enak operativnemu planu. S tem dosežkom zaradi velikih težav zaostajajo za linearnim planom dobrih sedem odstotkov. Boljše rezultate so dosegli do vključno 7. februarja delavci v TOZD JEKLARNA, ki so v obeh jeklarnah izdelali 9.965 ton surovega jekla, s čimer rahlo presegajo linearni mesečni plan.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 27.496,3 tone, kar je 20,6 % družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu. Zaostanek za linearnim planom oziroma idealno realizacijo znaša dva odstotka.

Za prodajo je bilo v tem času izdelano 7.369,7 tone izdelkov, oziroma dobra dva odstotka manj, kot je idealna realizacija.

(Nadaljevanje na 8. strani)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V LETU 1982

V letu 1982 so družbene obveznosti Železarnje znašale 1.190,5 milijona dinarjev, kar je 36 % več kot v letu 1981. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 420,2 milijona dinarjev. Obveznosti, ki jih pokrivalo z dohodkom so znašale 451,7 milijona dinarjev, iz lastnih sredstev oziroma akumulacije pa smo financirali 318,6 milijona dinarjev družbenih potreb.

ANALIZA POSAMEZNIH SKUPIN PRISPEVKOV

1. Prispevki iz osebnega dohodka so glede na 1981. leto višji za 25 %, oziroma za 84,7 milijona dinarjev.

Najbolj so se povečale prispevne stopnje Skupnosti zdravstvenega varstva, Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS, skupnosti otroškega varstva občine (po delovnem mestu) in Kulturne skupnosti SRS. Prispevki so porasli tudi na račun povečanja republiškega davka od osebnega dohodka za 0,40 %, ki je bil uveden s 1. januarjem 1982 in je namenjen razvoju kmetijstva. Najbolj so se zmanjšale stopnje za Zvezo skupnosti otroškega varstva SRS in občinske skupnosti otroškega varstva po domicilu, te-

meljni izobraževalni skupnosti ter Kulturni skupnosti občine.

2. Prispevki, ki jih pokrivalo z doseženim dohodkom, so se povečali za 15 % oziroma za 58,9 milijona dinarjev.

Prispevki za splošne družbene potrebe (pod točko 1) so se glede na leto 1981 povečali za 82 %. Pri tem je dosti višji davek republiki (za 66 %), čemur je vzrok višji dohodek kot v preteklem letu in pa stopnja 3,25 %, ki letos v tej višini velja za temeljne organizacije in delovne skupnosti. Lani smo za delovne skupnosti plačevali davek po stopnji 0,2 % od osnove za izračun davka. Ostali prispevki za splošne družbene potrebe so višji predvsem zaradi povečanja

ČETIRTO POSVETOVANJE O KADRIH V METALURGIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

je eden izmed bistvenih dejavnikov v prizadevanjih, da se čim bolj opremo na lastno znanje in tehnologijo. Posvetovanje je nakazalo vrsto problemov, ki nastopajo v kadroviški problematiki slovenske črne in barvne metalurgije. Čeprav je bilo predvsem prikazano le dejansko stanje v načinu izobraževanja metalurških kadrov v posameznih delovnih organizacijah, je bilo mogoče iz povedanega izluščiti določene smernice za izboljšanje dela na tem področju.

V času od tretjega posvetovanja bi moralo biti za popularizacijo metalurških poklicev izdelanega nekaj materiala (brošure, propagandni filmi), a kot kaže, se na tem področju še vedno zatika. Nekaj več je bilo narejenega za boljše organiziranost kadrovskih služb v delovnih organizacijah, pa tudi pri načrtovanju novih nalog, je vprašanje ustreznega kadra bolj prisotno. Izboljšala se je tudi povezava med kadrovskimi službami in izobraževalnimi organizacijami, medtem ko bo pri ustrežnejši delitvi dela med izobraževalnimi organizacijami kljub napredku potrebno še precej naporov.

Uvodne misli v razpravo je podal dr. Andrej Paulin z VTO Montanika. Poudaril je, da smo pri razvoju izobraževanja pri nas in v svetu dosegli tak nivo, ko prvič v zgodovini izobraževanje skuša prehiteti ekonomski razvoj. Zato je še toliko večja potreba in zahteva po permanentnem izobraževanju. Miselnost, da v mladosti pridobljena izobrazba zadostuje za vse življenje, je zastarela. Glede na hiter ekonomski in tehnološki razvoj morajo biti izobraževalni programi izdelani in prilagojeni zahtevam in potrebam vsaj za deset do dvajset let naprej. Pri tem je potrebno stremeti za tem, da se v okviru rednega šolanja doseže čim večji nivo splošnega znanja in da večji poudarek podiplomskemu izobraževanju in specializaciji, kar še posebno velja za visokošolski študij. To pa bo možno doseči le s tesnejšim povezovanjem izobraževalnih organizacij, ki bodo le na osnovi načrtov in potreb gospodarstva lahko pripravile ustrezne oblike izobraževanja in izpopolnjevanja.

Ko je v nadaljevanju dr. Paulin govoril o rezultatih ankete, ki je bila poslana delovnim organizacijam, je opozoril na to, da so načrti kadrov tesno povezani z razvojnimi načrti in tam, kjer ni jasnih razvojnih usmeritev, tudi ni pravih načrtov potreb po kadrih. Funkcionalno izobraževanje več ali manj uspešno poteka v vseh delovnih organizacijah, vendar mnogokrat brez ustrezne povezave OZD pri organiziranju in izvajanju, tako da so tudi pridobljene kvalifikacije zelo neenotne. Zahteve delovnih organizacij po večjih praktičnih znanjih izsolanega kadra bo potrebno rešiti v okviru učnih programov in načinov njihovega izvajanja, je bilo zaključeno v uvodu.

V razpravi so govorniki prikazali stanje na področju pridobivanja in izobraževanja metalurškega kadra v posameznih delovnih organizacijah. Posebno kritično so osvetlili usmerjeno izobraževanje. Dejstvo je, da se na tem področju postavlja cela vrsta vprašanj, na katera pa v tem trenutku ni pravega odgovora. Gospodarske organizacije ugotavljajo, da bodo pričakovani kadri iz usmerjenega izobraževanja glede na sedanje učne programe imeli premalo praktičnega znanja in da na delovnih mestih ne bodo takoj produktivni. Praktični del učnega programa je namreč prenešen v združeno delo, ki pa na to ni ustrezno pripravljeno. Proizvodno delo in pripravništvo zaradi različnih vzrokov (pomanjkanje ustreznega kadra - mentorjev, instruktorjev) ni vedno ustrezno organizirano. Ni na razpolago ustreznih učbenikov, ne nazadnje tudi zaradi premajhnega sodelovanja fakultete in strokovnjakov iz združenega dela pri njihovi pripravi. Ob tem je bila izrečena zanimiva pobuda iz Raven, da bodo za pripravnike pripravili posebno brošuro, v kateri jih bodo seznanili z osnovami tehnološkega procesa, organizacijo proizvodnje in samoupravno organiziranostjo železarne.

Ob sedanji zakonodaji, je bilo tudi rečeno, ne bo mogoče zaposliti na težjih delih delavcev starih 18 let, ki bodo usposobljeni po programu usmerjenega izobraževanja v letošnjem letu.

Ob majhnem zanimanju za redni študij metalurgije je bilo precej govora o študiju ob delu. Najbolj je problematično to, da metalurški kadri s študijem ob delu bežijo v druge poklice, medtem ko v obratni smeri skoraj ni primerov. Pri izbiri kandidatov za študij ob delu sedaj ni enotnih kriterijev in ima vsaka de-

lovna organizacija svoja merila. Pri študiju se pojavlja tudi vrsta drugih problemov, kot so delo v več izmenah, problemi odsotnosti z dela, slabo obiskovanje predavanj, visok vpis in le malo študentov, ki zaključijo študij. Tudi te probleme vsaka delovna organizacija rešuje po svoje (organiziranje študentov v močnejše skupine, dodatna pomoč pri zahtevnejših predmetih, redno zasledovanje obiska predavanj itd.). Ob vsem tem pa se delovne organizacije zavzemajo za nove dislocirane oddelke za študij metalurgije.

Zaključke razprave bi lahko strnili v ugotovitve, da bo potrebno večje angažiranje za pridobivanje rednih študentov, za delavce, ki so pri študiju ob delu pokazali dovolj resnosti in uspešnosti, pa bi kazalo najti izhod v študiju iz dela.

Pri ocenjevanju kvalitete in izkoriščenosti kadrov so ocene različne. Delovne organizacije pri srednješolskem kadru najbolj pogrešajo praktične izkušnje, medtem ko pri višješolskih in visokošolskih kadrih

pričakujejo večjo specializiranost. Vse pa poudarjajo, da naj bi bilo pripravništvo vez med znanjem, pridobljenim v šoli in usposabljanjem za delovne naloge in opravila.

Pomanjkanje kvalificiranih kadrov v metalurgiji bo potrebno reševati na več načinov. Več kot do sedaj bo potrebno narediti za popularizacijo metalurških poklicev. Z izboljšanjem delovnih pogojev bodo ti poklici izgubili svojo temno stran (umazanost, težo in nevarnost) in postali bolj privlačni. Prav tako sili bili udeleženci posvetovanja enotni v zahtevi, da bo potrebno metalurške poklice bolj družbeno ovrednotiti in s tem ustrežneje nagraditi, saj je to bistveni razlog za veliko fluktuacijo v metalurgiji. Le tako bomo dosegli načrtovani kvalitetni razvoj slovenske metalurgije, ki tako kot vsak razvoj ne more sloneti le na finančnih sredstvih in strojih, ampak predvsem na strokovno usposobljenih ljudeh.

M. Eržen

Prvi topilec na sedmi SM peči (foto I. Kučina)

KAKO DALEČ SMO S PRIPRAVAMI ZA GRADNJO JEKLARNE 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

možnosti za zmanjšanje energetskega prispevka. V akcijo je že vključen republiški sekretariat za industrijo in energetiko, tako da aktivnosti potekajo v okviru razprav ob sprejemanju samoupravnega sporazuma ISE.

Glede uvoza opreme in možnosti zadolževanja v tujini moramo pridobiti tudi del kredita od Mednarodne banke za obnovo in razvoj. Možnost je nakazana v okviru projekta SAL,

kjer imamo možnosti zaradi bistvenega zmanjšanja specifičnih porab energije ob zamenjavi tehnološkega postopka v SM jeklarne.

Vzpostavljene so kontakti s predstavniki Mednarodne banke in podružnico IFC.

Pismo o prioriteti še ni pridobljeno, ker ni bilo zagotovljenih sredstev prek Hermesa. Začeta je široka akcija tako v Jugoslaviji kot v ZR Nemčiji, da te aktivnosti v najkrajšem času realiziramo.

Glede zagotavljanja sredstev iz bančnega priliva je v obdelavi predlog razdelitve investicije v letne etape, ki bi omogočale financiranje tudi v okviru razpoložljivih sredstev in zakonskih predpisov.

Pogodbe za dobavo tuje opreme in najemanje tujega finančnega kredita so še vedno v veljavi.

Občuten je pozitiven premik v miselnosti vseh organov tako v republiki kot na nivoju Jugoslavije. Tako ni več dilem o tem, ali investicija bo ali ne. O izgradnji lahko že z gotovostjo trdimo, vprašanje je samo še, kdaj bomo sposobni pripraviti vso ustrezno dokumentacijo in izpeljati vse postopke za doseg izjemnosti pri realizaciji tega projekta.

ZDA

Uvoz železarskih izdelkov v ZDA je dosegel leta 1982 16,6 milijona ton, kar je v primerjavi z letom 1981 za 3,3 milijona ton manj. Vendar je zaradi manjše proizvodnje ameriških železarn kljub manjši količini narasel delež uvoza na tem tržišču z 19 % v letu 1981 na 22,3 % v letu 1982. Glavni izvoznik železarskih izdelkov na ameriško tržišče so bile države Evropske gospodarske skupnosti, Japonska in Kanada.

ZDA

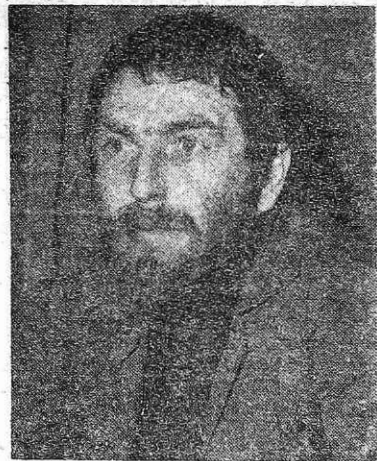
Strokovnjaki ameriške avtomobilске družbe Ford predvidevajo, da se bo zmanjševanje porabe jekla pri izdelavi avtomobilov nadaljevalo tudi v prihodnje. Za leto 1990 predvidevajo, da bo ameriška avtomobilska industrija porabila 3 milijone ton jekla in 1,2 milijona ton železne litine manj kot leta 1980. Poraba jekla z visoko trdnostjo bo pri Fordu narasla na 180 kg za vsak avtomobil, v primerjavi s 47 kg v letu 1977.

JAPONSKA

Japonske železarne so v letu 1982 uvozile 121,8 milijona ton železove rude, kar je samo milijon ton manj kot 1981. Avstralija je dobavila 45 % celotne količine, Brazilija 23 % in Indija 11 %. Preostalih 21 % so dobavile Južnoafriška republika in nekatere države Latinske Amerike. Premoga za koksiranje so uvozile japonske železarne lani 60,5 milijona ton, in sicer iz Avstralije 39 %, iz ZDA 38 % in 15 % iz Kanade. Preostalih 8 % so dobavili domači premogovniki.

INOVATORJI O NOVATORSTVU

Anton NOVAK je elektrotehnik na vzdrževanju v TOZD Hladna valjar na Bela. V Železarno je prišel pred 11 leti, v hladni valjarni na Beli pa je že od začetka njenega obratovanja. Inovacijske predloge za svoje tehnične izboljšave je, kot sam pravi, začel vlagati razmeroma pozno, šele potem, ko so tako sklenili s sodelavci.

Prvi inovacijski predlog je vložil za zaščito pred iztekom emulzije iz filtra na Sendzimir ogrodju. To je bilo skupinsko delo vzdrževalcev in delavcev iz proizvodnje. Drugi inovacijski predlog je vložil za vgrajeno zaščito proti zanašanju kromastih trakov v stran na GPL. Zaradi zanašanja traku so se robovi večkrat poškodovali, ker so se začeli drgniti ob ogrodje in potrebno je bilo nekaj storiti, da se linija pravočasno ustavi. Zadnja tehnična izboljšava, ki jo je prijavil in je sedaj še v postopku, pa se nanaša na zaščito poizla za dodajanje apna pred zamašitvijo.

»Vzdrževalci imamo res več možnosti za izvajanje inovacij kot tisti, ki delajo v neposredni proizvodnji, toda predno lahko kaj narediš, moraš poznati problem. Pri tem pa je potrebno sodelovanje z ljudmi, ki delajo za stroji. Ponekod v Železarni imajo urejeno nagrajevanje proizvodnih delavcev, ki nakažejo nek problem ali dajo idejo za njegovo rešitev. Pri nas na žalost tega ni, zato se vzdrževalci pri inoviranju povezujejo s proizvodnimi delavci, ki nam pri izvajanju tehničnih izboljšav pomagajo. Mislim, da bi bilo potrebno začeti z nagrajevanjem idej tudi pri nas. Te se včasih več vredne kot sama tehnična rešitev problema. Ker nagrajevanje idej v večini TOZD ni rešeno, nas delavci iz proizvodnje kritizirajo, da smo glede tehničnih izboljšav na boljšem kot oni, saj imamo veliko več možnosti, da jih izvajamo. Prav zaradi tega, da bi proizvodni delavci bili v bolj enakopravnem položaju, ko gre za inovatorstvo, bi morali nagrajevati tudi ideje ter o njih voditi posebno evidenco. Iz izkušenj vem, da največ pobud za rešitve pride iz proizvodnje. Tisti, ki dela za strojem, namreč najbolj pozna njegove hibe. Vzdrževalec tega, denimo, iz načrta ne more razbrati. Zato se mi zdi tesno sodelovanje med vzdrževalci in delavci zelo pomembno. Med nami še ni prišlo do konfliktov zaradi inovatorstva ali česa drugega, mogoče tudi zato ne, ker smo nekoliko mlajši kolektiv.«

Omenil je tudi težave, ki jih ima z inovacijskimi predlogi. Tudi on, kot že več avtorjev pred njim, meni, da je pri tem preveč administrativnega dela. To bi bilo potrebno na nek način poenostaviti, saj bistvo inovatorstva, kot je dejal, ni v administriranju, ampak v izvajanju inovacij. »Pri nas je težko priti do podatkov o prihrankih pri posameznih inovacijah ali tehničnih izboljšavah ter o številu zastojev pred izvedbo inovacije ter po njej, tako da tega dela prijavnice sploh ne morem izpolniti. Seve-

da morajo potem na oddelku za varstvo industrijske lastnine iskati podatke, ugotavljati prihranke in sami izpolniti ta del prijavnice. Vem, da je oddelke veliko premajhen, da bi iskal podatke za vse tehnične izboljšave, če bi tudi ostali avtorji počeli tako. Mogoče sem premalo vztrajen. Ko so me pri iskanju podatkov prvič odklonili, nisem več poskušal. Izgleda, da mora biti pri vsaki inovaciji ali tehnični izboljšavi zraven tudi kdo iz vodstva TOZD, da gre potem vse bolj gladko. Prav zaradi zapletenosti administrativnih poti marsikdo raje ne prijavlja svojih izboljšav.

Danes moraš biti že nekoliko pogumen, da se spustiš v kaj takega,« je še dodal. Meni tudi, da je veliko odvisno od tega, kako je kakšen inovacijski predlog napisan, pa tudi od tega, kdo vse je pri njem udeležen. Tudi zaradi tega bi pri administrativnih postopkih ob vlaganju inovacijskega predloga in ugotavljanju prihrankov morala bolj sodelovati strokovna služba, toda oddelke za varstvo industrijske lastnine je kadrovske prešibak za vse to.

»Imam tudi občutek,« je še dejal, »da se veliko tehničnih izboljšav v Železarni podvaja. Marsikatero izboljšavo, ki je že narejena, bi lahko porabili kje drugje. Morali bi imeti evidenco vseh tehničnih izboljšav s posameznimi področji. Kako naj bi to izgledalo, ne vem, toda rešitve, ki je bila izvedena, denimo, pred dvajsetimi leti in bi se morda tudi danes kje obnesla, ne moreš uporabiti, ker o njej ni na voljo nobenih podatkov.

Mislim, da bi z uvedbo uporabne evidence v celotni Železarni imeli velike prihranke, saj bi lahko vsako tehnično izboljšavo uporabili v katerikoli temeljni organizaciji. Tako sploh ne vem, kaj se dogaja po ostalih obratih. Prav bi nam prišla taka strokovna služba, kjer bi nam lahko svetovali npr. možne rešitve nekega problema, ali pa kaj je v Železarni že narejenega na določenem področju.

Sodelovanje pri reševanju posameznih problemov bi moralo biti tudi v okviru TOZD bolj organizirano. Iz vodstva TOZD bi vzdrževalci morali dobiti podatke o vseh problemih, ki jih je potrebno odpraviti. Sedaj je to sodelovanje omejeno zgolj na relacijo vzdrževalec - delavec za strojem, kar pa ni prav in se tega tudi zavedamo.

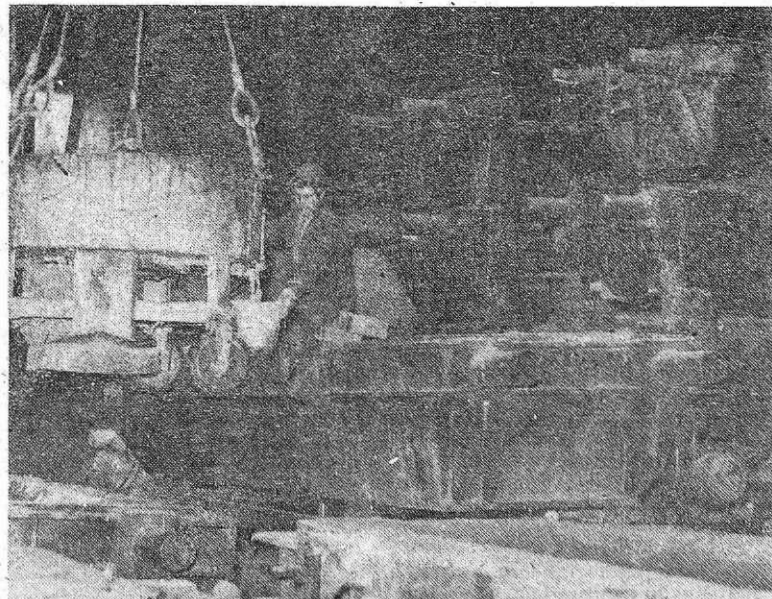
Po njegovem mnenju je dobra izboljšava, vsaj kar zadeva njihovo področje dela, samo tista, ki jo lahko naredijo z majhnimi stroški in predvsem z domačim materialom. V tem naj bi bil smisel njihovega inoviranja. Tudi sicer se trudijo, da bi čim več uvoženih delov zamenjali z domačimi. »Res je, da le za nekaj dolarjev več lahko dobiš vse rezervne dele, nove in originalne, toda moramo se zavedati, da je danes dolar za nas več vreden, kot je njegova dejanska vrednost. Tudi ni dobro, če delaš delno z uvoženimi in delno z domačimi rezervnimi deli. Če zaradi same nabave bi morali uporabljati čim več domačega materiala.

Veliko nepotrebnih stroškov imamo tudi zaradi težav v zvezi z nabavo. Mislim, da je Železarna dovolj velika delovna organizacija, da si lahko privoščijo določeno tipizacijo rezervnih delov. Tako bi odpadlo nepotrebno delo, skakanje od enega proizvajalca do drugega ter kupovanje po nekaj kosov tu in po nekaj tam.

Tudi z raznimi predelavami se težave. Dokler predelava naprava deluje, je v redu. Toda če se po enem letu pokvari in greš v skladišče po rezervne dele, ki so potrebni za popravilo, naletiš na popolnoma drugačne tipe delov, kot so tisti, ki jih potrebuješ.

Omenil je tudi, da so pogoji dela v oddelku nemogoči. Kislinski hlapi, ropot in podobno ... V takem vzdušju je nemogoče skoncentrirano delati. Začeli so že graditi delavnico, toda delo so morali prekiniti, zakaj tega še sami ne vedo. Če bi bili pogoji dela boljši, bi lahko tudi bolje delali. Toda če postaneš slabe boljše, ko prideš na delovno mesto, tudi delati ne moreš tako, kot bi rad. Zdi se mi, da to nekaterim ni jasno. Mogoče se to iz pisarne vidi drugače.

»Menim,« je še dodal na koncu najinega razgovora, »da sta tipizacija rezervnih delov in ureditev centralne kartoteke tehničnih izboljšav, ki so bile doslej izvedene v Železarni in ki bi jo po potrebi lahko uporabljali dva problema, z rešitvijo katerih bi imeli vzdrževalci mnogo lažje delo. S tem bi odpadle mnoge težave, ki so za vse vzdrževalce v Železarni podobne.«

Vzdrževanje vmesnih živnih ponvic na kontilivu (foto I. Kučina)

MANJ ALI VEČ TEMELJNIH ORGANIZACIJ V ŽELEZARNI?

V naši železarni se v zadnjem času pojavljajo mnjenja o tem, da imamo preveč temeljnih organizacij združenega dela in da bi bili poslovnostno uspešnejši, če bi združili nekatere temeljne organizacije, s čimer bi delavci imeli tudi bolj trdno socialno in materialno varnost. O tem je bilo govora tudi na letni konferenci osnovne organizacije RTA, iz katere povzemamo razpravo enega od delegatov.

Za uvod moramo povedati, da se delavci v oddelku regulacijska tehnika in avtomatizacija (RTA) že nekaj časa zavzemajo, da bi se organizirali kot temeljna organizacija, za kar izpolnjujejo vse pogoje, ki jih opredeljuje zakon o združenem delu, vendar so njihovi predlogi naleteli na različno odmevnost, celo takšno, da bi v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah morali opustiti kakršnokoli misel o novi samoupravni organiziranosti.

Nasprotno, je menil delegat, s strokovno pretehtano reorganizacijo bi delavci RTA več prispevali k stabilizacijskim prizadevanjem, kot pa da skušamo določene probleme, ki so dnevno prisotni, skrivati pod plaščem velikih temeljnih organizacij in pri tem ponavljati znano geslo »vsi smo odgovorni za vse in za stanje, kakršno je«, namesto, da bi pozornost namenili tistem delu organizacije, kjer se določeni problemi pojavljajo in jih učinkovito odpravljajo.

V delovni organizaciji, je razmišljala, velja upravičena kritika, da se posamezne temeljne organizacije obnašajo kot tovarne v tovarni in se premalo zavedajo odgovornosti do celotnega kolektiva, medsebojne povezanosti, odvisnosti in solidarnosti. Kako bi si sicer lahko razlagali popolno zmešnjavo pri delitvi sredstev za osebne dohodke in v zvezi s tem popolno anarhijo pri uveljavljanju premij. To seveda ne bi smela biti ovira za organizacijo novih temeljnih organizacij, če so za to podani pogoji in če je v tem izražen interes delavcev.

Tam, kjer se tako obnašajo, pa tudi tisti, ki mislijo, da bi bila v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah kakršnakoli samoupravna reorganizacija neprimerna, ne razumejo, ali ne poznajo bistva temeljne organizacije. Poleg pogojev, da je delovna celota in da se rezultat skupnega dela delavcev v tej celoti samostojno lahko izrazi kot vrednost v delovni organizaciji ali na trgu, je za organizacijo nove temeljne organizacije tudi pogoj, da delavci v tej delovni celoti lahko uresničijo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice in dolžnosti. To pa je pot osvoboditve človeka in dela in v sedanjih težkih gospodarskih razmerah največje orožje pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije.

Govornik je poudaril, da vodilni delavci poznajo, oziroma bi morali še kako dobro poznati zakon o združenem delu, vendar se velikokrat po njemu ne ravna in ga ne spoštujejo. Istočasno pa zahtevajo od delavcev, da so polno odgovorni za vsako najmanjšo kršitev internih samoupravnih dokumentov. V praksi se še vse prerado dogaja, da uporabljamo za odgovornost dvojna merila, kajti ni se še dogodilo, da bi kdo od vodilnih delavcev odgovarjal, ker je kršil, ali so bile kršene neodtujljive pravice delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom, pri čemer bi morali biti najbolj občutljivi. Zato delavci RTA med drugim vidijo v TOZD le večjo odgovornost in gospodarnost obnašanje, ne pa neke privilegije, kot mislijo nekateri.

Zato razmišljanja ali predloga za smotrnejšo in učinkovitejšo samoupravno organiziranost ne bi smeli sprejemati kot poskus razbijanja enotnosti, kajti dobro se zavedajo, da so v naši delovni organizaciji še kako pomembni medsebojna povezanost, odvisnost in solidarnost. Zavedajo se, je menil govornik, da v naši delovni organizaciji ne more nobena temeljna organizacija samostojno delavcem zagotavljati socialne varnosti, temveč le v okviru združevanja dela in sredstev znotraj Železarne in v širšem prostoru, tudi jugoslovanskem in ravno zato mora biti sleherna sprememba v samoupravni organiziranosti tudi v korist vseh delavcev v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

V zvezi s tem je govornik menil, da smo v naši železarni nekaj posebnega glede organizacije vzdrževanja. Imamo dve veliki temeljni organizaciji vzdrževalcev, v katerih se že dalj časa nekateri deli teh dveh TOZD prepletajo. Vzdrževalci iste stroke iz obeh TOZD, na primer, istočasno delajo na istih napravah, pa tudi njihov cilj je isti — čimprej in kvalitetno usposobiti napravo. Vendar se o popravilu te naprave pogovarjajo in sprejemajo odločitve ločeno in v različnih samoupravnih delovnih skupinah.

Vsi ti delavci so iste stroke, največkrat, kot že rečeno delajo istočasno na istih napravah, osebni

dohodek pa prejemajo po dveh različnih pravilnikih oziroma kriterijih. Običajno se ob teh delavcih pojavijo še delavci tretje temeljne organizacije, ki skrbijo za rezervne dele za isto napravo, za katero se delavci prejšnjih TOZD trudijo, da bi jo čim bolj vzdrževali.

Ali morda ne bi bilo bolj prav in poslovno uspešnejše, je bilo rečeno, če bi te sorodne vzdrževalce povezali oziroma organizirali v enotni temeljni organizaciji, ki bi prevzela celovito skrb za proizvodne oziroma delovne naprave, od izvedbe remonta, rednega vzdrževanja do skrbi za gospodarno nabavo in porabo rezervnih delov. Ali ne bi bili remontni ob taki organiziranosti bolj opravljeni, vzdrževanje celovitejše, ker ne bi obstojal ne drugi ne tretji, ki bi bil lahko kriv za slabo ali sploh neopravljeno delo, vsi pa bi bili v enaki dohodkovni odvisnosti.

Ob tem bi se nam mogoče celo pokazalo, da nam ne manjka tako zelo določenih profilov vzdrževalcev, ker bi pri planiranju del imeli na voljo večje število teh delavcev, združenih pod isto streho, ki morda sedaj razdrobljeni niso racionalno zaposleni.

Ob vsem tem bi se morali tudi vprašati, ali nismo mogoče zaradi naše sedanje organiziranosti kdaj povzročili kakšnega nepotrebnega zastoja, podaljšanja remonta ali kako drugače povzročali motnje v proizvodnji. To je težko presoditi, lahko pa bi o tem več povedali delavci, ki na tem delajo.

Govornik je tudi omenil, da je vodja TOZD Remontne delavnice posredoval predsedniku poslovnega odbora Železarne, sektorju za ekonomiko in organizacijo in nekaterim drugim obvestilo o sklepih delavskega sveta, da strokovna služba prouči smotnost sedanje organiziranosti vzdrževanja in obenem predlagal tudi dve varianti: ali združevanje v eno temeljno organizacijo ali organizirati več TOZD, ki jih med seboj povezuje skupna strokovna tehnična služba, skozi katero bi bila v obeh smereh speljana vsa naročila in v kateri bi se v celoti opravljal funkcija planiranja in nadzora. Govornik se je zavzemal za drugo in konferenci osnovnih organizacij zveze sindikatov predlagal, da to prouči in se odloči za drugo, ki zagotavlja tudi večje možnosti uresničevanja neodtujljivih pravic delavcev, ki jim jih dajeta ustava in zakon o združenem delu.

Problem je odprt in aktualen in pričakujemo še druge odmeve.

Prebod plavža (foto I. Kučina)

RAST YU'83 OD 10. DO 17. JUNIJA

Enajsta razstava RAST YU '83, jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novosti, ki ima mednarodni značaj, bo letos pod pokroviteljstvom Gospodarske zbornice Jugoslavije od 10. do 17. junija na Reki. Na lanskoletni razstavi so delovne organizacije, znanstvene institucije in izumitelji iz Jugoslavije in zamejstva in tudi iz naše železarne prikazali 2753 inovacij, od katerih so mnoge dobile svoje mesto v proizvodnji, pri usvajanju novih proizvodov, doseganju prihrankov in zamenjavi materialov.

RAST YU je največji in edini pregled inventivne dejavnosti v Jugoslaviji, na katerem sodelujejo delovne organizacije in posamezni izumitelji iz vseh republik in pokrajin Jugoslavije. Po svoji vsebini, kreativnih rešitvah, postavitvi razstave in možnostih vplivanja na transfer tehnologije se uvršča med najpomembnejše evropske razstave take vsebine. Razstava ima za organizacijo združenega dela večkratni pomen: — nudi strokovnjakom priložnost, da spoznajo dosežke drugih, kar jim lahko koristi pri njihovem delu, — omogoča ustvarjalcem inovatorjem, da predstavijo svoje dosežke in da prejmejo tudi ustrezna družbena priznanja, — delovnim organizacijam omogoča izmenjavo izkušenj in transfer tehnologije.

Razstava na Reki pomeni tudi srečanje ustvarjalcev in izmenjavo medsebojnih izkušenj in ne nazadnje tudi spodbudo za nadaljnji razvoj ustvarjalnosti.

Vzporedno z razstavo bodo na Re-

ki tudi tri posvetovanja, in sicer: — posvet o energiji (novi viri energije, racionalizacija, poraba in proizvodnja energije), — o inventivni dejavnosti (rezultati uporabe novega zakona o zaščiti izuma, tehničnih dosežkov in znakov razlikovanja), — o malem gospodarstvu in

mednarodno posvetovanje o uporabi mikroprocesorjev.

V tem času bodo tudi demonstracije uporabe novih dosežkov oziroma novih tehničnih rešitev sredstev za proizvodnjo in spoznavanje novih izdelkov. Potem bodo še dnevi razstavljalcev, na katerih bodo posamezne delovne organizacije, ki se s svojimi avtorji predstavljajo na razstavi, prikazale svojo inventivno dejavnost in razvojni program. Razen tega bodo še različne filmske projekcije, na katerih bodo prikazovali filme o inovacijah s področja tehnologije in organizacije dela, posameznim skupinam pa bodo omogočili tudi strokovni ogled posameznih delovnih organizacij na Reki.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 14. DO 20. MARCA

14. marca, BERTI BRUN, vodja TOZD Jeklovlek, Jesenice, Cesta revolucije 1. A, štev. tel. 82-198;
15. marca, STANKO ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica 90 a, štev. tel. 80-036;
16. marca, ZDRAVKO ČRV, strokovni sodelavec, Jesenice, Cesta 1. maja 32, štev. tel. ŽJ 2629;
17. marca, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Bled, Ribenska 8 c, štev. tel. 78-157;
18. marca, FRANC GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22 b;
19. marca, VITO GRICAR, vodja Valjarne deb. ploč., Jesenice, Titova 2, štev. tel. 81-279;
20. marca, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, štev. tel. 82-118.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 14. 3.	VANDA ENIKO	JANEZ ARH
TOREK — 15. 3.	FRANC NEČIMER	PETER SEKLOČA
SREDA — 16. 3.	FRANC NOVAK	IVAN MEŽIK
ČETRTEK — 17. 3.	IGOR LOGAR	IGOR MEŽEK
PETEK — 18. 3.	ALOJZ SLIVNHK	STANE MENCINGER
SOBOTA — 19. 3.	JOŽE PEZDIRNIK	BRANE CEPIČ
NEDELJA — 20. 3.	JOŽE HRIBAR	JOŽE RAVNIK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 14. do 19. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može-Kovačič.
SOBOTA, 19. marca, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 13,30 do 14,30 — dr. Alojz Smolej.

SOBOTA, 19. marca, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Remontne delavnice, z dne 28. februarja 1983 in v skladu s 119. in 120. členom statuta TOZD Remontne delavnice

RAZPISUJEMO

prosta dela in naloge:

»vodja TOZD Remontne delavnice« U-5, šifra 8600, 24. ktg. 1 oseba

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, za navedena dela izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visokošolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v industriji

— da ima moralno-politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Mandat vodje TOZD Remontne delavnice traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo za vodjo TOZD Remontne delavnice«, v roku 15 dni po tem razpisu na naslov: SŽ — ŽELEZARNA Jesenice, o. sol. o. kadrovskega sektorja, C. železarjev 8, 64270 Jesenice.

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje:

JAPONSKO ŽELEZARSTVO 1983

PREDAVATELJ: mag. inž. Peter Kunc, SOZD Slovenske železarne.

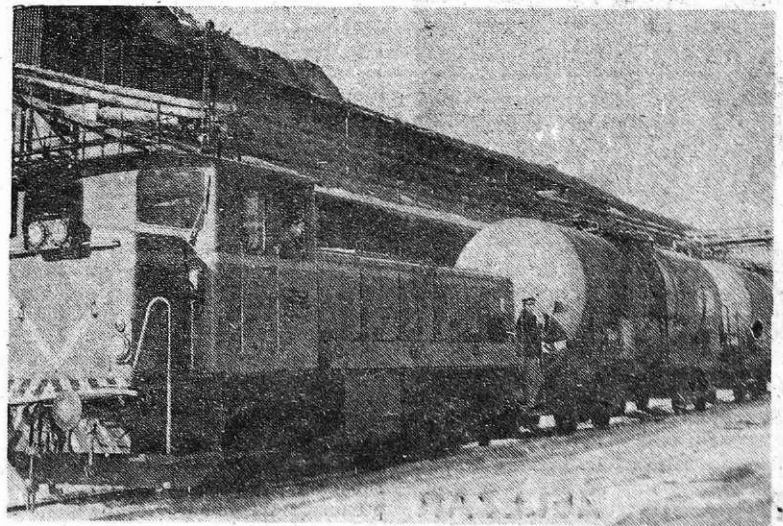
Predavanje bo v sredo, 16. marca, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

JAPONSKO ŽELEZARSTVO 1983

Japonsko železarstvo po svojih tehnoloških dosežkih vsekakor prehiteva ostale dežele, čeprav v proizvodnji po količini jekla dosega še tretje mesto na lestvici proizvajalcev.

Tako velike kot tudi majhne proizvodne enote so izredno specializirane s skrbno izbrano tehnologijo in proizvodnimi agregati. Izjemna čistota in red, doslednost izpolnjevanja proizvodnih in tehnoloških ciljev sta osnovni odliki japonskega železarstva. Uvajanje avtomatike, robotike in računalništva, v celoti obvladovani poslovni sistemi zagotavljajo največjo učinkovitost njihovega železarstva.

V predavanju bo na primerih dveh železarn prikazan najvišji dosežek na tem področju, podan pa bo tudi pregled tehnoloških usmeritev japonskega železarstva.

Mazut za Železarno (Foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo
in raziskave ter novogradnje

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti za E-TKR-NG Danilo Svetlin je sklical 18. sejo delavskega sveta 23. februarja. Po pregledu sklepov 17. seje so delegati ugotovili, da so realizirani, razen sklepa št. 1.1 in št. 5, ki sta v izvajanju in bosta predložena v obravnavo na eni izmed naslednjih seji.

Delegati so obravnavali ukrep disciplinske komisije in ugovor prizadetega delavca in ugotovili, da je bil postopek pred disciplinsko komisijo pravilen, saj je delavec kršil delovno obveznost. Ukrep disciplinske komisije »javni opomin« je primeren in zato so soglasno potrdili ukrep disciplinske komisije.

Istočasno je delavski svet sprejel pobudo delavca, ki izhaja iz ugovora na ukrep disciplinske komisije za preverjanje in vodenje postopka zoper kršitelja, ki jih delavec navaja v ugovoru in v zvezi s tem zadržuje vodstvo sektorja TKR, da v roku enega meseca pripravi delavskemu svetu poročilo o teh navedbah. Menili so, da se postopek lahko prične voditi zoper vse ugotovljene prekrške, ki še niso zastarane. Vodstvo sektorja TKR so zadržali, da v najkrajšem možnem času razčisti medsebojne odnose med delavci EG, kajti odnosi, kakršni so sedaj med delavci na tem oddelku, škodijo delu in disciplini celotnega oddelka.

V nadaljevanju seje so obravnavali dodatke k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana SIS občine Jesenice za obdobje 1981–1985 za leto 1983. Delegati so ugotovili, da je bilo na zborih delavcev od skupno 480 prisotnih 341 ali 71%. Vsi dodatki SIS so sprejeti z večino glasov. Ena samoupravna delovna skupina je bila v celoti proti dodatkom SaS izobraževalne skupnosti in skupnosti za zaposlovanje. Dve samoupravni delovni skupini sta se odpovedali glasovanju z obrazložitvijo, da so bile prispevne stopnje že objavljene in odtegnjene pri osebnem dohodku za mesec december 1982, in sicer pred obravnavo teh dodatkov.

Samoupravne delovne skupine so sicer dodatke z večino glasov sprejele, imajo pa na posamezne dodatke veliko pripomb, predvsem na način in postopek sprejemanja teh dodatkov. Podobne pripombe imajo tudi samoupravne delovne skupine v vsej Železarni. Precej kritike je bilo izrečeno tudi na višino dodatkov za posamezne SIS, predvsem za planirana sredstva, ki se namenja za izplačevanje osebnega dohodka oziroma za tisti del, ki se namenja za opravljanje dejavnosti služb samoupravnih interesnih skupnosti.

Poudarili so, naj bi bil postopek sprejemanja teh dodatkov v prihodnje organiziran drugače, kot je bil letos. Povsod je bilo slišati kritiko, da nima pomena razpravljanje, ko so prispevne stopnje že opredeljene. Pri izplačilu osebnega dohodka 15. januarja (za december) so bile že upoštevane nove – višje stopnje odbitkov 20. januarja pa predložen material samoupravnih delovnih skupinam za potrjevanje teh dodatkov. Tak postopek sprejemanja dodatkov vsakega ni pravičen in če se bo to ponavljalo, se lahko zgodi, da bo v prihodnje še več samoupravnih delovnih skupin odklonilo glasovanje. Predlagali so, da bi SIS preden predlagajo nove programe morale predložiti poročilo o delu v preteklem letu, o porabi sredstev in podobno.

V zvezi s tem je bilo pojasnjeno, da so bila devetmesečna poročila

SIS z oceno poslovanja do konca leta 1982 izdelana, vendar pa verjetno niso bila dostavljena nobeni samoupravni delovni skupini v obravnavo. Dejansko je res, da v januarju ne moremo obravnavati celoletnega poročila, ker tudi SIS čakajo na zaključni račun 28. februarja kot vsi ostali.

Pojasneno je bilo tudi, da so stopnje k dodatkom SIS, ki so bile upoštevane pri OD 15. januarja, akontacija, da SIS od 1. januarja naprej lahko poslujejo, dejanska višina stopenj pa se obračunava od 1. aprila 1983. Verjetno nobeni samoupravni delovni skupini ni bilo povedano, da obračunane stopnje ne bodo veljale celo leto, ampak so točasne stopnje, ki bodo veljale za čas sprejemanja teh dodatkov samoupravnih sporazumov.

Delegati so ugotovili, da so samoupravni sporazumi o združevanju sredstev za krajevne skupnosti obravnavale vse samoupravne delovne skupine. Na 18 samoupravnih delovnih skupinah je bilo od 480 delavcev prisotnih 341. ZA sporazum je glasovalo 270 delavcev ali 56,2%, PROTI je bilo 43 delavcev ali 9%, VZDRŽALO se je 5 delavcev ali

1,4%. Sporazum je bil sprejet z večino glasov in pripombo, da se višina sredstev opredeljuje pri delitvi sklada skupne porabe vsako leto posebej in v okviru možnosti.

Po obravnavi samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za razvoj hokeja so ugotovili, da je bila v 18 samoupravnih delovnih skupinah večina delavcev PROTI, in sicer 215 ali 44,8%, 101 delavec ali 21% je glasovalo ZA in 25 ali 5,2% se jih je VZDRŽALO. Na osnovi teh podatkov in številnih pripomb so delegati ugotovili, da sporazum ni bil sprejet.

Sprejeli so odgovor na delegatsko vprašanje in razlago spornega sklepa v zvezi z ustanovitvijo občinske skupnosti za ceste, ki ga je v pisni obliki podal CPSI. Pri tem so delegati menili, naj bi bilo v prihodnje v materialu, ki je posredovan samoupravnim delovnim skupinam v obravnavo, natančno opredeljeno, katere samoupravne interesne skupnosti predpisuje zakon in so samoupravnim delovnim skupinam predložene samo v informacijo in potrditev, oziroma o katerih se odločajo delavci z glasovanjem; da ne bi ponovno prišlo do napačnih razlag kot pri ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za ceste. Poudarili so, da je bilo za obravnavo tega sporazuma porabljenih precej ur, kar pravzaprav ne bi bilo potrebno, če bi bili delavci o tem natančno informirani.

Delavski svet ni mogel spremeniti prvotnega sklepa, da se s sporazumom ne pristopi, ker je potrebno organizirati ponovno razpravo in potrjevanje na samoupravnih delovnih skupinah, ker so se v večini izrekle proti ustanovitvi obravnavane skupnosti.

A. V.

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 28. februarja, je predsednik delavskega sveta delovne skupnosti za E-TKR-NG Danilo Svetlin sklical 19. sejo. Po pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so v celoti realizirani. Nerealizirana sta ostala sklepa 17. seje št. 1 in št. 5, ker sta vezana na daljši rok, sta pa v izvajanju.

Razlog k poslovnemu poročilu Železarn za leto 1982 in delovne skupnosti, je podal v.d. vodja delovne skupnosti Martin Šketa.

Delegati so ugotovili, da so obe poslovni poročili obravnavale vse samoupravne delovne skupine in ju sprejele, vendar so bile pripombe, da je bil rok za temeljitejšo obravnavo prekratek. Pojasnjeno je bilo, da finančno-računovodski sektor iz objektivnih vzrokov ni mogel zaključnega računa izdelati prej, zakonit rok oddaje pa je 28. februar. Poudarjeno je bilo, da so vse leto zasledovali poslovanje Železarn in delovne skupnosti in so ta poročila praktično zbirali dela v letu 1982.

Ugotovili so da smo lansko leto zaključili bolj ugodno, kot smo pričakovali. Še ob koncu leta smo ocenjevali, da bo izguba večja, kot je bila ob zaključnem računu. Takratne ocene so bile, da bo izguba znašala od 150 do 180 milijonov din, iz zaključnega računa pa je razvidno, da je izguba 113 milijonov din. Pokrita bo iz sredstev lastnega rezervnega sklada. Izgubo imajo tri temeljne organizacije: Jeklarna, Valjarna blumingštel in Vratni podboji. V TOZD Jeklarna je nastala izguba zaradi iztrošenosti proizvodnih naprav in drage proizvodnje ter stroškov vzdrževanja, v Valjarni blumingštel predvsem zaradi nadoseganja fizičnega planiranega obsega proizvodnje in slabšega izplena, v TOZD Vratni podboji pa zaradi pomanjkanja naročil in nedosežene planirane proizvodnje.

Za Železarno kot celoto so ugotovili, da je planirano skupno proizvodnjo dosegla le za 94,8% in da je nekje na nivoju leta 1981. To pomeni, da bistveni premik v proizvodnji v lanskem letu, tako glede na plan kot tudi na predhodno leto, ni bil dosežen. Isto so ugotovili pri proizvodnji za prodajo, kjer je bil plan proizvodnje dosežen z indeksom 94%, kar je nekoliko manj kot leta 1981. Če se upoštevajo usluge drugim, ki so bile v lanskem letu realizirane v nekoliko večjem obsegu, oziroma v količini 12.600 ton, ki se praviloma ne štejejo v blagovno proizvodnjo, potem bi bil ta indeks 96% glede na plan ali 98,9% glede na leto 1981. Lanskoletne težave so pogojevale, da je Železarna tako strukturno kot količinsko zaostala za tistimi, kar je planirala.

Iz analize je razvidno, da je bila realizacija dosežena 90,3% glede na plan, da je delež posameznih parametrov temu indeksu naslednji: indeks strukture 96,6%, cene 99,9% in količine 93,6%. V letu 1982 je bila sicer planirana prodajna cena dosežena, močno pa smo zaostajali v količi-

nah in v kvaliteten pogledu oziroma strukturi. Podobna situacija je, če primerjamo dosežke leta 1982 z dosežki leta 1981, ki pokažejo, da je bil indeks realizacije dosežen z indeksom 125% in da je delež posameznih parametrov naslednji: indeks strukture 98,7%, cene 129,3% in količine 98%. To pomeni, da je bila samo na podlagi večjih prodajnih cen naših izdelkov dosežena večja realizacija, da pa v strukturi in količinah zaostajamo za dosežki leta 1981.

Iz strukture celotnega prihodka in njegove razporeditve je razvidno, da praktično v večini postavk ne dosegamo planiranih ciljev. Tako je celotni prihodek dosežen le 93,8%, dohodek 98,4% in čisti dohodek 94% glede na plan. Zaskrbljujoče je, da močno naraščajo, oziroma so presežene planske obveznosti glede iz dohodka, kot so: obresti iz dohodka in pogodbene obveznosti, kot tudi ostali prispevki. Na tem področju je bil v lanskem letu opazen trend naraščanja, in sicer hitreje kot celotni prihodek oziroma dohodek. Tej problematiki bo treba nameniti več pozornosti in jo podrobno analizirati, da bi v letošnjem letu ta gibanja nekoliko omejili.

Podobno je bilo poslovanje delovne skupnosti E-TKR-NG. Planirani obseg celotnega prihodka ni bil dosežen in znaša le 95,6%, dohodek pa 99,2%. V porastu so obveznosti iz dohodka, kjer znaša indeks 115% glede na plan, oziroma 137% glede na leto 1981. Obveznosti iz dohodka so izredno narasle. To so prispevki, davki, obresti iz dohodka, pogodbene obveznosti. Tako je ostalo čistega dohodka le 92,9% planirane višine, in sicer: 126.255.000 din za osebne dohodke, kar je 98,4% glede na plan ali 20,7% več kot leta 1981 in je ta stopnja rasti pod povprečjem Železarn, 9.999.000 din za obvezni del stanovanjskega sklada oziroma prispevka in za del sklada skupne porabe v višini 31.000 din.

Pri analizi stroškov so ugotovili, da so tisti stroški, ki so pod družbeno kontrolo: dnevnice, potni stroški in reprezentanca, nad planiranimi. Z zahtevo, da se ti stroški do konca lanskega leta spravijo v planirani okvir, je bil dosežen nek napredek. V polletju je namreč znašala preko račite več kot 200%, ob koncu leta pa se je gibal od 110 do 120%. Še vedno je to več, kot je dovoljeno z dogovorom, vendar so menili, da so bile prekrščitve upravičene.

Dejavnost po posameznih sektorjih in oddelkih za leto 1982 je razvidna iz poslovnega poročila. V zvezi s tem so delegati menili, naj se z re-

zultati in realizacijo nalog delavcev v delovnih skupnosti bolj temeljito seznanijo tudi delavci v temeljnih organizacijah, da bi bolj objektivno obravnavali prispevek delovnih skupnosti k skupnim rezultatom poslovanja celotne delovne organizacije.

Obe poslovni poročili je obravnaval tudi odbor za gospodarstvo delovne skupnosti, ju v celoti sprejel in priporočil delavskemu svetu v potrditev.

Samoupravna delovna skupina OŠDCN je postavila vprašanje, kakaj je v poslovnem poročilu delovne skupnosti pri osebnem dohodku v tabeli na strani 26 prikazan indeks OD 98,4%, v tabeli na 31. strani pa 104,43%.

V zvezi s tem vprašanjem je Emil Kristan – vodja računovodstva prihodka in dohodka pojasnil, da so v tabeli na strani 30 in 31 prikazani tisti stroški, ki so v delovni skupnosti E-TKR-NG element kalkulacije, ravno tako kot npr. storitvene TOZD. Z novim sporazumom o delitvi čistega prihodka se je postavila zahteva, da se v plan kalkulacije vnese začetni OD, ki je precej nižji kot tisti, ki se ga lahko med letom realizira.

Pri sprejemanju sporazuma se je namreč izhajalo iz dejstva, da je pri normalnem poslovanju začetni OD zagotovljen, povečanje pa je potem krito iz delitve čistega dohodka, zato ta dva podatka pri OD ne moreta biti prikazana enako. Pri finančnem delu je bil vse leto upoštevan samo podatek, ki je prikazan na strani 31 in ki je za 4% sedaj višji, kot je bil planiran, vendar od začetnega OD. V planu je bilo povečanje že zajeto in je prikazano v tabeli 26 – v delitvi celotnega prihodka. Ta podatek je tak, kot je bil planiran za leto 1982. Razlika je samo v tem, v kakšne namene se podatki uporabljajo. Tako je v delitvi celotnega prihodka zajet celotni plan OD, v prikazu stroškov po stroškovnih vrstah pa je prikazan začetni OD, ker se lahko samo na osnovi tega vrši primerjava. OD, prikazan na strani 26, je torej dejansko dosežen OD glede na plan in lansko izvrševanje, na strani 31 pa je prikazan OD samo na plan. Enako je prikazano v poslovnih poročilih temeljnih organizacij in ostalih delovnih skupnosti.

Delegati so sprejeli pripombo, naj bo v prihodnje v vseh poslovnih poročilih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti podana pisna razlaga, kakaj razlika v podatkih OD, oziroma da je v tabelah, kjer so prikazani stroški, zajet samo začetni OD. Razlaga je potrebna zaradi tega, da ne bi prihajalo do napačnih tolmačenj dveh različnih podatkov.

Na osnovi obravnave in pojasnil so delegati sprejeli poslovno poročilo delovne organizacije in delovne skupnosti.

Pri obravnavi celotnega prihodka in njegove delitve za leto 1983 je bilo rečeno, da nas družbeni dogovor obvezuje, da morajo sredstva za OD ra-

sti 35% počasneje kot rast dohodka, istočasno pa so določeni dodatni korekturni faktorji na račun povečanja izvoza, ekonomičnosti, rentabilnosti in rasti produktivnosti. Ko so vse to poskušali uskladiti, so ugotovili, da je predvidena 12% rast sredstev za OD minimalna, ki se zagotavlja, da bo lahko na osnovi predvidenega obsega proizvodnje tudi realizirana. Taka situacija, kot je trenutno na tem področju v Železarni, je prisotna tudi v ostalih dveh železarnah, v Ravnah in Štorah.

Pri izdelavi ocene je bilo tudi ugotovljeno, da je bila v Železarni lanskoletna rast sredstev za osebne dohodke približno 22–23%, medtem ko je republiška rast 28% in da imajo skoraj vse ostale republike rast sredstev za osebne dohodke prek 30%. Ugotovili so, da je Železarna v okviru republike na najnižjem nivoju.

Predlog plana celotnega prihodka in njegove delitve za leto 1983 je obravnaval tudi odbor za gospodarstvo delovne skupnosti in ga v predlagani obliki posredoval v potrditev delavskemu svetu.

Po obširni obravnavi so delegati potrdili predlog plana celotnega prihodka in njegove delitve za leto 1983 za Železarno in delovno skupnost v obliki, kot je bil predlagan in preliminarно sprejet v mesecu decembru 1982.

V nadaljevanju seje so delegati obravnavali dve delegatski vprašanji samoupravne delovne skupine kontrole kvalitete iz OTK in ERC. Prva vprašanje: »Zakaj sodelavci kontrole kvalitete, ki opravljajo svoja opravila in delovne naloge v TOZD Jeklarna, niso enakovredno vrednoteni kot posade TOZD Jeklarna pri izdelavi in vlivanju šarž z dodajanjem Pb?« in »Zakaj niso enakovredno vrednoteni kot posade TOZD Jeklarna v pogledu beneficiranega staža?« Obe delegatski vprašanji utemeljujejo z obrazložitvijo. Poudarjajo, da je bila glede beneficiranega staža vložena prva prošnja 15. avgusta 1972, druga pa 14. oktobra 1974, vendar razen pisnega pojasnila še ni bilo nobene odločitve.

Obe delegatski vprašanji so vzeli na znanje z zahtevo, naj se posreduje pristojnim strokovnim službam, ki naj posredujejo ustrezen odgovor delavskemu svetu v roku enega meseca.

Samoupravna delovna skupina ERC želi, da se izdela analiza o realnem padcu OD v letu 1982 skupaj s planiranim v letu 1983. Istočasno postavlja vprašanje: »Kakšni bodo ukrepi, če bo v letu 1983 realni osebni dohodek nižji za več kot 8%?«

Sklenili so, da se drugi del delegatskega vprašanja samoupravne delovne skupine ERC posreduje izvršnemu odboru sindikata Železarn, ki naj pripravi odgovor na to vprašanje do naslednje seje delavskega sveta E-TKR-NG, ki bo predvidoma v drugi polovici meseca marca.

A. V.

TOZD Valjarna debele pločevine

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine Jože Plemlj je v petek, 25. februarja, sklical 19. redno sejo. Pri pregledu izvrševanja sklepov 18. seje so ugotovili, da so bili vsi sklepi izvršeni, razen dveh, ki se izvajata.

Po obravnavi poslovnega poročila za leto 1982 so ugotovili, da so ga obravnavale vse samoupravne delovne skupine in nanj niso imele pripomb. Na osnovi javne obravnave so potrdili zaključni račun TOZD Valjarna debele pločevine za leto 1982, bilanco uspeha z delitvijo in kazalci uspešnosti. V zvezi s poslovnim poročilom za leto 1982 so sprejeli še naslednje ugotovitve in sklepe:

TOZD Valjarna debele pločevine je zaključila poslovno leto 1982 dokaj uspešno kljub težavam, ki so se pojavljale med letom in izgubi, ki jo je izkazovala še ob zaključku prvega polletja.

Družbeni plan izvoza v količini 5.000 ton je temeljna organizacija presegla za 34% in odpremila na konvertibilni trg 11.706 ton pločevine.

Izplen je bil presežen v poprečju za 0,63% in to predvsem pri plemenitih ogljikovi in kvalitetni nizko legirani pločevini, medtem ko je bil pri plemeniti nizko legirani nižji za 3,88% zaradi slabše kvalitete polizdelka.

Količinska produktivnost je bila nekoliko nižja kot v lanskem letu zaradi forsiranja izvoza, spremenjenega asortimenta proizvodnje ter glavnega remonta. Vrednostna produktivnost je bila za 19,5% večja kot v letu 1981.

Glede na poslovni in finančni rezultat temeljne organizacije v letu 1982 so delegati delavskega sveta menili, da nagrajevanje ni zadovoljivo, ker osebni dohodki delavcev v TOZD Valjarna debele pločevine preveč zaostajajo za osebnimi dohodki v drugih proizvodnih temeljnih organizacijah v Železarni.

Na plan celotnega prihodka in njegove razporeditve za leto 1983 za TOZD Valjarna debele pločevine in celotno DO Železarno niso imeli pripomb in so ga sprejeli v predloženih obliki.

V nadaljevanju seje so obravnavali naslednje samoupravne sporazume in glede na predhodno razpravo sprejeli:

– spremembo samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. Za podpisnika so pooblastili predsednika delavskega sveta in vodjo TOZD,

– samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske energetske skupnosti. Za delegata v občinski energetski skupnosti so na predlog osnovne organizacije sindikata imenovali Milana Hribarja, za podpisnika samoupravnega sporazuma pa pooblastili predsednika delavskega sveta,

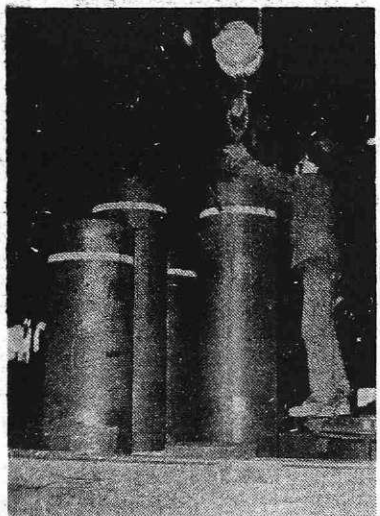
– samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti za območje občine Jesenice.

Poročila SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje so obravnavale vse samoupravne delovne skupine v temeljni organizaciji in niso imele pripomb, zato so jih sprejeli v predloženih obliki.

Ker 22. aprila preneha mandat delegatom in članom v samoupravnih organih Železarn in TOZD Valjarna debele pločevine, so sklenili razpisati volitve v samoupravne organe, ki bodo v začetku aprila 1983.

Na koncu seje so na predlog delegata delavskega sveta sprejeli sklep, da morajo biti na začetku izmene pripravljene neobrezane plošče vsaj na dveh sektorjih.

IS

Menjava elektrod na Lectromelt električni peči (foto I. Kučina)

»MLADINA SLOVENIJE '82« (10)

MLADINSKO PROSTOVOLJNO
DELO DANES (I)

Mladinske delovne akcije in prostovoljno delo so se v celotnem razvoju naše socialistične samoupravne družbe potrjevale in utrdile kot pomemben dejavnik oziroma prispevek k družbenoekonomskemu razvoju, hkrati pa sta se potrjevali in dokazovali pripravljenost in privrženost mlade generacije idejam in uresničevanju ciljev naše socialistične družbe.

Ta pripravljenost in privrženost mladih se vidi v rezultatih mladinskega prostovoljnega dela v skoraj štirih desetletjih graditve nove Jugoslavije. Vendar je prostovoljno delo v tem času doživelo tudi obdobje mrtvila oz. prekinitve.

Leta 1972 so v Sloveniji po nekajletnem premoru ponovno oživili idejo o organiziranju večjih mladinskih delovnih akcij. Ideja je konkretno zaživela v obliki MDA Kozjansko 1972, ki so jo organizirali mladi iz občine Ljubljana-center. Leta 1973 se je tej akciji pridružila še MDA Kozje '73. Že leto kasneje (1974) je MDA Kozjansko postala zvezna mladinska delovna akcija, otvoritve pa se je udeležil tudi tovariš Tito. Leta 1975 so bile poleg Kozjanskega organizirane še naslednje MDA: Brkini, Haloze, Suha Krajina.

V tem času so se MDA financirale proračunsko, tako je bila ZSMS obremenjena prav z vsemi obveznostmi, kar je povzročalo mnoge slabosti. Vedno bolj se je kazala potreba, da ZSMS postane nosilec politične akcije in koordinator med družbenopolitičnimi skupnostmi, SIS in drugimi, kar vse je narekovalo podpis družbenega dogovora o MDA za srednjeročno obdobje 1976-80. Tako se še danes vsako leto sklene samoupravni sporazum o medsebojnih obveznostih ter načinu združevanja sredstev.

Leta 1977 je na sedmih MDA sodelovalo 4.072 brigadirjev (1972. leta 300 brigadirjev), v letu 10. kongresa ZSMS se je število brigadirjev že povečalo. Vrednost opravljenih del je znesla prek 35 milijonov din. Leta 1980 je v Sloveniji potekalo že enajst MDA, tri zvezne in osem republiških. Leta 1981 je na MDA v Sloveniji sodelovalo 5.046 brigadirjev v 127 brigadah. V zadnjih letih so se pojavile tako imenovane »specializirane« brigade — ki jih je organiziral Rdeči križ Slovenije. V obdobju 1979-1982 je na zveznih MDA zunaj Slovenije sodelovalo okoli 5.000 brigadirjev.

Specifičnost izmenjave brigadirjev v mednarodnem merilu se je pričela v letu 1980. Mladi iz Slovenije so sodelovali v mednarodnih MDA na Slovaškem, Madžarskem in v Tuniziji.

STRUKTURA BRIGADIRJEV

Mladinske delovne akcije so kadrovska šola ZSMS, na katerih sodelujejo vse strukture mladih: od delavcev, srednješolcev, kmetov, študentov, pionirjev, nezaposlenih in pripadnikov JLA.

RADOVLJIŠKI BRIGADIRJI BODO SODELOVALI NA ZVEZNI
MDA SUHA KRAJINA '83

Center za mladinske delovne akcije pri predsedstvu OK ZSMS Radovljica je začel s pripravami že v mesecu oktobru lani, ko je sprejel program dela predvsem na področju informativno-propagandne aktivnosti in vključevanja mladinskega prostovoljnega dela v izgradnjo infrastrukture na območju občine. V planu je pet manjših lokalnih akcij v krajevnih skupnostih, ki bodo poleg brigadirskih večerov namenjene predvsem usposabljanju brigadirjev pred odhodom na MDA. S SIKS, komunalnim gospodarstvom in zvezo vodnih skupnosti tečejo dogovori o organizaciji večjih lokalnih akcij, in sicer na Pokljuki, v Kropi in na Gorjušah (povsod izgradnja vodovoda). Akcij se bodo udeležili tudi mladi iz pobratenih občin Svilažnec, Brus in Buje. Pionirji bodo vključeni v skupno regijsko pionirsko delovno brigado dr. France Prešeren, ki bo sodelovala na MDA Goričko '83 v času od 17. julija do 6. avgusta. Največ pozornosti bo namenjeno pripravi MDB Stane Žagar, ki bo od 3. do 7. julija sodelovala na zvezni MDA Suha Krajina '83. Evidentiranje poteka že tri mesece, vendar je struktura prijavljenih neugodna (30 % mladih delavcev), zato bo propagandna akcija za pridobivanje mladih namenjena predvsem dijakom in študentom.

S potujočo razstavo o MDA, predavanji z diapozitivi, razgovori s starši v osnovnih šolah, priložnostnimi plakati in informiranjem prek vseh oblik sredstev javnega obveščanja naj bi mlade v prvi vrsti seznanili z vsebino in pomenom MDA. Na sejal OK ZSMS v marcu

Poprečno 5.000 mladih, ki se vsako leto udeležijo MDA, pomeni v Sloveniji približno 1,3 % celotnega števila mladih med 14. in 27. letom starosti. To je pohvalno, veliko manj pa je pohvalno to, da se iz okoli 5.300 osnovnih organizacij ZSMS MDA ne udeležijo niti en mladinec ali mladinka. Struktura udeležencev na vseh dosedanjih MDA je »stalna«, kar pričajo naslednji podatki: vsako leto je na MDA (poprečno) 73,5 % moških, 26,8 % žensk, od tega je 22,5 % delavcev, 60,2 % učencev, 10 % pionirjev in le 5,8 % študentov, 0,5 % kmetov in 1 % ostalih — nezaposlenih.

Starostna struktura udeležencev je v poprečju 17,9 let; od tega je največ udeležencev MDA starih od 16

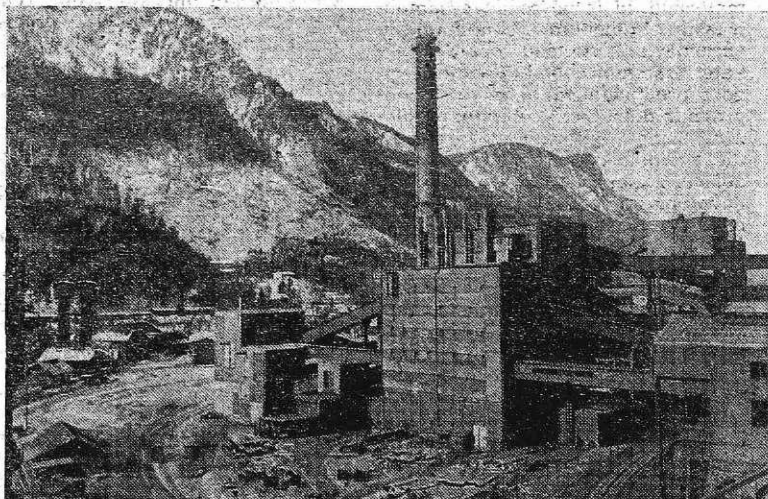
do 17 let (32,6 %), nato od 18 do 19 let (22 %), udeležencev do 15 let (22,14 %), v starostni skupini 20 do 24 let (13,4 %), le 2,7 % pa je udeležencev nad 27. letom starosti.

Vsekakor je zelo zanimiv podatek o brigadirjih — povratnikih ali veteranih, ki jih je kar precej. Konkretno so podatki naslednji (seveda zopet v poprečju) — podatek je za leto 1981:

prvič	— 3.279 ali 66,5 %
drugič	— 929 ali 18,8 %
tretjič	— 406 ali 8,2 %
četrtič	— 167 ali 3,4 %
petič	— 70 ali 1,4 %
šestič	— 33 ali 0,7 %
sedmič ali več	— 45 ali 1,0 %

skupaj: 4.929 ali 100 %
Naslednjič pa še o družbenih dejavnostih na MDA.

N. J.

Stara Sava (Foto I. Kučina)

MLADI V KS SAVA ŽIVAHNEJŠI

Zadnje čase je opaziti živahno delo mladih in osnovni organizaciji ZSMS v krajevni skupnosti Sava, ki se po nekaj letih zopet prebujajo iz »zimskega spanca«. Ta in prejšnji četrtek smo bili priča dvema pomembnim sestankoma, na katerih se je zbralo kakih dvajset oziroma deset mladih. Zadnjega sestanka so se udeležili tudi predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti, ki so izrazili pripravljenost pomagati mladinski organizaciji iz začasnih težav.

Na prvem sestanku so dali razrešnico staremu predsedstvu in izvolili novo, ki se je v četrtek, 3. marca, prvič sestala. Mladi v krajevni skupnosti Sava so sestavili in potrdili program dela za prihodnje, katerega glavne smernice so bile: ureditev prostora (mladinske sobe), evidentiranje mladih v mladinske delovne brigade, organiziranje rekreacije za mlade v telovadnici OŠ Prežihov Voranc ali ŽIC, organiziranje proslave ob krajevnem prazniku, orientacijski pohod v mesecu maju skupaj z zvezo borcev NOV ter priprava in izpeljava planinskega pohoda.

Poleg tega naj bi predsedstvo poskrbelo tudi za organizacijo dru-

gih dejavnosti, na primer, organiziranje predavanja o lepoti naših planin z diapozitivi in podobno. Predvsem naj bi se vsi skupaj trudili pritegniti k delu v OO ZSMS čim več mladih, saj so na programsko-volilni konferenci 24. februarja ugotovili (že večkrat prej) nezainteresiranost mladih za delo v mladinski organizaciji. Na seji predsedstva so v četrtek sklenili pritegniti k delu tudi mlade komuniste (v KS Sava jih je kakih 60), saj bi le-ti morali biti v prvi vrsti pobudniki in izvrševalci akcij.

Na koncu naj povem še, da so iz predsedstva OO ZSMS KS Sava izvolili dva delegata v krajevno konferenco SZDL, ki naj bi skrbela za povezavo mladinske organizacije z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Roman Lavtar

MLADI KULTURNI
USTVARJALCI SE
PREDSTAVLJAJO

Občinska konferenca ZSMS Radovljica organizira na Bledu v prostorih avle hotela PARK razstavo likovnih del Vita PIBRA z Bleda. Vito že več let deluje na področju umetniške fotografije, slikarstva in aranžerstva v okviru umetniškega ustvarjanja v organizaciji ZSMS.

Otvoritev njegove razstave bo v soboto, 12. marca, ob 18. uri v avli hotela Park na Bledu. V programu je kratek recital poezije in predstavitev razstavljenih del.

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE V LETU 1983

Občinska konferenca ZSMS Jesenice v letošnjem letu organizira mladinski delovni brigadi, in sicer:

MDB Jeseniško-bohinjski odred bo sodelovala na zvezni mladinski delovni akciji »PIROT '83« v drugi izmeni — v mesecu juliju. Podatkov o akciji še nimamo, ko jih dobimo, jih bomo objavili.

MDB Jože Gregorčič-Gorenje bo sodelovala na republiški mladinski delovni akciji »BELA KRAJINA '83« v tretji izmeni — od 7. do 28. avgusta. Na akciji bo v treh izmenah po 21 dni sodelovalo deset brigad s skupno 350 brigadirji. Brigadirsko naselje bo v obnovljenih in dograjenih objektih bivše vojašnice v Lokvah pri Črnomlju; kjer bodo zagotovljeni ustrezni pogoji za delo, življenje in prostčasne dejavnosti 140 brigadirjev v izmeni.

Program del obsega dela na infrastrukturnem območju ter dela na kmetijskih površinah v občinah Črnomelj in Metlika.

Regijska pionirska delovna brigada — po razrezu imam Jesenice osem pionirjev — brigadirjev v brigadi. Brigada bo sodelovala na republiški MDA »GORIČKO '83« v drugi izmeni od 17. julija do 6. avgusta.

Na Goričkem bodo brigadirji in brigadirke sodelovali v treh izmenah po 21 dni, na akciji pa bo v devetih mladinskih in štirih pionirskih brigadah sodelovalo skupaj okrog 520 brigadirjev.

Naselje, ki nudi zelo ugodne pogoje za bivanje in dejavnosti brigadirjev, bo tako kot v preteklih letih v prostorih osnovne šole v Gornjih Petrovcih. Na razpolago so vsi prostori šole s telovadnico, kar omogoča dobre pogoje za prostčasne dejavnosti brigadirjev.

Program del obsega predvsem dela na rekonstrukciji cest.

Prijavnice dobite na občinski konferenci ZSMS Jesenice, Titova 86.

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje ...

Tito

RBK ZAŠČITA HRANE IN VODE

V sodobnih mlekarah poteka tehnologija sterilizacije, pasterizacije ali ultra pasterizacije v prostorih in napravah, kjer je zagotovljena popolna zaščita pred RBK-kontaminacijo.

Za pakiranje mleka in mlečnih izdelkov se uporablja embalaža, ki zagotavlja visoko stopnjo zaščite.

Ker se večina živil prodaja v embalah iz PVC materialov, v steklenicah, kozarcih ali pločevinkah, z njihovo zaščito pri prodaji ne bo težav. Poskrbeti moramo le, da se embalaža pri terti ne bo kontaminirala. To dosežemo, da v trgovini zatešimo vse odprtine.

Zaščitne lastnosti embalaže:

Vrsta embalaže	Izdelek	Stopnja zaščite	
		pred radioakt.	pred vojnimi padavinami
PLATNENA VREČA	moka, sladkor	ne ščiti	ne ščiti
VEČSLOJNE PAPIRNATE VREČE	sladkor, sol, moka	ščiti	ne ščiti
PAKETI	moka, sladkor, riž	ščiti	ne ščiti
PLOČEVINKE	konzervirana jedila	ščiti	ščiti
STEKLENE POSODE S KOV. ZAMAŠKOM	marmelada, džem	ščiti	ščiti
KARTONSKA ŠKATLA	mleko v prahu	ne ščiti	ne ščiti
STEKLENICE S KOV. ZAMAŠKOM	rastlinska olja, pijače	ščiti	ščiti
STEKLENICE IN KOZARCI S CELOF. FOLIJO	mleko, mlečni izdelki	ščiti	ne ščiti
CELOFANSKO PAKIRANJE	káva, začimbe	ščiti	ščiti
TETRAPAK	mleko, mlečni izdelki	ščiti	ščiti
LESENI SODI	zelenjava, ribe	ščiti	ne ščiti
KOVINSKE (PLASTIČNE) ROČKE	rastlinsko olje	ščiti	ščiti

VARNOSTNI NADZOR NAD ATOMI

Meritve, ki so jih opravili med 15-mesečnim poskusnim delom naše prve jedrske elektrarne v Krškem, so potrdile, da je bila elektrarna povsem varna in da ni onesnaževala okolja bolj, kot je dovoljeno. To pa še ne pomeni, da meritve niso več potrebne, ali da so vse pomanjkljivosti v elektrarni odpravljene. Njeno delo bo treba vseskozi nadzorovati in to z učinkovitim strokovnim in družbenim nadzorom.

JEDRSKA ELEKTRARNA V KRŠKEM JE NEDVOMNO NAŠA
NAJVEČJA TEHNOLOŠKA PRIDOBITEV

Toda zdi se, kot da so se pri nas šele med njenim poskusnim delom začeli prav zavedati, kako zapletena je jedrska tehnologija in kakšne zahteve postavlja pred družbo. Zaradi tega smo očitno kasnili z nekaterimi varnostnimi ukrepi in prepočasi odpravljali pomanjkljivosti na napravah v sami elektrarni. Edino to pa jamči zanesljivo in za okolje čisto proizvodnjo električne energije.

Zaradi tega so ob priključitvi jedrske elektrarne na omrežje pričeli uvajati kontrolno službo. Ta naj bi spremljala delo in vplive, ki jih ima nuklearka na bližnjo in daljno okolico. Torej vpliv na zemljišče, zrak, podtalnico in na reko Savo. V pričetku je bilo vprašljivo ali nuklearka ne segreva preveč reke Save in ne onesnažuje z radioaktivnimi odpadki okolja.

Strokovni nadzor nad delom nuklearkarne in njenimi vplivi na okolje so doslej opravljali ločeno, torej dvotimno: v nuklearki sami in v znanstvenih ustanovah (Institut Rudjer Bošković v Zagrebu in Institut Jožef Stefan v Ljubljani). Pri meritvah jim pomagajo hidrometeorološki zavod, vodno gospodarstvo in še nekatere ustanove. Vse zbrane informacije računalniško obdelajo in zberejo pri komiteju za energetiko v obeh republikah. Doslej zbrani podatki so se povsem ujemali.

NADALJEVANJE

Vlivanje groblja v SM peč (foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Remontne delavnice

20. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 20. februarja, je predsednik delavskega sveta TOZD Remontne delavnice Drago Arijani sklical 20. redno sejo. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so sklepi 14, 16 in 19 še v izvajanju, ostali pa so izvršeni.

Po javni obravnavi so ugotovili, da delavci temeljne organizacije niso imeli pripomb na osnutek pravilnika o varstvu pri delu.

Uskladjali so pripombe samoupravnih delovnih skupin na osnutek pravilnika o delovnih razmerjih in na osnutek pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti.

Delavski svet je na podlagi javne razprave v SDS sprejel zaključni račun Železarne in TOZD Remontne delavnice za leto 1982, in sicer bilanco uspeha z delitvijo in kazalec uspešnosti poslovanja. Seznanjeni so bili s prenosom neizkoriščenega dela sredstev za investicijsko vzdrževanje v obliki pasivnih časovnih razmejitev v višini 5.238.397,16 dinarjev. Soglašali so, da se združena denarna sredstva skupne porabe, ki so bila razporejena iz čistega dohodka v letu 1982, začasno uporabljajo v poslovne namene in da se del čistega dohodka, razporejenega z zaključnim računom 1982 na rezervni sklad, začasno uporablja v poslovne namene. Osebnih dohodkov, ki je izkazan v zaključnem računu 1982 v okviru razporeditve čistega dohodka, se upošteva kot dokončno izplačilo.

TOZD Remontne delavnice odstopa 14.524.378,62 dinarjev sredstev rezerv za pokritja izgube TOZD Jeklarne, ugotovljene z zaključnim računom 1982.

Delavski svet ni sprejel predlagane delitev celotnega prihodka za leto

1983 in predpisanih obrazcev v zvezi s tem. V predlogu je sporna predlagana delitev dohodka in čistega dohodka. Zahtevali so, da se zagotovi rast osebnih dohodkov najmanj v poprečju predvidene rasti v Železarni.

Sprejeli so spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije, po katerem združujemo sredstva po stopnji 5 %.

Obravnavali so poročila samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje ter imeli nanje naslednjo pripombo: Poročila v takšni obliki ne dajejo jasne slike o izvrševanju programov, porabi sredstev oziroma vzrokih za neizvrševanje programov.

Na podlagi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin so ugotovili, da delavci TOZD Remontne delavnice

niso sprejeli samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske energetske skupnosti. V javni razpravi, kjer je sodelovalo 358 delavcev, se je za sporazum izreklo 203 delavcev, kar je 40,6 % vseh delavcev temeljne organizacije.

Prav tako delavci niso sprejeli samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti za območje občine Jesenice. Zanj je glasovalo le 40 % delavcev TOZD.

Skladno s predpisom o nadomeščanju delavcev s posebnimi pooblastili je delavski svet sprejel sklep, da v odsotnosti računovodja te naloge opravi Pavla Pohar.

Delegati niso sprejeli predloga, da se zaradi dodatnih del in zadolžitve vrednoti dela in naloge vodje oddelka TITZ z višjo plačilno kategorijo.

Obravnavali so vlogo delavca obrata RTA za opravljanje male obrti v letu 1983 — izdelava kovinskih izdelkov. Vlogi so ugodili pod pogojem, da zaradi tega ne bo moteno redno delo v Železarni ter naročili kadrovskega sektorja, da izstavi ustrezno potrdilo.

Delegat SDS elektro delavnica je postavil vprašanje varnosti in odgovornosti delavcev pri uporabi lestev, ki so deklarirane na nosilnost 80 kg. Delavci pri delu pa z dodatnimi bremenitvami to težo večkrat presegajo.

ZK

1983 izdela pregled vseh kritičnih delovnih nalog v materialni proizvodnji, da bi lahko to potrdili z veljavnostjo 1. marca. To naj bi bila začasna rešitev do sprejema novega samoupravnega sporazuma o razporejanju čistega dohodka in uveljavitve razvida del in nalog.

V nadaljevanju so obravnavali pritožbo delavca na sklep oziroma ukrep skupne disciplinske komisije, in sicer prenehanje delovnega razmerja v TOZD Valjarna bluming-štelkel. Delegati so po daljši razpravi ugotovili, da je ukrep skupne disciplinske komisije upravičen in ga potrdili soglasno (16 navzočih).

Po obravnavi poslovnega poročila za leto 1982, skupno s kazalci uspešnosti, so ugotovili, da ga je obravnavalo in potrdilo vseh 13 SDS oziroma 68,5 % delavcev in da nanj ni bilo bistvenih pripomb. Iz poslovnega poročila je bilo razvidno, da je bila skupna proizvodnja dosežena 86,3 %, kar pomeni, da so izdelali 58.460 ton manj končnih izdelkov oz. polizdelkov za druge TOZD. Glavni vzrok za nedoseganje količinskega plana skupne in gotove proizvodnje je v nižji dobavi vložka iz TOZD Jeklarne in nedobavi planiranih slabov za potisno peč. Pri dobavi tujega vložka je bilo še slabše. Nižji izplen na blumingu za 2,3 % in na štelku za 0,5 % pomeni izpad proizvodnje za 3529 ton. Zastoji na blumingu so bili za 4 % višji kot leto prej in to zaradi pomanjkanja polizdelka. Do plana 408 delavcev jim je januarja 1982 manjkalo devet delavcev, ob koncu leta pa že 26. Seveda je to povzročilo velike težave pri normalnem delu, kar so reševali z nadurnim delom, premetitvami in počitniškim delom.

Delegati na poslovno poročilo niso imeli bistvenih pripomb in so sprejeli sklepe, ki se nanašajo na potrditev zaključnega računa in postopka o sanaciji in ukrepih za izboljšanje stanja.

Finančni plan poslovanja za leto 1983, ki je del gospodarskega načrta TOZD in Železarne, so soglasno in brez pripomb sprejeli.

Ugotovili so, da je pravilnik o varstvu pri delu, pravilnik o delovnih razmerjih (slednjega s pripombo, da je meja 30 nadur nelegalno postavljena), pravilnik o disciplinski in odškodninski odgovornosti ter poročilo SIS družbenih dejavnosti za leto 1982 obravnavalo in potrdilo tudi 216 delavcev v SDS ali 56,3 %. Tudi samoupravni sporazum območne energetske skupnosti za Gorenjsko je obravnavalo in potrdilo 216 delavcev ali 56,3 %. Za podpisnika je bil soglasno izvoljen predsednik delavskega sveta.

Obravnavali in sprejeli so tudi SaS o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti za območje občine Jesenice s pripombo, da ne bo nepotrebnega širjenja administracije, ker so zanj glasovali tudi delavci v SDS.

Seznanjeni so bili s spremembo SaS o združevanju sredstev rezerv gospodarstva Slovenije in sprejeli sklep, da se v sklad skupnih rezerv Slovenije v letih 1983, 1984 in 1985 združuje sredstva po stopnji 5 %.

Na predlog asistenta za delovne naprave so sprejeli sklep o odpisu dveh elektromotorjev.

Vodja TOZD je opozoril na deficitarnost delavcev za opravljanje nekaterih delovnih nalog in opravil oz. s plačilom dodatka. Predlog je že obravnaval odbor za delovna razmerja in ga je delavski svet potrdil.

Martin Torkar je opozoril na nereseno popravilo klime naprave in sklenili so, da se do naslednje seje uredi.

S. K.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulih štirinajstih dneh smo prejeli večje število zapisnikov, tako da vseh tudi v današnjem pregledu ne bomo povzeli. To je razumljivo, saj je bil program samoupravnih aktivnosti za februar zelo obsežen, tako da so ga posamezne delovne skupine obravnavale tudi v več delih. Spomnimo naj, da je bilo poleg zaključnega računa za leto 1982 treba obravnavati tudi tri pravilnike (o varstvu pri delu, o delovnih razmerjih ter o disciplinski in odškodninski odgovornosti), poročila samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti ter materialne proizvodnje ter dva sporazuma (o ustanovitvi občinske energetske skupnosti ter o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti za območje občine Jesenice). V pregledu se bomo držali že ustaljene prakse: povzeli bomo predvsem tiste pripombe in stališča ter vprašanja delavcev, ki se nanašajo na poslovanje in ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS plavž 1, 2, 3 in 4. Ker je bilo zadnje čase pri delu več nesreč, so bili člani SDS plavž 3 opozorjeni na večje spoštovanje predpisov za varno delo. Člani SDS so v okviru te točke opozorili, da vedno primanjkuje visokih pečarskih čevljev. SDS plavž 4 v zvezi s finančnim planom za leto 1983 meni, da je za tako povišanje količinskega plana povišanje finančnega plana za osebne dohodke premajhno.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, staro železo 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2, 3 in 4, BBC peč, priprava ferolegur, kontiliv 1 in 2, kamnolom Trebež ter ponovno gospodarstvo 1 in 2. SDS livna jama 2 in SM peči 2 sta v zvezi s poslovnim poročilom največjo pozornost namenili vzrokom, ki vplivajo na slabo kvaliteto (izdelava sarž, priprava livnih garnitur, vlivanje). Glede na zahteve po pospeševanju proizvodnje pa se SDS vprašuje, zakaj je, na primer, 4. vlagalni stroj toliko časa v remontu, zakaj je toliko zastoj pri oskrbi z livnim materialom in podobno. SDS SM peči 3 ter livna jama 3 na poslovno poročilo sicer nimata pripomb, skrbijo pa za doseganje planskih obveznosti v letošnjem letu. Zato vprašujeta, kako bo pomanjkanju delavcev — predvsem v poletnih mesecih — možno obratovati s petimi pečmi, še zlasti glede na omejevanje števila nadur na mesec. Tudi SDS SM peči 4 ter livna jama 4 se vprašujeta, »kako bomo zmogli petpečno obratovanje ob maksimalno 30 nadurah v poletnih mesecih?« SDS staro železo 1 je pod razno razpravljalo o vsakodnevnih težavah pri pripravi vložka. Do težav prihaja zaradi slabe kvalitete ter pomanjkanja starega železa, pa tudi zaradi slabega stanja transportnih naprav (žerjavov). »Proizvodnja se začne v pripravi vložka, poudarja SDS ter hkrati vprašuje, »kakšna bo proizvodnja zaradi takšnega stanja?« SDS elektropeči 1 v zvezi s poslovnim poročilom pripominja, da se brez čakanja ne da poslati sarže na kontiliv (promet, zasedenost kontiliva, vlivanje na šesti ali sedmi SM peči). Pod razno vprašuje, kdaj bo 20-tonski žerjav v livni jami dan v večje popravilo, ker je tako dotrajan, da delo z njim ni več varno. Več pripomb je bilo izrečenih tudi v zvezi s kontilivom (»Če kontiliv dela čez redne ure, dobijo za to dodatno 4 ure. Če sarža na kontiliv ne teče, zakaj je sami ne vlijejo na vozove — zato jih toliko dobimo nazaj. In, zakaj si sami ne postavijo livnih vozov?« Vedno jih tudi predčasno videvajo izven Železarne.) SDS elektropeči 2 pod razno opozarja na naslednjo »tekočo« problematiko: mrzla voda v kopalnicah na koncu dne, ograje okoli prebodnih jam, problem zlivinskih banj, problem ustreznega vložka ipd. SDS priprava ferolegur pod razno vprašuje, zakaj se »na roštah« ne namestijo rampe, da bi bila cesta tedaj, ko razkladajo avtomobile, zaprta.

Iz TOZD LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, modelna mizarna, čistilnica odlitkov ter jeklolivarna 1 in 2. Poleg zadev iz programa samoupravnih aktivnosti za februar so SDS obravnavale tudi gospodarski načrt in finančni plan za leto 1983. Pripomb ni bilo.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža bluming 1, 2, 3 in 4 ter adjustaža štelkel 1, 2 in 3. SDS adjustaža bluming 3 v zvezi s poslovnim poročilom izraža začudenje, ker ima njihova temeljna organizacija že nekaj let izgubo, ob čemer pa »za izgubo navajamo iste vzroke (izplen, nizka proizvodnja itd.)«. SDS zato vprašuje, »ali ni njihove odgovoren, da se ti vzroki vsako leto ponavljajo?« SDS adjustaža štelkel 2 je na

sestanku med drugim zahtevala, da se jim pojasni način premiranja ter da naj se premije objavi na oglasni deski. Zanimajo, zakaj ne dela odpravevalna naprava, opozarja pa tudi na slabo razsvetljavo, na slabo stanje verig v obratu ter na kopičenje zalog v adjustaži štelkel, ker »v zadnjem času v hladni valjarni Bela zavirajo prevzem svitkov« (v zapisniku navajajo kot primer, da se je to zgodilo 24. februarja na dopoldanski dnini). Tudi SDS adjustaža štelkel 3 vprašuje, zakaj premije niso objavljene na oglasnih deskah, tako »kot je to v Hladni valjarni Bela in drugih«. Hkrati opozarja tudi na slabo razsvetljavo v oddelku ter na nevarne delovne razmere v skladišču za odlaganje svitkov.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, ter valjarna žice 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD med drugim postavlja sledeče vprašanje: »Zakaj tako zavlačujemo z gradnjo jeklarne II, ko slišimo verbalne podpore na vseh ravneh, sredstva pa nam požira inflacija?« SDS valjarna žice 2 ugotavlja, da je SDS lani kljub pomanjkanju vložnega materiala, bolje delala kot v letu 1981, tako da izkazuje pozitivno poslovanje. Pripombe pa ima v zvezi s planiranjem osebnega dohodka v letošnjem letu, ki naj bi se letos povečal le za 584 din ali 3,7 % (poprečno) na zaposlenega v temeljni organizaciji. Sklicuje se na predvideno povečanje prihodkov v SIS in na povečanje cen ter meni, »da tako majhno povečanje osebnih dohodkov za proizvodni obrat ne pride v poštev«. SDS valjarna žice 3 v okviru razprave o poslovanju v letu 1982 »kritizira način delitve osebnih dohodkov, na primer, za mesec januar«. Nizki osebni dohodki, ugotavlja SDS, so posledica neizpolnjevanja plana, toda izpad proizvodnje ni nastal po krivdi valjavcev. Slabša se tudi kvaliteta vložnega materiala (ta je ne-kvalitetno pripravljeno, pa tudi asortiman ni prilagojen usmeritvi, ki je bila načrtana s planom). SDS valjarna žice 4 v zvezi s poslovnim poročilom opozarja na problematiko elektro in mehanskega vzdrževanja. Manjka tudi ključnih rezervnih delov, kot so balansirni vijaki, valjčki za armature, ogrodje armatur ipd. SDS bi rada dobila tudi pojasnilo v zvezi z vprašanjem, ki ga je sicer postavila že lani decembra: Kaj je z dopustom na proste sobote in zakaj se ga ne da uporabiti pri tako imenovanih »prisilnih« dopustih (pomanjkanje vložka, okvare)? Zanimajo, kdaj bo urejeno ogrevanje garderobe ter zakaj ob sobotah in nedeljah ni tople vode za umivanje (zadnji primer: 26. februar 1983). Opozarja tudi, da signalna hupa pri navijalcih povzroča okvaro sluha ter da bi jo bilo dobro zamenjati z ustrežnejšo signalno napravo. Glede premij za uspešno delo SDS predlaga, naj se »vnesejo« v globlji del osebnega dohodka, tako da bi se štele v pokojninsko poprečje.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnice 1, 2, 3 in 4, lužilnica ter karisti. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da je TOZD v preteklem letu dosegla zelo dobre poslovne rezultate (finančne), čeprav proizvodnega plana ni izpolnila. Za izpad fizične proizvodnje je kriva slaba dobava vložka, pa tudi zelo slaba kvaliteta TVT. Velike težave so povzročali izredno zastareli stroji, ki se jih prav zato zelo težko vzdržuje. SDS hladna valjarna 1 pod razno zahteva, da se jo v najkrajšem času seznanji z vzroki za tolikšne zastoj na valjenem stroju V. Müller, oziroma — kdo je za to odgovoren. Zanimajo jo tudi, zakaj se na oglasnih deskah ne objavlja tudi premije, ki jih prejemaajo pisarniški delavci ter zakaj se ne realizira vprašanj, ki jih je SDS postavila na prejšnjem sestanku (glede zaves na Siemensu ter glede ogrevanja obrata). SDS hladna valjarna 2 ter adjustaža hladne valjarne očitno nista bili preveč zadovoljni z razlago zaključnega računa, saj menita, da bi jo moral podati »nekdo iz knjigovodstva«. Zdi se jim tudi, »da gre premalo sredstev za potrebe obrata in osebne dohodke«. SDS opozarjata tudi na nek članek v Ljubljanskem dnevniku in zahtevata od CPSI odgovor na sledeče vprašanje: »Kdaj smo sprejeli, da bomo dajali 0,9 % od bruto osebnega dohodka za sovlaganje v proizvodnjo mesa?« Tudi SDS hladna valjarna 3 v zvezi z zaključnim računom meni, da gre premalo denarja za obnavljanje obrata (o tem se pogovarjajo vsako leto). Opozarja tudi, da iz poslovnega poročila ni razvidno, zakaj je prišlo do povečanja nekaterih indeksov. SDS pod razno opozarja, da vozički za snemanje kolo-barjev na V. Diemagu še niso narejeni, zaves na vrodu pa tudi še ni. SDS skladišče vložka se je pod razno ustavila ob vprašanju stimulacijskih premij nadurnega dela ter ur za nadomeščanje. O teh vprašanjih in še nekaterih drugih se žele pogovoriti na sestanku s člani obratovstva ter predstavniki sin-

dikata. SDS prosi, da se jo obvesti, kdaj bi bilo mogoče sklicati ta sestanek, kajti radi bi se ga udeležili delavci v vseh treh dneh. SDS žarilnica 1 predlaga, naj se pri premijah upošteva tudi nadurno delo. SDS žarilnica 3 v zvezi s poslovnim poročilom vprašuje, zakaj je bil osebni dohodek kljub doseženim pozitivnim rezultatom manjši od planiranega. Nadalje meni, da bi morali v letu 1983 več narediti za plačilo po vložnem delu. Premijski pravilnik bi moral biti po mnenju SDS bolj stimulativen: odvisen od uspeha posameznika ali skupine delavcev in ne od skupnih uspehov. Tudi žarilci bi morali dobiti 100 % in ne 70 % stimulacije za dobro delo. Pod razno skupina opozarja, da če se ne bo rešilo že tolikokrat postavljeno vprašanje odsesavanja zdravju zelo škodljivih plinov (pri pihovanju zraka v kotle z VAC zico na globinskih pečeh), bodo prenehali z vpihavanjem. Pripombo je imela tudi k preobrnemu gradivu (dnevni red je obsegal 10 točk!): bolje, da bi bilo gradiva manj, da bi bila razprava lahko bolj kvalitetna. Tudi SDS žarilnica 4 (žarilci in žerjavovodje) vprašuje, kdaj bo dokončno rešen problem odsesavanja dima na globinskih pečeh. SDS karisti v zvezi s poslovanjem v lanskem letu meni, da bi se morale temeljne organizacije, ki so poslovale z izgubo, čimbolj potruditi, da jih z boljšim gospodarjenjem zmanjšajo.

SDS vodstvo TOZD, adjustaža ter votličarna (TOZD ŽICARNA) so si na skupnem sestanku ogledale rezultate poslovanja v lanskem letu. Ugotavljajo, da plan ni bil v celoti izpolnjen (97,4 %). Za to je bilo več objektivnih vzrokov (pomanjkanje delavcev, precejšnja odsotnost zaradi bolovanja, pomanjkanje ustreznega vložka, naročil za izvoz, plastičnih koluti za VAC zico ipd.). Se vedno je razveseljivo, ugotavljajo SDS, da je bilo leto 1982 zaključeno brez izgube in da so lahko formirali tudi sklade.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli sklepe SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. Na skupnem sestanku so obravnavale zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar. SDS predelava profilarne pa je na posebnem sestanku razpravljala predvsem o problematiki dela na orodju za izdelavo diskov in rondel. Kritično je ocenila zlasti delo orodjarja in zahtevala, da vloži maksimalne napore v kompletiranje, brušenje in obnavljanje orodja za diske in rondle. Potrebno je nabaviti tudi nova orodja in rezervne dele, saj so obstoječa že zelo iztrošena. Hitreje je treba ukrepati tudi glede izdelave podložnih plošč, vijakov, centrirnih čepov ter drugih rezervnih delov, ki so potrebni na stiskalnici in orodjih. Omenjeno je bilo tudi, da je delo na vzhodnem žerjavu prenaporno za ženske.

V TOZD VRATNI PODBOJI se je sestel zbor delavcev. Obravnavali so zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, adjustaža 1 in 2 ter brusilnica 1 in 3. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, »da smo poslovno leto zaključili nad pričakovanji, če upoštevamo zapleteni gospodarski položaj, ki je bil naravnani na stabilizacijska prizadevanja in sanacijske ukrepe«. Z dobrim in kvalitetnim delom jim je kljub občasnim težavam z vložkom in slabšo kvaliteto uspelo izvršiti plan. V devetih mesecih lanskega leta je imela TOZD še izgubo, ki je tedaj znašala 3,8 milijona dinarjev, poslovno leto pa ji je uspelo zaključiti pozitivno. SDS hladna predelava 1 in brusilnica 3 sta se v zvezi s poslovnim poročilom zaustavili tudi ob vprašanju reklamacij, pri katerih ugotavljajo »tudi dosti svojih napak, predvsem zamešnjave pri etiketah in podobno«. SDS hladna predelava 2 opozarja na problem ogrevanja hale, hkrati pa zahteva tudi pojasnilo v zvezi s tem vprašanjem. SDS hladna predelava 3 zahteva (predvsem žerjavovodja), da ustrezna služba oceni, če so stoli pri brusilnem stroju TOS 2 za nalaganje in odstranjevanje materiala z žerjavom nameščeni po predpisih o varstvu pri delu. Evidenciala je tudi delegate za samoupravne organe in za enega kandidata predlagala, da se ga nadomesti z drugim, ker po mnenju SDS »nima pravega odnosa do sodelavcev, predvsem do delavcev iz drugih republik«. SDS adjustaža 1 v zvezi s poslovnim poročilom med drugim ugotavlja, da je »ena od nalog, ki v TOZD Jeklovlek ni bila izvršena, tudi modernizacija in obnavljanje starih kapacitet«. Premalo pozornosti je bilo namenjeno tudi vzdrževanju (zastoji zaradi mehanskih in elektrokvarkov).

S pregledom ostalih zapisnikov SDS, ki smo jih prejeli v minulih štirinajstih dneh, bomo nadaljevali prihodnj.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

ZVEZA SINDIKATOV NOSILKA JAVNE RAZPRAVE O OSNUTKU ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU V TOZD

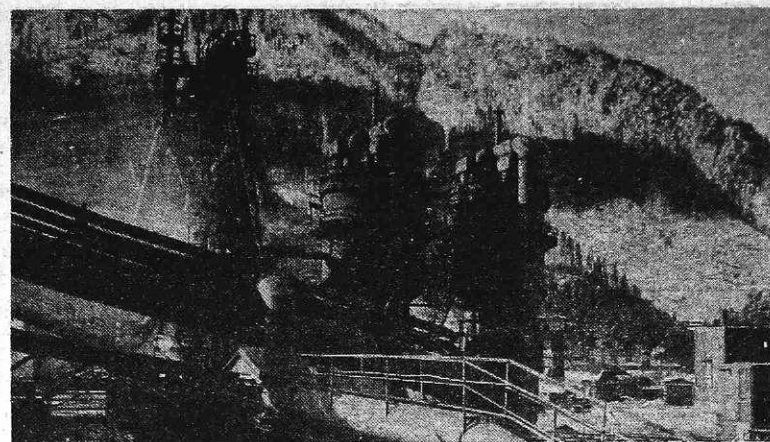
(Nadaljevanje s 1. strani)

Kot že rečeno, bo socialistična zveza organizator in nosilec javne razprave o osnutku v okviru krajevnih in občinskih konferenc SZDL, zveza sindikatov pa bo organizator v združenem delu. V javno razpravo se morajo vključiti tudi zveza komunistov, ZSMS in Zveza združenj borcev NOV kot sestavni del fronte, zlasti z vidika idejno-političnih izhodišč in drugih po-

membnih vprašanj, ki neposredno zadevajo interese delavcev, borcev ter še posebej potrebe in interese mladih. Razprave bodo potekale tudi v delegacijah za skupnost socialnega varstva in še posebej v temeljnih delegacijah, konferencah delegacij in zborih delegatov v okviru skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kakor tudi v društvi upokojencev in združenih zvezah oziroma kmetijskih združenjih.

Za boljši in kvalitetnejši potek razprav je bil na republiškem nivoju že organiziran seminar za aktiviste - udeležence razprave v občinah in v združenem delu, podobni seminarji pa bodo v teh dneh tudi v občinah.

Ker le manjše število naših bralcev prejema delegatski Poročevalec, mnogo več pa ostala osrednja slovenska glasila, iz Poročevalca ponastiskujemo povzetek osnutka zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Naša plavža (Foto I. Kučina)

jo je prejel v preteklem letu za vse leto nazaj. Slednje pomeni uresničitev zahteve po sprotnem ali tekočem usklajevanju pokojnin. Ker pa to terja velika dodatna sredstva, zvezni zakon prepušča odločitev o tem, kdaj preiti na takšen sistem usklajevanja skupnostim s tem, da ga morajo uveljaviti najkasneje do 31. 12. 1986. Osnutek republiškega zakona sledi novostim v zveznem zakonu in določa porast pokojnin med letom na račun rasti nominalnih osebnih dohodkov v tem letu v višini 90 %, kar predstavlja spodnjo mejo za obvezno usklajevanje pokojnin med letom. V prehodnih določbah pa je predviden sistem postopnega prehoda na tekoče usklajevanje tako, da bi se postopoma povečeval odstotek povečanja pokojnin med letom, glede na porast nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev zaposlenih na območju republike v tem letu.

V poglavju o pravicah zavarovancev, pri katerih je podana neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti ali spremenjena delovna zmožnost sta v osnutku zakona podrobnejši definiciji obeh navedenih pojmov in predvidena obveznost razporeditve na ustrezna dela oziroma naloge.

V poglavju o pravicah zavarovancev s preostalo delovno zmožnostjo, ki jim je po zveznem zakonu zagotovljena pravica, do dela z delovnim časom, ki ustreza preostali delovni zmožnosti, pravica do razporeditve na druga ustrezna dela oziroma naloge, pravica do ustrezne zaposlitve ter pravica do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije, je v osnutku določeno načelo, da zavarovanci uresničujejo te pravice na podlagi invalidnosti skladno s preostalo delovno zmožnostjo. Glede denarnih nadomestil, ki grede zavarovancem v zvezi s pravicami, pridobljenimi v skladu s preostalo delovno zmožnostjo pa so predvidene vrste denarnih nadomestil in temeljna načela za določanje višine posameznih vrst nadomestil z namenom, da se zaposlenim delovnim invalidom zagotovi načelno enak materialni položaj kot pred invalidnostjo, delovnim invalidom, ki niso v delovnem razmerju ali, ki ne ustvarjajo osebnega dohodka pa potrebna sredstva za preživetje.

Novosti so določbe, ki urejajo uveljavljanje in uresničevanje pravic zavarovancev s preostalo delovno zmožnostjo. Predvideno je, te pravice zavarovanci, ki so ob nastanku invalidnosti v delovnem razmerju, uresničujejo na podlagi preostale delovne zmožnosti neposredno v organizacijah združenega dela, kar pomeni izpeljavo 38. člena novega zveznega zakona. Tako določen okvir obveznosti in dolžnosti organizacij združenega dela pa predpostavlja, da organizacije združenega dela zagotavljajo tudi potrebna sredstva za uresničevanje teh pravic. V skupnosti pa bi tudi v bodoče uveljavljali in uresničevali pravice tisti zavarovanci s preostalo delovno zmožnostjo, ki ob nastanku invalidnosti niso v delovnem razmerju, nosilci samostojnega osebnega dela, delavci, ki so pri njih v delovnem razmerju in združeni kmetje in zavarovanci, ki so v času nastanka invalidnosti v delovnem razmerju pa jim organizacije združenega dela iz objektivnih razlogov ne morejo zagotoviti uresničevanja pravic. Primeroma so določeni tudi nekateri objektivni razlogi, ki naj bi omogočili organizacijam združenega dela, da bi bile oproščene teh obveznosti.

V skladu s zveznim zakonom je v osnutku predvideno pooblastilo skupnosti, da s svojim samoupravnim splošnim aktom določi merila in način za odmero denarnega nadomestila za telesno okvaro in način usklajevanja.

V poglavju o pogojih za pridobitev in odmero družinske pokojnine so novosti zlasti v širini kroga zavarovanih družinskih članov, pravico pridobijo tudi bratje in sestre ter otroci brez staršev, ki jih je zavarovane preživljal ter oseba, ki je z zavarovancem živel v življenjski skupnosti, ki je po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih izenačena z zakonsko. Novost glede na veljavno ureditev je tudi v iz-

načitvi let starosti za vdove in vdovce ter starše kot pogojev za pridobitev pravice do družinske pokojnine. Doslej določenih 45 let starosti pri vdovi se zvišuje na 50 let in 60 let pri vdovcu se znižuje na 50 let. Novost je tudi predlagana ureditev odmere družinske pokojnine otroku v primerih če izgubi oba roditelja.

V poglavju o uživanju in izgubi pravic so pomembnejše novosti zlasti tiste, ki urejajo uživanje in izgubo pravic na podlagi preostale delovne zmožnosti. Predvideno je, da delovni invalid izgubi oziroma ne uživa ustreznih denarnih nadomestil v primerih, ko brez opravičljivega razloga onemogoča prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo, ustrezno zaposlitev oziroma razporeditev na druga ustrezna dela in naloge. Prav tako ne uživa teh dajatev, vključno z invalidsko pokojnino tisti delovni invalid, ki onemogoča ponovno oceno preostale delovne zmožnosti oziroma invalidnosti, če je le ta potrebna glede na nastale spremembe v njegovem zdravstvenem stanju.

V poglavju o obveščanju in evidencah je predvideno, da je nosilec informacijskega sistema na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji skupnost, ki vodi evidenco o vseh pomembnih dejstvih in okoliščinah opredeljenih v zveznem zakonu o matični evidenci in o osnutku republiškega zakona.

POKOJNINSKA DOBA

V poglavju o pokojninski dobi so v osnutku zakona določena obdobja, ki se štejejo v zavarovalno in s tem v pokojninsko dobo pa niso zajeta v zveznem zakonu ali zvezni zakon določa le okvirje, natančnejše pogoje in čas vstevanja pa prepušča republiški regulativi. Tako je predlagana prekvalifikacija posebne dobe v zavarovalno dobo za člane KDZ v obdobju od 15. 5. 1945 do 31. 12. 1959, in predvidena možnost, da se zavarovanci lahko opredelijo, da se jim v pokojninsko dobo zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem lahko vsteva v dejanskem trajanju.

ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV

V poglavju o zagotavljanju sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, sta zaradi vključitve kmetov v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja predvidena dva nova vira sredstev. In to poseben prispevek iz dohodka od zemlje in gozda, ki naj bi ga plačevali vsi lastniki zemljišč, oziroma zavezanici za davek od dohodka zemljišč in od gozda, ki niso zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti in prispevek od katastrskega dohodka ob prenosu kmetijskega zemljišča s kmeta zavarovanca po tem zakonu na drugo fizično osebo, ki ni zavarovane na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti ali družbeno oziroma civilno pravno osebo, če se spremeni namembnost zemljišča.

POSTOPEK ZA UVELJAVLJANJE PRAVICE IN SODNO VARSTVO

Postopek za uveljavljanje pravic in sodno varstvo je tako kot doslej tudi v bodoče v pristojnosti skupnosti.

POVRNITEV POVZROČENE ŠKODE

V poglavju o povrnitvi povzročene škode je predvideno, da je problematika urejanja odškodninske odgovornosti predmet posebnega zakona - zakona o obligacijskih razmerjih, glede na specifičnost področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa so urejeni le nekateri posebni primeri. Opredeljena je tudi odgovornost skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za škodo, ki jo povzroči zavarovancu pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti.

KAZENSKA DOLOČBE

V poglavju o kazenskih določbah so denarne kazni usklajene z zakonom o krških ter določene zgornje in spodnje meje.

POVZETEK OSNUTKA ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

Po dolgotrajnih pripravah je bil dne 22. aprila 1982 sprejet novi zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 23/82), ki se začne uporabljati 1. 7. 1983. Sprejem novega zveznega zakona na tem področju narekuje izdajo novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je bil sprejet v Skupščini SR Slovenije v 1. fazi zakonodajnega postopka, kot predlog za izdajo dne 28. septembra 1982.

Spremembo predpisov na tem področju je narekovala potreba za uskladitvijo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu oziroma z novim samoupravnim in družbenoekonomskim položajem delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudeh.

Osnutek zakona je pripravljen na podlagi sprejetega predloga za izdajo zakona in s tem sprejetih sistemskih rešitev in temeljnih izhodišč in pripomb in predlogov za spremembe in dopolnitve, ki so jih dali odbori in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije ter delegati v svojih delegatskih sredinah in na sejah zborov. Besedilo osnutka zakona je določila Komisija Izvršnega sveta za izdelavo zasnove novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja na seji dne 12. in 17. 1. 1983.

SPLOŠNE DOLOČBE

Urejanje področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja sodi v pristojnost federacije, republik in AP in samoupravne regulative. Temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pogoje za njihovo pridobitev ter osnove sistema določa že novi zvezni zakon. V splošnih določbah so tako posebej poudarjene le načelne novosti zveznega zakona in tiste, ki jih prinaša novi republiški zakon. Poudarjeno je načelo, ki opredeljuje naravo pokojnine kot pravice iz minulega dela, načelo enotnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudeh, ker so v sistem vključeni tudi kmetje, na območju SR Slovenije, ter načelo o preprečitvi invalidnosti oziroma dolžnost organizacij združenega dela pri preprečevanju invalidnosti.

ZAVAROVANCI

V poglavju o zavarovancih so novosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja oseb, ki opravljajo samostojne dejavnosti tiste, ki sledijo izenačitvi položaja, pravic in obveznosti te kategorije delovnih ljudi z delavci v združenem delu. S predlaganim novim načinom urejanja zavarovanja teh oseb, odpade sedanj način urejanja in podlagi pogodb, ki jih sklepa skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, z organizacijami teh oseb, zlasti pa bi odpadel kot pogoj za zavarovanje, pripadnost posamezni poklicno strokovni organizaciji. Pogoj za zavarovanje bi bilo opravljanje samostojne gospodarske ali poklicne dejavnosti kot edinega ali glavnega poklica in prijava v zavarovanje pri skupnosti.

Novost je tudi možnost dokupa let, ki naj bi se omogočil vsem zavarovancem, ki opravljajo samostojne dejavnosti vključno s kmetijsko dejavnostjo; ne glede na to, ali so zavarovani iz naslova delovnega razmerja ali iz naslova opravljanja samostojne poklicne ali kmetijske dejavnosti. S tem se omogoča z ustreznim plačilom prispevkov vstevanje obdobja dela iz naslova samostojne dejavnosti zavarovancem in njihovim družinskim članom

za čas, ko še ni bilo uvedeno obvezno zavarovanje oziroma možnost sklepanja delovnih razmerij z zakonci.

Kot osnova za plačevanje prispevkov za zavarovanje oseb, ki opravljajo samostojne dejavnosti, je predviden dejanski osebni dohodek, pa vendar osnovna pa le v izjemnih primerih, ko določitev osnove po dohodku ni možna.

Novost je obvezno zavarovanje vrhunskih športnikov glede na to, da doslej vrhunski športniki v SR Sloveniji niso bili zavarovani, temveč so bili zavarovani le profesionalni športniki. Obvezno zavarovanje vrhunskih športnikov - neprofesionalcev pa je bilo že doslej uvedeno v drugih republikah.

Novost je obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov in s tem graditev enotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudeh. Predvideva obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov in članov njihovih gospodarstev, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini oziroma glavni poklic, ne glede na dohodek, ki ga ustvarjajo. Od ustvarjenega dohodka oziroma plačanih prispevkov pa je nato odvisen obseg pravic oziroma obseg zavarovanja. Kmetje in člani njihovih gospodarstev, ki imajo po predpisih o združevanju kmetov status združenega kmeta in, ki plačujejo prispevek najmanj v višini zneska zajamčene pokojnine, so zavarovani v obsegu kot delavci v združenem delu. Kmetje, ki nimajo statusa združenega kmeta in združeni kmetje, ki plačujejo prispevke oziroma so zavarovani od osnove, ki je nižja od zneska zajamčene pokojnine pa imajo le pravice določene v zakonu t. j. pravico do starostne, invalidske in družinske pokojnine.

Predviden je tudi prehodni sistem za uživalce kmečkih pokojnin, ki naj bi tudi v bodoče prejemali kmečko starostno pokojnino v skladu z zakonom o starostnem zavarovanju kmetov in kmete starejše od 60 let, ki jim je dana možnost, da se vključijo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali ostanejo zavarovani v starostnem zavarovanju kmetov in pridobijo pravico do kmečke starostne pokojnine v skladu z zakonom o starostnem zavarovanju kmetov, katerega uporaba je za te primere podaljšana.

Ker se dejanski dohodek na območju SR Slovenije ugotavlja le v primerih 2 % kmetov, katastrski dohodek pa glede na svojo naravo ni pokazatelj ekonomske sposobnosti kmeta, zlasti ne obsega dela in rezultatov dela, kar je podlaga pravici do zavarovanja, se z opredelitvijo statusa kmeta z opravljanjem kmetijske dejavnosti kot edinega oziroma glavnega poklica le predpostavlja takšno ustvarjanje dohodka, ki zadošča za preživetje in plačevanje prispevkov. V primerih, ko se ne ugotavlja osebni dohodek kmeta, osnove za plačevanje prispevkov za združene in druge kmete določi skupnost v razponu, da bodo prispevke zmogli plačevati tudi ekonomsko šibkejši kmetje.

V skladu z družbenimi usmeritvami za pospeševanje združevanja dela, sredstev in zemlje kmečkih proizvajalcev in s tem proizvodnjo večjih tržnih viškov, so v osnutku predvideni posebni stimulanzi. Tako je npr. za združene kmete predvideno pokrivanje dela obveznosti za plačilo prispevkov s strani organizacij združenih kmetov in drugih organizacij združenega dela, pod pogojem plačila prispevkov najmanj od osnove v višini zajamčene pokojnine so zavarovani v obsegu kot delavci v združenem delu, imajo pravico do varstvenega dodatka, do de-

narnega nadomestila za telesno okvaro, do zajamčene borčevske pokojnine itd.

V podrobnostih pa osnutek sledi dosednji praksi, ki jo imamo z zavarovanjem oseb, ki opravljajo samostojne dejavnosti. Predvideno je, da se jim v pokojninsko dobo vsteva čas obveznega starostnega zavarovanja in omogočen jim je dokup let.

PRIDOBITEV IN ODMERA PRAVIC

Novost je uvedba pravice do zajamčene pokojnine. Določitev zneska je prepuščena skupnosti, z zakonom pa je določena le omejitev, da zajamčena pokojnina ne more biti nižja od 55 % povprečnega nominalnega osebnega dohodka delavcev, zaposlenih na območju SR Slovenije doseženega v preteklem letu. Tako bi npr. od 1. 1. 1983 dalje znašala zajamčena pokojnina najmanj 7.777,55 din.

Novost je najnižja oziroma minimalna pokojnina. Predstavlja izpeljavo načela o zajamčeni pokojnini za vse upokojence. Pomeni podlago za postopno uveljavitev takšne ravni pokojnin, ki bo v odvisnosti od razvoja družbene skupnosti kot celote, za minimalno dobo, ki je pogoj za pridobitev pravice, nudila upravičencu socialno varnost.

Pomeni, da se zavarovancem, ki so uveljavljali pokojnino s krajšo dobo od polne pokojninske dobe, pokojnina odmeri najmanj od pokojninske osnove v višini 64,70 % povprečnega nominalnega osebnega dohodka vseh delavcev zaposlenih na območju SR Slovenije, doseženega v preteklem letu. Tako bi npr. od 1. 1. 1983 znašala najnižja pokojninska osnova 9.150,28 din, od te pa se nato v % odvisno od pokojninske dobe odmeri najnižja pokojnina.

Možnost limitiranja pokojnin navzgor je predvidena v 29. členu zveznega zakona, predlog, naj najvišja pokojnina v posameznem koledarskem letu ne presega 85 % 3,5-kratnega povprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih iz preteklega leta pa upošteva gibanja najvišjih osebnih dohodkov v republiki. Višina pokojnine je bila v SR Sloveniji že doslej omejena z zneskom najvišje pokojninske osnove, ki ga je vsako leto določila skupnost. V varianti so predvidene tudi možnosti naj bi najvišja pokojnina ne presegla 85 % 4-kratnega povprečnega osebnega dohodka zaposlenih iz preteklega leta, v tem primeru bi npr. najvišja pokojninska osnova v letu 1983 znašala 56.564 din, najvišja možna pokojnina pa 48.079 din in, naj bi višino najvišje pokojnine določala tako kot doslej, skupnost s samoupravnim splošnim aktom.

Predlagana je ponovna uvedba pravice do predčasne pokojnine. Mnenja in stališča izražena v razpravah ob sprejemanju predloga za izdajo zakona so bila enotna, da je potrebno ponovno vpeljati možnost pravice do predčasne pokojnine tudi v naši republiki. Različna so bila le v tem, koliko naj bi znašalo zmanjšanje pokojnine za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj oziroma naj bi bilo to zmanjšanje čimbolj enotno na območju SFRJ.

V osnutku je predvidena možnost predčasne upokojitve z znižanjem pokojnine, odmerjene glede na pokojninsko dobo, za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj za 1,5 % oziroma v varianti za 2 %.

Novi zvezni zakon prinaša spremembe tudi v veljavni sistem usklajevanja pokojnin. Uvaja obvezno usklajevanje pokojnin med letom, hkrati pa tudi izplačilo razlike v začetku koledarskega leta med pokojnino, ki pripada upokojencu po dokončni uskladitvi in pokojnino, ki

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V LETU 1982

(Nadaljevanje s 1. strani)

osnov (to je: dohodka, bruto osebne- ga dohodka, poslovnega sklada in osnove za izračun davka). Precejšen je porast posojila skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonom- nih pokrajin. Višja je namreč osno- va, od katere obračunavamo to ob- veznost za posojilo, poleg tega pa po novem zakonu o zagotavljanju sred- stev za izpolnjevanje obveznosti SRS za pospeševanje razvoja gospo- darsko manj razvitih večina naših temeljnih organizacij plačuje to po- sojilo po višji stopnji kot pretekla leta.

S 1. januarjem 1982 je bil uveden nov prispevek za usposabljanje zem- ljišč, za družbeno organizacijo kme- tijske proizvodnje, ki ga plačujemo po stopnji 0,3 %, in sicer iz dohodka. Prispevek je v tem letu znašal 10,5 milijona dinarjev.

Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti (pod toč- ko 2) so večji za 35 % in so znašali 171,7 milijona dinarjev. Manjše so prispevne stopnje pri prispevku za starostno zavarovanje kmetov, pri- spevku iz dohodka za zaposlovanje in socialno varnost ter stanovanj- skem prispevku za vzajemno združe- vanje sredstev in lastno stanovanj- sko gradnjo. Povečala se je stopnja stanovanjskega prispevka za komu- nalno dejavnost. Večji kot v prete- klem letu sta osnovi za obračun pri- spevkov.

Prispevki za skupno potrošnjo na področju družbenih dejavnosti (pod točko 3) so znašali 219,5 milijona di- narjev in so glede na preteklo leto večji za 25 %.

Večje spremembe so nastale pri fi- nanciranju družbene reprodukcije na področju gospodarske infrastruk- ture (pod točko 4). Samoupravni spo- razumi, ki so jih predlagale posame- zne interesne skupnosti materialne proizvodnje, v letu 1981 še niso velja- li, zato je združevanje sredstev v le- tu 1981 potekalo po zakonih, ki jih je predlagal Izvršni svet SRS. Zagota- vljala so se le sredstva za nadaljeva- nje del na objektih, katerih izgrad- nja se je pričela že v prejšnjem sred- njeročnem obdobju. Za uresničeva- nje razvojnih programov novega srednjeročnega obdobja pa združu- jemo sredstva po osnovah in meri- lih, opredeljenih v samoupravnih sporazumih posameznih interesnih skupnosti in aneksih, ki so začeli ve- ljati s 1. januarjem 1982.

Skupno smo za razvoj infrastruk- ture združili 28 % več sredstev kot v letu 1981. Za vzdrževanje in izgrad- njo magistralnih in regionalnih cest ter za financiranje luškega gospo- darstva smo v preteklem letu združili 6,3 milijona dinarjev (po skupni stopnji 2,7 %), v letu 1982 pa 9,6 mi- ljona dinarjev, in sicer 3,47 % od čis- tega dohodka za ceste in 0,92 % od iste osnove za luke.

Za razvoj železniškega in naftno- plinskega gospodarstva v letu 1981 nismo imeli obveznosti združevanja sredstev, v letu 1982 pa smo namenili za železnice 4,7 milijona dinarjev, za naftnoplinsko gospodarstvo pa 4,1 milijona dinarjev. Obveznosti smo poravnali iz lastnih sredstev akumu- lacije.

Za financiranje gradnje elektroen- ergetskih objektov smo namenili 87,7 milijona dinarjev, kar je 12 % več kot v letu 1981. V preteklem letu smo sredstva, potrebna za nadalje- vanje gradnje na objektih elektrogospo- darsstva, delno poravnali iz celot- nega prihodka (kot materialni strošek), delno pa iz akumulacije (4,8 % od vrednosti investicijskih vlaganj). V letu 1982 smo združevali sredstva v celoti iz lastne akumulacije in to tako tisti del, ki je odvisen od pora- bljene električne energije na posa- meznih odjemih, kot tudi 2,11 % od čistega dohodka, zmanjšanega za osebne dohodke. V tem srednjero- čnem obdobju ni več prispevka v vi- šini 4,8 % od vrednosti investicijskih vlaganj, medtem ko smo v letu 1981 zanj namenili 15 milijonov dinarjev.

Prispevki za skupno družbeno re- produkcijsko na drugih področjih (pod točko 5) so znašali 65,9 milijona di- narjev, oziroma so višji za 75 %. Naj- bolj se je povečal prispevek za pokri- tje dela stroškov enostavne repro- dukcije železniškega gospodarstva (za 146 %) in to ob zmanjšanju pri- spevne stopnje od 6,2 % na 1,3 % ter spremembi osnove za plačilo pri- spevka, ki pa je v letu 1982 dosti višja.

Prispevek za ostala financiranja (pod točko 6) je znašal 10 milijonov dinarjev in se je glede na 1981. leto povečal za 46 %. S 1. januarjem 1982 se je povišala prispevna stopnja pri- spevka za Komunalno skupnost Je- senice, in sicer na 0,74 %.

VRSTA PRISPEVKA	I. - XII. 1981				I. - XII. 1982				indeks
	osnova	stopnja v %	vir	znesek	osnova	stopnja v %	vir	znesek	82/81
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA				335.538.744	420.247.680				125
Zveza skupn. otroš. varstva SRS	bruto OD	1,16	OD	14.279.532	bruto OD	1,05	OD	15.898.562	111
Skupnost zdravstvenega varstva	bruto OD	1,10	OD	12.990.831	bruto OD	1,16	OD	17.042.938	131
Skupnost pok. in inval. zav. SRS	bruto OD	11,10	OD	130.046.266	bruto OD	11,34	OD	169.239.616	130
Občinska skupn. otroš. varstva	bruto OD	1,45	OD	17.622.385	bruto OD	1,26	OD	18.886.870	107
— po domocilu	bruto OD	0,80	OD	9.961.313	bruto OD	0,80	OD	12.425.417	125
Dodatni prispevek solid. za Črno goro (po delovnem mestu)	bruto OD	0,80	OD	—	bruto OD	0,80	OD	—	—
Skupnost otroškega varstva občine — po delovnem mestu	bruto OD	0,80	OD	—	bruto OD	0,80	OD	—	—
Temeljna izobraževalna skupnost	bruto OD	6,38	OD	—	bruto OD	1,07	OD	—	—
Kulturna skupnost občine	bruto OD	1,00	OD	134.803.382	bruto OD	0,42	OD	168.506.994	125
Kulturna skupnost SRS	bruto OD	0,62	OD	—	bruto OD	0,56	OD	—	—
Telesna kulturna skupnost	bruto OD	0,67	OD	—	bruto OD	0,58	OD	—	—
Skupnost social. varstva občine	bruto OD	0,67	OD	—	bruto OD	0,61	OD	—	—
Posebni republiški davek iz OD	bruto OD	—	OD	—	bruto OD	1,40	OD	—	—
Občinski davek iz OD	bruto OD	18,33	OD	12.137.937	bruto OD	18,33	OD	12.836.129	106
Republ. davek iz OD za dop. delo	bruto OD	SOB Jes. 40 %	OD	3.697.098	bruto OD	SOB Jes. 40 %	OD	5.411.154	146
Davek za pogodbeno delo	bruto OD	SOB Rad. 25 %	OD	—	bruto OD	SOB Rad. 40 %	OD	—	—
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA				540.282.806	770.255.683				143
1. Prispevki za sploš. druž. potrebe				107.930.541	196.368.575				182
Davek iz dohodka republiki	osnova za izrač. davka	TO DSSS	3,0; dohodek 0,2	17.955.973	osnova za izrač. davka	TOZD DSSS	3,25; dohodek 0,2	29.854.450	166
Prispevek za solid. iz dohodka	dohodek	0,2	dohodek	2.267.299	dohodek	0,18	dohodek	2.660.294	117
Prispevek za LO	nab. vred. posl. zgradb	0,18	dohodek	5.444.442	dohodek	0,18	dohodek	6.321.085	116
Prispevek za zaklonišča	od m ² zem.	—	dohodek	880.371	od m ² zem.	—	dohodek	1.253.022	142
Prisp. za uporabo mest. zemlj.	odv. od vrste zem.	—	dohodek	5.233.213	odvis. od vrste zem.	—	dohodek	6.163.866	118
Prisp. za usposabl. zemlje za družb. org. kmet. proizvodnje	—	—	—	—	dohodek	0,3	dohodek	10.535.142	—
Prispevek za solidar. štipend.	bruto OD	0,50	dohodek	6.250.249	real. uvoz	0,50	dohodek	6.450.736	103
Prispevek za SISEOT	real. uvoz	0,06	dohodek	1.024.628	posl. sklad	0,03	dohodek	581.250	57
Del čistega dohodka za PS — za posoj. skladu federac. za kredit. hitrejšega razvoja	posl. sklad	1,0 (1,6)	3,2 lastna sr.	68.843.368	posl. sklad	1,0 1,6 3,2	lastna sr.	132.506.186	192
Druška plačila iz doh. po predp. drugih republik	—	—	—	—	od m ² zem.	—	—	—	—
— prisp. za gozdar. (SR Hrvatska)	od m ² zem.	2,65 din/m ²	dohodek	30.998	371 din/m ²	dohodek	—	42.544	137
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti				126.962.677	171.706.597				135
Prispevek iz dohodka za invalid. in pokojn. zavarovanje	posl. sklad	0,27 ali 1,27	dohodek	25.115.794	posl. sklad	0,27 oz. 1,27	dohodek	36.170.520	144
Prispevek iz dohodka za inval. in pokojn. zavarovanje	bruto OD	0,80	dohodek	9.590.078	bruto OD	0,80	dohodek	12.447.340	130
Prispevek iz dohodka za dobo, ki se šteje s povečanjem	bruto OD	3,50 in 5,20	dohodek	9.165.316	bruto OD	3,50 in 5,20	dohodek	12.483.810	136
Starostno zavarovanje kmetov	bruto OD	0,56	dohodek	6.946.005	bruto OD	0,52, 0,44	dohodek	7.532.915	108
Prispevek iz dohod. za zaposl. in soc. varnost	bruto OD	0,21	dohodek	2.597.967	bruto OD	0,19	dohodek	2.996.432	115
Stanov. prisp. — za solidar. gradnjo	bruto OD	1,055	dohodek	13.188.025	bruto OD	1,055	dohodek	16.242.990	123
— za gradnjo študent. domov	bruto OD	0,292	dohodek	3.650.145	bruto OD	0,292	dohodek	4.495.698	123
— za bivalne prostore MDA	bruto OD	0,003	dohodek	37.503	bruto OD	0,003	dohodek	46.188	123
— za sofinanc. kadrov. stanov. manj razvitih	bruto OD	0,025	čisti doh.	275.106	bruto OD	0,025	čisti doh.	384.905	140
— za vzajemn. združev. sredstev	bruto OD	1,975	čisti doh.	21.700.340	bruto OD	1,750	čisti doh.	26.943.349	124
— za komunalno dejavnost	bruto OD	0,800	čisti doh.	8.970.747	bruto OD	1,30	čisti doh.	20.015.060	223
— za lastno stanov. gradnjo	bruto OD	2,350	čisti doh.	25.725.651	bruto OD	2,075	čisti doh.	31.947.390	124
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS dužbenih dejavnosti				175.628.082	219.544.154				125
Prispevki iz dohodka republ. izobraževal. skupnosti	dohodek	0,22 + 1,70	dohodek	55.444.836	dohodek	0,30 + 1,40	dohodek	57.943.281	105
Prispevek iz dohodka rep. raz. skup.	dohodek	0,24 + 0,14	dohodek	10.973.457	dohodek	0,28 + 0,14	dohodek	14.749.199	134
Prispevek iz dohodka za zdravstvo	bruto OD	8,68	dohodek	109.209.789	bruto OD	9,00 oz. 9,70	dohodek	146.851.674	134
4. Prispevki za skupno družb. reprodu. na področju infrastrukture				85.248.606	106.765.574				128
Združevanje sredst. za razvoj mag. in region. cest v SRS	ČD namen. za sklade	2,7	—	—	ČD povečan za amort. nad min. in zmanj. za	3,47	last. sred.	7.606.948	154
Združevanje sredst. za financiranje luške infrastrukture	po ZR 81	—	lastna sred.	6.252.651	OD	0,92	last. sred.	2.016.624	—
Združevanje sred. za financ. razvoja železnice	po Z 81	—	—	—	OD	2,13	last. sred.	4.669.618	—
Združevanje sred. za razvoj naftnoplinskega gospodarstva	—	—	—	—	OD	1,87	last. sred.	4.099.357	—
Združevanje sred. za financ. gradnje elektroenerg. obj. — skupaj	ČD pov. za min. in zmanj. za OD	—	—	78.360.033	ČD poveč. za amort. nad min. in zmanjš. za OD	2,11	last. sred.	87.697.869	112
—	pos. odj. na 110 kv: 9.091	—	—	—	odjem na 110 kv (fakt. por.)	E 20,0	last. sred.	4.625.019	—
—	ost. odj. na 110 kv: 19.355	—	—	—	odjem na 110 kv (fakt. por.)	E 35,0	last. sred.	78.268.021	—
—	ost. odj. na 35 kv: 19.355	—	—	—	—	—	—	4.075.242	—
—	celotni prih.	—	—	62.920.402	—	—	—	—	—
— vključ. v ceni	04, kv: 32.432	—	cel.prih.	394.563	poseb. odjem (fakt. por.)	48,0	last. sred.	729.587	—
— od vred. inv. vlag.	4,8	—	lastna sr. lastna sr.	15.045.068	od vred. invest. vlag.	—	—	—	—
Združev. sred. za razvoj PTT	—	—	—	635.922	vred impul.	—	last. sred.	675.158	106
5. Prispevki za skupno družbeno reprodu. na drugih področjih				37.651.194	65.885.036				175
Vodni prispevek SRS — splošni	osnova za izr. davka količina	1,04	dohodek	8.424.435	osnova za izrač. davka količina	1,04	dohodek	10.457.039	124
— za onesnaženo vodo	1. izk. 2. ones. v. osnova za izr. davka	0,19 din/m ³ 58,73 din/E	dohodek	10.170.199	1. izkorišč. 2. onesnaž. v. osnova za izrač. davka	0,19 din/m ³ 58,73 din/E	dohodek	13.465.899	132
Prispevek za pokritje dela stroškov infrastrukture ŽTP	bruto OD	6,2	dohodek	15.194.975	bruto OD	1,30	dohodek	37.343.237	246
Prispevek za požarno varnost občine Jesenice	bruto OD	0,31	dohodek	3.861.585	bruto OD	0,30	dohodek	4.618.861	120
6. Prispevki za ostala financiranja				6.861.706	9.985.747				146
Prispevek za SIS komunal. Jes.	bruto OD	0,55	dohodek	6.861.706	bruto OD	0,54 oz. 0,74	dohodek	9.985.747	146
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI OD TEGA:				875.821.550	1.190.503.363				136
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V OD OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V PRIHODKU OZIROMA DOHODKU				335.538.744	420.247.680				125
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V AKUMULACIJI				392.833.953	451.693.219				115
STANOVANJSKI PRISPEVEK IZ ČISTEGA DOHODKA				90.777.009	239.271.760				264
				56.671.844	79.290.704				140

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD JEKLARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna so se zbrali na osmi redni seji v ponedeljek, 7. februarja.

Pri pregledu sklepov sedme seje so ugotovili, da nekateri še vedno niso izvršeni: upokojene sodelavce bodo obdarili na letni konferenci, od odbora samoupravne delavske kontrole pa bodo še enkrat zahtevali poročilo o njegovem delu.

Pregledali so priprave na letno konferenco. Pismo bodo obvestili vseh 26 sindikalnih skupin, da izvolijo delegate za konferenco. Predsednika izvršnega in nadzornega odbora in vse predsednike komisij so opozorili, da pripravijo letna poročila o delu, ki jih bodo prebrali na konferenci. Predsednik, blagajnik in član nadzornega odbora morajo pripraviti tudi finančni plan prihodkov in odhodkov za leto 1983 in predlog poslovnika za konferenco.

Pregledali so program samoupravnih aktivnosti za mesec februar. V razpravah po SDS morajo člani izvršnega odbora aktivno sodelovati. Pripravili so že tudi predloge kandidatov za delegate za samoupravne organe, ki jih bodo poslali v obravnavo SDS.

Zaradi nujnosti aktivnega sodelovanja sindikalne organizacije pri obravnavi ključnega računa za leto 1982 bodo sklicali skupni sestanek s predstavniki mladine in zveze komunistov.

Po pregledu nekaterih obvestil in tekočih zadev so ugotovili, da klubu odobri 500 din pomoči.

Sklenili so, da sodelavcem ob 8. marcu podarijo skromen šopek in 500 din.

Strinjali so se z analizo poškodb in problematiko varstva pri delu. Menijo, naj se varnostni ukrepi izvajajo še intenzivneje in da se dosledno vztraja na tehnološko-organizacijski disciplini.

Razširjeni sestanek družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov TOZD Jeklarna je bil 23. februarja.

Obravnavali so zaključni račun za leto 1982. Vodja temeljne organizacije je vse seznanil z rezultati dela, z gibanjem zaposlenih, z vzroki prekinitev delovnih razmerij itd.

V javni razpravi ni bilo danih bistvenih pripomb in so zaključni račun potrdili.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Devetega februarja so se na prvi redni seji sestali člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekla.

Seje se je udeležil tudi vodja TOZD, ki je podal poročilo o poslovanju temeljne organizacije. Ugotovili so, da za nastalo izgubo ni kriva samo temeljna organizacija. Letos bodo uspešneje poslovali le, če bodo dobili vse količine planiranega tujega vložka. Izboljšati morajo tudi delovno in tehnološko disciplino in izplen. Ob tako velikem pomanjkanju delavcev bo nemogoče spoštovati limit 30 nadur na delavca na mesec, ker bo drugače izpad proizvodnje prevelik. Nadure pa bodo pisali dosledno in natančno.

Ker v aprilu poteče mandat delegatom samoupravnih organov, izvršni odbor naroča vsem SDS, da predlagajo po pet sodelavcev, ki bi bili pripravljeni aktivno sodelovati. Izmed teh kandidatov bo izvršni odbor izbral iz vsake delovne skupine po dva najbolj prizadevna in ju kandidiral za delegate v samoupravne organe temeljne organizacije in Železarnice.

Ob dnevu žensk bodo vsaki sodelavki podarili čestitko in 500 din.

Pregledali so športno dejavnost in ugotovili, da so v Železarni po športni aktivnosti na osmem mestu. Najboljšemu športniku temeljne organizacije in referentu za šport bodo izročili skromno darilo. O vseh oblikah rekreacije in tekmovalnih delavcev treba še bolj seznanjati predvsem preko oglašnih desk. Tekmovanje v sankanju bodo organizirali 12. februarja v Javorniškem rovtu.

Ugotovili so, da delavci niso sprejeli samoupravnega sporazuma o dodatnem financiranju hokeja na Jesenicah, ker menijo, da so igralci nedisciplinirani in neretni.

Potrdili so pokroviteljstvo svoje osnovne organizacije nad likovno razstavo in proslavo ob kulturnem prazniku v krajevni skupnosti Koroska Bela.

V komisijo za izbor vodja TOZD so imenovali dva člana. Odklonili so tudi denarno pomoč nogometnemu klubu.

Letno konferenco osnovne organizacije bodo sklicali 5. marca. Na njej bodo enega člana izključili iz izvršnega odbora zaradi neudeleževanja sej, namesto upokojenega člana pa bodo izvolili novega.

Dva člana izvršnega odbora so zadolžili, da konec aprila ali v maju organizirata sindikalni izlet.

DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

Trinajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je bila v četrtek, 10. februarja.

Obravnavali so problematiko nagajevanja v oddelkih RO in TKR. Menijo, da sedanji sistem ni ustrezen za delavce, ki delajo v normi. Zelo velike razlike so bile v osebnem dohodku za december, v januarskem pa jih skoraj ni. Zato so sprejeli sklep, da te rezultate pregledajo in jih uskladijo čez tri mesece.

Referent za šport so odobrili, da v prvem polletju lahko porabi polovico lanske vsote, namenjene za športno dejavnost. Finančni program bo sprejet, ko bodo izdelani in usklajeni programi ostalih komisij.

Podali so pozitivno mnenje o delovnih in osebnostnih lastnostih dr. Marina Gabrovška, ki kandidira za člana poslovodnega odbora.

Do 20. februarja morajo vse komisije pripraviti poročila o svojem delu v lanskem letu, da bodo lahko sklicali letno konferenco osnovne organizacije.

Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice so nakazali 4.000 din pomoči.

Izvršnemu odboru konference sindikata Železarnice so predlagali, da za delegata za krajevno skupnost Mirka Roglja predlaga drugega kandidata.

TOZD ELEKTRODE

Prva redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je bila 11. februarja.

Novoizvoljeni člani odbora so prevzeli posamezne naloge referentov.

Dva sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata, štiri sodelavce pa za državna odlikovanja.

Za 8. marec bodo po posvetu s trgovskim podjetjem Kokra vse sodelavke obdarili z darili v vrednosti 250 din.

Predsednike izvršnega odbora OOS, mladine in zveze komunistov so zadolžili, da pripravijo predloge kandidatov za delegate v samoupravne organe.

Prvenstva Železarnice v smučanju se bo udeležilo 15 delavcev TOZD Elektrode.

Povišali so socialne pomoči na 2.000 din, vrednost darila petdesetletnikom na 800 din in prispevek za udeležbo na športnih tekmovanjih na 80 din. Blagajnik osnovne organizacije sme imeti v blagajni največ 5.000 din gotovine.

Cetrtega marca bodo organizirali obratno tekmovalstvo v kegljanju na asfaltu, 12. marca pa smučarski izlet na Vogel, na katerega bodo povabili tudi upokojene sodelavce.

Zavrnilo so prošnjo nogometnega kluba za denarno pomoč, ker so denar za te namene, to je 5.000 din, že nakazali Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Na peti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna žice in profilov, ki je bila 18. februarja, so sklenili, da bo redna letna konferenca osnovne organizacije 25. februarja.

Na konferenco bodo povabili vse člane izvršnega in nadzornega odbora, člane konference sindikata Železarnice, vodjo TOZD, predsednike samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Vsaka SDS mora na konferenco delegirati po dva delegata.

Na njegovo željo so razrešili dolžnosti dosedanjega blagajnika osnovne organizacije in predlagali novo blagajničarko, ki jo bodo dokončno potrdili na konferenci.

Izvolili so tri člane komisije za odlikovanja. Potrjevali bodo predloge za odlikovanja, ki jih lahko dajo vsi delavci.

Sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata, dvema bolnima sodelavcem pa so odobrili po 3.000 din pomoči.

Nogometnemu klubu Jesenice so nakazali 2.500 din pomoči. Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice pa 3.000 din.

Ker so člani osnovne organizacije ponovno sprožili vprašanje reševanja garderobnih prostorov, ki trajajo že od januarja 1982, so se seznanili s sklepom 4. seje samoupravne delavske kontrole o sklicu problemske konference. Udeležili naj bi se je: vodstva TOZD, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij TOZD Valjarna žice in profilov in TOZD Valjarna bluming-štekla. Podprli so to akcijo.

TOZD PROFILARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna so se zbrali na enajsti seji v petek, 11. februarja.

Dogovorili so se, da bo letna konferenca 18. februarja. Iz vsake SDS se je naj udeležijo vsaj po trije delegati. Za konferenco bodo člani izvršnega odbora pripravili poročila o svojem delu.

Imenovali so tričlansko komisijo, ki bo pregledala navodila za predlaganje državnih odlikovanj in predlagala primerne kandidata za državna odlikovanja.

Izvršni odbor bo pripravil predloge za nove delegate v samoupravne organe TOZD.

Za podelitev srebrnega znaka sindikata so predlagali enega sodelavca, vendar bodo še preverili, če je še kdo upravičen do tega priznanja.

Smučarske in sankarske tekme za delavce temeljne organizacije bodo pripravili 5. marca v Javorniškem rovtu.

Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice so nakazali 10.000 din za nakup barvnega televizorja.

Vodja TOZD je vse člane izvršnega odbora opozoril, da morajo dobro pregledati pravilnike o delovnih razmerjih, o varstvu pri delu, o disciplinski in odškodninski odgovornosti in z njimi seznaniti tudi ostale delavce.

Osnovna organizacija sindikata TOZD Profilarna je pregledala svoje enoletno delovanje na letni konferenci, ki je bila 18. februarja.

Po potrditvi organov konference je o delu sindikata poročal predsednik izvršnega odbora. Poleg humanitarne dejavnosti sindikata je poudaril predvsem aktivnost na področju samoupravljanja. Na sejah izvršnega odbora so razpravljali o samoupravnih aktih, dajali nanje pripombe, skušali usklajevati določena mnenja in v zvezi z željami in pobudami zborov delavcev tudi usmerjati svoje delovanje. Posebno so bili aktivni v akciji pred volitvami, saj so pripravili evidentiranje kandidatov za različne samoupravne organe, svete, zbornice in delegacije za SIS.

O porabljenem denarju je podrobno poročala blagajničarka, o delu izvršnega odbora pa tajnica.

Vodja TOZD je spregovoril o proizvodnji in ostali problematiki temeljne

organizacije v preteklem letu. Zaradi pomanjkanja vložnega materiala za diske in rondele in delne okvare na preši niso dosegli plana proizvodnje. Tudi pomanjkanje delavcev je zahtevalo pogoste premestitve in s tem negotovanje ali celo ustavitve posameznih strojev. Problem v temeljni organizaciji predstavljajo tudi nizki osebni dohodki, ki so navadno pod povprečjem Železarnice. Želani so pričakovali, da se bo prešlo na nagajevanje po enotni metodologiji vrednotenja delovnih nalog, vendar to še vedno ni urejeno. Glede na število in vrednost reklamacij bi lahko sklepali, da se je tehnološka disciplina poslabšala, slabša je tudi delovna disciplina, saj je več neopravičenih izostankov kot v letu 1981.

Po vseh poročilih se je razvila razprava o najrazličnejših problemih in težavah: o neaktivnosti delegacij za SIS, o problemih vzdrževanja, o premijah, zastojih itd.

Ker referent za kulturo v preteklem letu ni bil aktiven in se ni udeleževal sej odbora, so ga razrešili in izvolili novega – Bojana Dornika.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Dvanajste seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine, ki je bila 17. februarja, se je udeležilo šest članov izvršnega odbora, dva člana nadzornega odbora, vodja temeljne organizacije in predsednik osnovne organizacije ZSMS.

Opozorili so vse SDS naj na prvih sestankih predlagajo iz svojih sredin kandidate za delegate v samoupravne organe. Paziti naj bi, da ne bi bili predlagani kandidati, ki do sedaj pri delu samoupravnih organov niso pokazali pretirane aktivnosti.

Letne konference, ki jo bodo sklicali 5. marca v restavraciji Turist na Javorniku, se naj udeležita po dva delegata vsake SDS, povabili pa bodo še predsednike samoupravnih organov, vodjo TOZD, predsednika OO ZSMS in ŽK in predstavnika konference sindikata Železarnice.

Podprli so predlog za postopno uvedbo nočnega dela žensk na sektorjih.

Društvu za pomoč duševno prizadetim in rekreacijskemu centru na Kresu so odobrili po 3.000 din pomoči, zavrnilo pa so prošnji za denarno pomoč Nogometnega kluba Jesenice in TVD Partizan iz Žirovnice.

Ob osmem marcu bo vsaka delavka TOZD Valjarna debele pločevine prejela 500 din, organizirali pa bodo tudi proslavo v prostorih vodstva TOZD.

V soboto, 19. februarja, organizirajo sankarsko tekmovalstvo na Kresu za delavce kolektiva. Vsi udeleženci dobe čaj in klobaso, najboljši tekmovalci pa praktične nagrade.

Sodelavce so ponovno opozorili na možnost nakupa dnevnih in točkovnih kart za žičnice na Kobli in v Kranjski gori.

Menili so, da se ne bi smeli prenatragiti pri odločitvi o spremembi obratnega časa. Ta akcija je smiselna le, če bodo dosegli ekonomski učinki in če bodo zagotovljeni prevozi, preskrba v trgovinah, varstvo otrok, prehrana in ostale spremljajoče dejavnosti.

Opozorili so na slabe higienske razmere v javniški kantini, na nekalitveto hrano in na slab odnos kantinerk do delavcev.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice je bila 17. februarja. Udeležila sta se je tudi vodja TOZD in predsednik OO ZSMS.

Pregled sklepov je pokazal, da nekaterih še niso izvršili, ker so dolgoročni.

Po razpravi o poteku priprav na letno konferenco so sprejeli nekatere sklepe. Da se bo res vsak prijavljen član kolektiva oziroma svoje udeležil konference, mora ob prijavi plačati kavejico 100 din, ki jo bo dobil vrnjeno na letni konferenci, kjer bo prejel bon za večerjo. 8.000 din so plačali Gornjesavskemu kvintetu za igranje od 18. do 22. ure. Na konferenco bodo povabili tudi vse lani upokojene sodelavce, ki jih bodo za minulo delo nagradili z boni v vrednosti 2.000 din in sliko, vodstvo TOZD, predsednika delavskega sveta in OO ZSMS, sekretarja OO zveze komunistov in predstavnika izvršnega odbora konference sindikata Železarnice.

SDS obratna konstrukcija II mora predlagati novega člana izvršnega odbora. Sestavili so tudi predlog za organe konference in potrdili blagajniški maksimum 5.000 din.

Blagajnik je podal finančni plan za leto 1983, referent za šport pa predlog za izvedbo tekmovalstva v spomin sodelavcev Langusa in Bruna. To tekmovalstvo bodo pripravili 2. marca za strelskih domom Tomaža Verdника na Jesenicah ali pa na Španovem vrhu.

Obravnavali so predlog koordinacijskega odbora TOZD za evidentiranje kandidatov za samoupravne organe in sprejeli sklep, da dajo kandidacijsko listo v razpravo po SDS.

Predsedstvo IO bo pripravilo predloge za državna odlikovanja in srebrni znak sindikata in o odločitvi poročalo na letni konferenci.

Ob osmem marcu bodo delavkam omogočili ogled komedije Orkester, pri organizaciji praznovanja pa bodo posamezni ostale temeljne organizacije Železarnice.

Ker bodo podatki za poslovni del letnega poročila podani šele po 21. februarju, je vodja TOZD predlagal SDS, naj najprej obravnavajo tehnični del poročila za leto 1982.

Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice so podarili 2.500 din.

Na Stari Savi (foto S. Kokalj)

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Osnovna organizacija sindikata TOZD Družbena prehrana je imela letno delovno konferenco v petek, 18. februarja. Iz vsake SDS so se konference lahko udeležili po štiri delegati. Konference se je od 60 možnih delegatov udeležilo 51 ali 80,5 %.

Po izvolitvi organov konference je o delu osnovne organizacije sindikata in njenega izvršnega odbora v lanskem letu in o planu dela v letu 1983 poročala predsednica izvršnega odbora. Predvsem je omenila večkratne pripombe na račun slabe hrane v kantinah in velike kadrovske težave, saj je TOZD Družbena prehrana pretežno ženski kolektiv in je zato bolezenska odsotnost velika, pa tudi izobrazba oziroma kvalifikacije zaposlenih niso ustrezne. Osebni dohodki so namreč med najnižjimi v Železarni, zato se kvalificirani gostinski kader raje zaposli drugje. Boljše nagajevanje bi verjetno to slabost odpravilo.

Izvršni odbor je imel lani enajst sej. Zaradi poročilskih dopustov svojih članic je ostal precej okrnjen. Redno so obravnavali vse aktualne dogodke, dokumente, spremljali samoupravno in delegatsko aktivnost, pomagali socialno ogroženim sodelavcem itd. Organizirali so tudi srečanje z upokojenimi sodelavci in dvodnevni izlet v Crikvenico.

Podano je bilo tudi poročilo vodje TOZD o gospodarjenju v letu 1982 in plan za leto 1983.

V razpravi so kritično ocenili slabo povezanost njihove temeljne organizacije z ostalimi TOZD v Železarni. Toplih obrokov ne bi zmanjkovalo, če bi vodje TOZD sporočali, koliko delavcev imajo na posameznih dneh, ali koliko delavcev opravlja neke remonte. Opozorili so tudi na slabe osebne dohodke, ki onemogočajo zaposlovanje kvalificiranih delavcev.

Poročila so podali tudi blagajnik, nadzorni odbor in referent za šport. Nadzorni odbor v vodenju blagajniških knjig in v porabi denarja ni našel nepravilnosti, zato so poročila potrdili.

Zaradi okrajnosti izvršnega odbora so izvolili dva nova člana in potrdili petčlansko komisijo, ki naj na podlagi poročil in razprave izdela smernice in plan dela osnovne organizacije za leto 1983.

Enajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana je bila 22. februarja.

Podali so mnenje o dveh sodelavkah zaradi uvedbe disciplinskega postopka.

Določili so, da sme biti v ročni blagajni največ 3.000 din.

Železarski globus

BOLGARIJA

Poleg že obstoječih železarn v Kremikovcih in Perniku so v Bolgariji pričeli lani graditi še tretjo v bližini mesta Debeleč, ki leži v srednje severnem delu Bolgarije. Najprej so pričeli z gradnjo valjavske proge za srednje profile, za katero je dobavilo opremo podjetje E. Thälmann iz Nemške demokratične republike. Ko bo leta 1985 njena izgradnja zaključena, bo lahko ta železarna letno izdelala 800.000 valjanih izdelkov.

KANADA

Ta država spada v svetovnem merilu med pomembne izvoznike železove rude. Gospodarska recesija jo je prav tako kot druge izvoznike železarskih surovin močno prizadela. Leta 1982 so v kanadskih rudnikih nakopali 34,5 milijonov ton železove rude, oziroma za 15,1 milijona ton manj kot leto prej, v vrednosti namesto 1,75 milijarde le 1,21 milijarde dolarjev.

ZDA

V ZDA se zelo trudijo, da bi zbrali čim več odpadnih materialov oziroma odpadnih surovin. Tako so leta 1981 zbrali Američani vseh starosti 24,8 milijard rabljenih aluminijastih konzervnih skatel. To predstavlja več kot polovico vseh skatel, ki so jih izdelali v tem letu v ZDA in v primerjavi z letom 1980 za 10 milijard več. Teh

Ob osmem marcu bodo kupili nekaj vstopnic za ogled gledališke predstave, osnovna organizacija ZSMS pa bo pripravila kulturni program za proslavo, ki bo v torek, 8. marca, po 14. uri. Bolne sodelavke bodo obiskali ali jim poslali čestitko po pošti.

Ker bodo družbenopolitične organizacije zaključni račun obravnavale 24. februarja, so odločili, da ga zbori delavcev obravnavajo dan kasneje.

Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice so namenili 1.000 din za nakup televizorja.

DELOVNA SKUPNOST KO-FI

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve je imel dvanajsto redno sejo 21. februarja.

Pregledali so delovni program občinskega sindikalnega sveta in mu bodo prilagodili svoj program dela.

Predlagali so nove delegate za samoupravne organe delovne skupnosti in Železarnice in tudi novega člana izvršnega odbora, ki ga bodo potrdili na letni konferenci.

Letne konference se naj na deset članov kolektiva udeleži po en delegat. Vabljeni so tudi vodje oddelkov, predsedniki delegacij za SIS in zbora združenega dela, predsedniki osnovnih organizacij zveze komunistov in ZSMS in delavskega sveta.

Društvu za pomoč duševno prizadetim so nakazali 3.000 din pomoči, razdelili podpore oziroma nagrade bolnim in upokojenim sodelavcem.

Sklenili so, da se zviša prispevek za 50-letnike in upokojene člane na 1.000 din.

Obravnavali so navodila za državne odlikovanja in predlog oddelka za nagajevanje glede stimulacije za zbiranje papirja. Menijo, da je bil prejšnji način zbiranja odpadnega papirja in koriščenja teh sredstev boljši.

Ob dnevu žena za vsako članico kolektiva prispevajo po 200 din.

Za smučarski izlet na Vogel bodo pripraveali za dnevno karto, najbolj aktivnim športnikom pa bodo kot priznanje dali še točkovno karto za smučanje. Za udeležence smučarskih tekmovalj bodo povišali prispevek na 170 din, to je devine cene točkovne karte.

Ugotavljajo, da odbor za kadre prepočasno rešuje zadeve in da prijavljeni kandidati prepozno dobijo odgovore ali jih ne dobijo.

Pogovoriti se bodo morali z dvema neaktivnima delegatoma v delegaciji za zbor združenega dela ali namesto njih predlagati nova.

Oddelek za nagajevanje sprašujejo, zakaj ni pravočasno proučil možnosti za povečanje osebnih dohodkov.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Kmalu po prvem predlogu združenja v zahodnonemški železarski industriji je že prišlo do prvih težav. Medtem ko se železarski družbi F. Krupp in A. Thyssen pospešeno dogovarjata in poteka akcija ugodno, se nastali pri združevanju železarskih družb Hoesch, Salzgitter-Peine in Klöckner problem. Glavna ovira za to je družba Klöckner, s katero so ostali dve ne bi radi združili. Vzrok je v tem, da je družba Klöckner v sredini preteklega desetletja zgradila v mestu Bremen sodobno vročo valjarno trakov z mesečno proizvodno zmogljivostjo 400.000 ton. Zaradi slabe lokacije te valjarne, ker je predaleč od najpomembnejših porabnih središč in sedanje gospodarske recesije, je danes njena proizvodnja premajhna, da bi bila lahko rentabilna. Njena proizvodnja bi se lahko povečala samo na račun zmanjšanja obeh ostalih železarskih družb, ki seveda nad takšno rešitvijo nista navdušeni. Zato se nastale tudi težave pri razgovorih, katere se je pred nedavnimi s svojim posredovanjem vključil tudi zahodnonemški minister za gospodarstvo.

ŽELEZAR

IZ RAZISKAVE MOŽNOSTI POMAKNITVE DELOVNEGA ČASA V DNEVNO SVETLOBO

Jadaljevanje s 1. strani

V raziskovalnih pripravah na možnosti pomaknjenega delovnega časa smo v izdelavi teoretičnega modela, ki je operiral s prižniti, na podlagi določenih zakonitosti ocenjenimi podatki, ugotovili, da pomaknitev delovnega časa vpliva na štiri splošna področja, epredno zadevajo:

- 1) materialne možnosti naše delovne organizacije,
- 2) organizacijsko tehnološko poezanje znotraj delovne organizacije in tudi navzven
- 3) življenjski standard delavca,
- 4) produktivnost dela.

Ad. 1. Vprašanje materialnih možnosti delovne organizacije se najprej ojaavlja v zvezi s prehrano delavcev a delu in prevozi, ki jih organizira elezarna.

Ad. 2. Vključitev organizacijsketeoške povezave v delovnem procesu Železarn pri pomaknitvi delovnega časa narekuje, da moramo oiskati konkretne nosilce sprememb, torej organizacijske enote z idividualnim sistemom dela ter rojekt pomaknjenega delovnega asa na njih študijsko realizirati.

Ad. 3. Kakršnikoli premiki delovnega časa ne pomenijo samo poseg v staljen obrazec delovnega urnika, mpak tudi v prosti čas življenja elavcev. Vloga družine pri vzgoji, arstvu otrok in prehrani se z industrializacijo umika. Te funkcije revzema družbena organizacija arstva v vrtcih in šolah ter deloma udi že v obratih družbene prehrane. endarile je življenjski standard elavca in njegove družine se vedno sti, ki odloča ali naj naloge varstva rok in prehrane družina opravlja ma doma, čeprav morda bolj poršno, pa zato ceneje ali naj sprejme no od organiziranih možnosti.

Ad. 4. Soočamo se torej na eni trani z dokaj kompleksnim odnosom materialnih možnosti (glede a značaj prehrane, varstva otrok, revozov na delo) in s temeljnim prašanjem, ali je organizacija seanjega delovnega časa res najoljša. Produktivnost dela, ki je dvisna od organizacije dela in movacije delavca, je v upadanju na voju delovne organizacije, v cetni državi pa sploh.

Eden od razlogov je, da or-

ganizacija dela svojih metod in postopkov delitve dela ne spreminja, ampak ostaja v svoji arhaični obliki klasična, tayloristična, povzroča z znanstveno delitvijo siromašenje dela samega in s tem znižuje motivacijo delavca.

Sele posredni vpliv delovnega časa na produktivnost dela preko organizacije dela je vpliv potreb trga oziroma trga potrošnikov. Prav s tega vidika je mogoče v naši delovni organizaciji ugotavljati, ali je delovni čas uporabnikov in potrošnikov enih in drugih področij res najbolj učinkovito usklajen.

V izdelavi modela »možnosti pomaknjenega delovnega časa« smo ugotovili, da se težnja k čim bolj natančni konfrontaciji sprememb delovnega časa z njihovimi cilji ne more realizirati, če nimamo na razpolago niti vseh niti ustreznih podatkov. Zato smo 13. decembra 1982 pričeli zajemati podatke preko vprašalnika D-82, ki je bil naslovljen na vse delavce Železarn ob izpilih OD na dan 15. decembra 1982.

Večji del osnovnih podatkov smo morali poiskati od delavcev prek vprašalnikov zato, ker jih sicer ne zbirmo, ali pa zato, ker so z vidika aktualnosti lahko zastareli.

Vprašalnik obsega naslednje variab-

- sistem dela delavca
- način prehrane
- stan
- status zakonca
- sistem dela zakonca
- časovno oddaljenost od doma do službe
- način prihoda na delo
- relacijo prihoda na delo
- popis nepreskrbljenih otrok
- datum rojstva
- način varstva.

Iz obstoječe datoteke pa preko delavske številke izhajajo podatki o organizacijski razporeditvi (stroškovnem mestu), spolu delavca in naslovu prebivališča.

Dne 15. decembra 1982 je bilo v datoteki Železarn 6.421 delavcev, ki so ta dan prejeli osebni dohodek za november, kar predstavlja obseg opazovane populacije. V tej datoteki niso izločeni tisti delavci, ki so bili v decembru že obračunani, pač pa smo to storili naknadno. Končno število upoštevanih vprašalnikov po večkratnih ročnih in računalniških kontrolah je 6210.

Struktura izpolnjenih vprašalnikov po TOZD

TOZD	neizpolnjeni	izpolnjeni	Skupaj	%
lavž	11	218	229	95,20
klarna	53	651	704	92,47
ivarna	3	86	89	96,63
umunga-štek	7	375	382	98,17
alj. žice	1	163	164	99,39
alj. deb. ploč.	11	152	163	93,25
IVB	21	262	283	92,58
IVJ	4	215	219	98,17
ičarna	13	249	262	95,04
rofilarna	2	70	72	97,22
ratni podboji	—	63	63	100
sklovek	4	151	155	97,42
lektrode	7	245	252	97,22
ablarna	—	85	85	100
rojne delavnice	9	326	335	97,31
emontne delavnice	14	495	509	97,25
drževanje	10	540	550	98,18
nergetika	8	240	248	96,77
ransport	11	366	377	97,08
KO-FI	3	272	275	98,91
SI	9	344	253	97,45
TN	7	477	484	98,55
ružb. prehrana	3	165	168	98,21
	211	6210	6421	96,71

TOZD Vratni podboji in Žebuma sta izpolnila vprašalnik 9 %.

Glede na skupni delež izpolnjenih rašalnikov lahko zaključimo, da dobljeni rezultati veljavni za pulacijo, ki je bila v datoteki lezarn 15. decembra 1982 in jim hko pripišemo vrednost posplove za vso Železarno.

Struktura razlogov neizpolnjenih rašalnikov je naslednja: 90 delavcev obračunanih 12 upokojenih 3 odšli v JLA 21 odklonilo vprašalnik 18 boluje in oddaljenost 10 letni dopust 5 v Biogradu in Crikvenici

- samo dopoldan	2.618	42,16 %
- samo popoldan	85	1,37 %
- izmenično dopo.-pop.	1.008	16,23 %
- dopoldne - popoldne - ponoči 5+2	760	12,24 %
- dopoldne - popoldne - ponoči 4+1	1.568	25,25 %
- dopoldne - popoldne - ponoči 6+2	83	1,33 %
- drugačen od navedenih	88	1,42 %
	6.210	100 %

Največ delavcev Železarn dela mo dopoldan. Drugi individualni tem dela, ki se navadno fizično vezuje na prvega, je samo popol-

sternih 56,5 % delavcev. Sicer pa je sedmi sistem dela največkrat delo delavcev v družbeni prehrani.

Delež samo dopoldanskega dela po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih:

TOZD	skup. št. anketir.	samo dop. dopoldne v TOZD	% na skup. št. samo dop.
01 Plavž	218	21	9,6
02 Jeklarna	651	90	13,8
06 Livarna	86	80	93,0
11 Valj. blum. štek.	375	71	18,9
13 Valj. žice	163	24	14,7
18 Valj. deb. ploč.	152	27	17,8
21 HV Bela	262	47	17,9
31 HV Jesenice	215	48	22,3
32 Žičarna	249	58	23,3
33 Profilarna	70	29	41,4
34 Vratni podboji	63	56	88,9
35 Jeklovlek	151	25	16,6
36 Elektrode	245	46	18,8
37 Žebljarna	85	35	41,2
81 Strojne delavnice	326	166	50,9
82 Remontne delavnice	495	422	85,2
83 Vzdrževanje	540	271	50,2
87 Energetika	240	79	32,9
89 Transport	366	162	44,3
92 KO-FI	272	261	95,9
94 KSI	344	176	51,2
97 SEO-TKR-NG	477	345	72,3
98 Družbena prehrana	165	79	47,9
SKUPAJ	6210	2618	100%

NAČIN PREHRANE

Glede na način prehrane, od katere smo kosilo opredelili kot edino karakteristiko tega načina, se delavci Železarn razporejajo:

0,97 % delavcev nima kosila
86,68 % delavcev kosilo skuha doma

4,97 % delavcem skuha kosilo nekdo drug

7,38 % delavcev je v gostinski ustanovi

V domnevni vlogi družine pri prehrani smo potrdili tudi zvezo med zakonskim stanom delavcev in načinom prehrane, in sicer najbolj na račun samskih delavcev, ki se pomembno bolj hranijo v gostinskih ustanovah ali pa ostajajo brez kosila.

Z načinom prehrane v povezavi z zakonskim stanom, se pojavi tudi druga dimenzija te zveze, ki je posredna s sistemom dela. Test namreč pokaže, da so turnusni sistemi pomembno bolj sistemi dela samskih delavcev.

Na način prehrane torej pomembno vpliva tudi sistem dela. Značilno je, da delavci v turnusnih sistemih dela, če se ne hranijo v gostinskih ustanovah, na kosilo ne dajo nič, medtem ko delavci v idividualnem sistemu dela pretežno urejujejo kosilo in to v okviru družin.

3. STAN DELAVCA

Po družinski oziroma zakonski vezanosti je stan delavcev Železarn naslednji:

69,13 % delavcev je poročenih in živijo skupaj

- peš, s kolesom ali mopedom 2465 ljudi ali 39,3 %
- z mestnim avtobusom 2090 ljudi ali 33,3 %
- z organiziranim prevozom ŽJ 814 ljudi ali 13,0 %
- z rednimi avtobusi 523 ljudi ali 8,3 %
- z vlaki 310 ljudi ali 4,9 %
- z osebnimi avtomobili 69 ljudi ali 1,1 %

V teh podatkih se kaže stopnja obremenjenosti posameznih prometnih sredstev glede na to, da približno pol odstotka delavcev svoj prihod na delo kombinira z uporabo dveh ali več prometnih sredstev (redni avtobus - vlak, osebni avto - organiziran prevoz ŽJ itd.).

Način prihoda na delo je odvisen od fizične oddaljenosti od Železarn. Z uporabo šifrantne relacij in frekventnosti izkoriščenih relacij ter vstopnih postaj smo izdelali sliko

NAČIN PRIHODA NA DELO IN OBSEG DNEVNIH MIGRACIJ

Največ delavcev prihaja na delo iz mestnega in primestnega okolja, in sicer:

- peš, s kolesom ali mopedom 2465 ljudi ali 39,3 %
- z mestnim avtobusom 2090 ljudi ali 33,3 %
- z organiziranim prevozom ŽJ 814 ljudi ali 13,0 %
- z rednimi avtobusi 523 ljudi ali 8,3 %
- z vlaki 310 ljudi ali 4,9 %
- z osebnimi avtomobili 69 ljudi ali 1,1 %

oddaljenosti oziroma obseg dnevnih migracij.

27 % delavcev Železarn je karakterističnih dnevnih migrantov, katerih prihod na delo je odvisen od organiziranega prevoza Železarn, rednih avtobusov in vlakov. O razvejanosti migracijskega dnevnega dotoka pove obstoj 35 različnih relacij s 169 različnimi vstopnimi postajami.

S tem je pregled občin socialnih karakteristik, ki veljajo za vse

delavce Železarn, zaključen. V naslednjem prikazu bomo obravnavali delavce z zakonsko in starševsko odgovornostjo.

Medtem ko se starševska odgovornost potencialno nanaša na vse delavce ne glede na obstoj zakonske obveznosti, smo operacionalno obravnavali kot delavce z zakonsko-družinsko odgovornostjo tiste, ki so poročeni in živijo skupaj ali narazen ter tudi tiste, ki živijo v izvenzakonskih skupnostih, kot samske pa prav tako vse tri oblike: samski, vdovec in razvezan, pri katerih pa starševska odgovornost ni izključena.

STATUS ZAKONCA

V veliko skupino s širše pojmovano družinsko odgovornostjo spada 73,8 % delavcev Železarn (4580).

Status zakoncev delavcev je naslednji:

721 ali 15,7 % zakoncev ni zaposlenih 2335 ali 51,0 % zakoncev je zaposlenih v drugih DO,

1524 ali 33,3 % zakoncev je zaposlenih v železarni, kar pomeni, da je v Železarni 762 zakonskih parov, ki predstavljajo 24,5 % (N 6210) populacije delavcev Železarn.

Primerjava sistema dela delavca s stopnjo nezaposlenosti njegovega zakonca je naslednja:

Sistem dela delavca	
3 izmene (4+1)	21,43 %
3 izmene (6+2)	20,31 %
3 izmene (5+2)	20,15 %
drugi turnusni sistemi	13,63 %
2 izmeni (5+2)	13,55 %
samo dopoldan	12,31 %
samo popoldan	5,36 %

Odstotek nezaposlenosti zakonca sicer ne pomeni isto kot delež edinih hranilcev v družini, ker so v statusni kategoriji »ni zaposlen« tudi zakonci, ki so bili zaposleni in so že upokojeni; pove le kakšna je možna funkcionalna nezaposlenost, ki se v družini lahko realizira kot vloga gospodinje in matere.

V skupini poročenih delavcev, ki delajo v turnusnih sistemih s prisotnostjo nočnega dela, ima približno vsak peti delavec svojega zakonca nezaposlenega. Zaposlenost moža in žene je v idividualnih sistemih dela največja. V družinah delavcev, ki v Železarni delajo samo dopoldan, sta v 88 % primerov oba zakonca zaposlena.

Poseben primer so seveda zakonski pari v Železarni, ki predstavljajo skoraj četrtino vse populacije delavcev Železarn.

3859 delavcev Železarn živi v družinah s polno zaposlenostjo moža in žene.

Sistemi dela zakoncev so pogosto in pomembno bolj različni kot enaki. Isti idividualni sistem dela imata zakonca v 17,9 % primerih. Najpogostejša menjava med zakoncema je v sistemu 5+2 na dve izmeni in 4+1 na tri izmene.

NEPRESKRBLJENI OTROCI, STRUKTURA, VARSTVO

V tej raziskavi smo registrirali 4771 nepreskrbljenih otrok.

Starost in število nepreskrbljenih otrok:

leto	št. otrok
1	246
2	278
3	287
4	278
5	277
6	288
7	280
8	276
9	250
10	255
11	248
12	209
13	222
14	206
15	219
16 in več	952

Poprečni letni prirastek otrok delavcev Železarn je 255.

Predšolskih otrok je 1912, šolskih pa 2859.

Otroci po stanu delavcev:

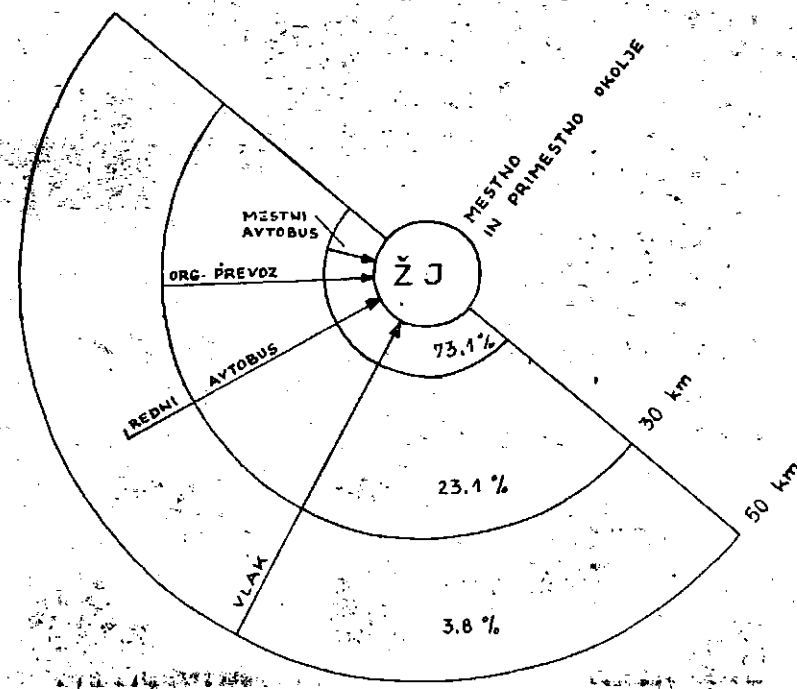
poročen, živi skupaj	4289 otrok	89,9
poročen, živi ločeno	162 otrok	3,4
IZS	86 otrok	1,8
samski	61 otrok	1,3
vdovec	51 otrok	1,1
razvezan	122 otrok	2,5
	4771 otrok	100%

OTROCI PO NAČINU VARSTVA:

a. Predšolski otroci

Odnos med organiziranim načinom, ki ga v predšolski dobi otroku predstavlja vrtec in neorganiziranimi načini, gre v prid slednjim:

35,3 % predšolskih otrok železarn je v vrtcih in manjši del - 0,5 %

otrok je v drugih vzgojno varstvenih ustanovah izven registra petih občin (Jesenice, Tolmin, Radovljica, Tržič, Kranj) oziroma v posebnih ustanovah.

Ostali načini, ki so oblike varstva za 64,2 % otrok, so:

- 10,4 % (263) otrok: zakonec, ki ni zaposlen
- 2,0 % (39) otrok: poročniški dopust
- 5,4 % (105) otrok: privatno varstvo
- 21,0 % (407) otrok: stari starši, sorodniki
- 22,9 % (443) otrok: izmenično varstvo zakoncev

Razen načina varstva enega od staršev, ki ni zaposlen (10,4 %), so vse te oblike bolj ali manj nepopolne ali nezanesljive.

Po pogostosti izstopa izmenično varstvo. Ostane še 1,3 % (24) predšolskih otrok, ki so brez varstva, oziroma za katere delavci menijo, da varstvo zanje ni potrebno.

b. Šolski otroci

Pri šolskih otrocih sta obliki organiziranega varstva celodnevna šola in podaljšano bivanje v šoli:

- 33,9 % (972) — otrok je v celodnevni šoli
- 6,8 % (195) — otrok je v oddelkih podaljšanega bivanja v šoli
- 0,2 % — otrok je v drugih ustanovah, oziroma v šolah izven območja petih občin

Ostali šolski otroci v okviru šol niso udeleženci dodatnih oblik vzgoje in varstva (51,9 %), kot jo predstavlja že šolski program sam, pač pa so izven rednih šolskih programov prepuščeni neorganiziranim oblikam varstva, od katerih je spet eden najzanesljivejših tedaj, ko eden od staršev ni zaposlen. Vendar je teh primerov relativno malo (76) —

2,7 %. Šolski otroci so v času, ko so njihovi starši še praviloma na delu, njihova šolska prisotnost pa se je končala, deležni naslednjih oblik varstva:

- privatno varstvo 0,2 % (7)
- stari starši oz. sorodniki 4,4 % (127)
- izmenično varstvo zakoncev 5,6 % (161)

Enakomerno porazdeljeno ne glede na leto otrokove starosti do petnajstega leta je samo — varstvo otrok. Otrok, ki so brez varstva, je 8,7 % (249).

Za neposkrbljene otroke od 15. leta dalje, ko se končuje osnovnošolska obveznost in jih je 952, varstvo ni potrebno (36,9 % še vedno osnovnošolskih otrok), kar pa seveda ne izključuje celotne vloge staršev tudi kot vzgojiteljev.

Pregled načinov varstva šolskih otrok ni popoln, posebej ne zaradi organiziranih načinov, ki jih izvaja šola s celodnevno šolo in podaljšanim bivanjem, kajti obdobje šolskih počitnic pomeni razpust vseh vzgojno skrbstvenih programov za vse šolske otroke.

VRTCI, CELODNEVNA ŠOLA, PODALJŠANO BIVANJE

Organizirano varstvo zajema 39 % neposkrbljenih otrok in se izvaja skupaj v 45 ustanovah v petih občinah, ki so prebivališča delavcev Železarn in enainvajsetkrat gre za ustanove izven teh občin, oziroma posebne ustanove tudi znotraj teh občin. 1863 otrok je porazdeljenih v:

- 8 celodnevni šoli
- 6 šolah z organiziranim podaljšanim bivanjem in
- v 25 vrtcih.

Največ otrok, vključenih v oblike organiziranega varstva, je v jeseniški občini.

Občina	Otroci	Št. vrtcev	otrok	Št. COŠ	otrok	Št. šol	otrok
Jesenice	1680	12	612	4	929	4	139
Tolmin	6	1	3	1	3	—	—
Radovljica	144	7	61	2	37	4	46
Tržič	3	1	3	—	—	—	—
Kranj	9	4	6	1	1	2	2
Izven	21	—	—	—	—	—	—
	1863	25	685	8	970	6	187

Delavci Železarn imajo v jeseniški i občini otroke v 20 ustanovah, v tolminski v dveh, v radovljiški v trinajstih (in zavod Matevža Langusa v Kamni gorici, ki ga štejejo med posebne ustanove), v trziški v eni in v kranjski občini v sedmih ustanovah.

OTROCI ZAKONSKIH PAROV V ŽELEZARNI JESENICE

762 parov v Železarni ima 1001 neposkrbljenega otroka, ki imajo glede varstva, z ozirom na 100 % zaposlenost 762 družin, nekoliko značilnosti:

Predšolski:	Otroci samo zakon. parov v ŽJ %	Vsi otroci
0 — poročniški dopust	3,0	2,0
1 — zakonec ni zaposlen	—	10,4
2 — vrtec	38,9	35,3
3 — priv. neorg. varstvo	4,4	5,4
4 — stari starši	20,0	21,0
5 — izm. varstvo	33,2	22,9
8 — brez varstva	0,5	0,8

Šolski:	Otroci samo zakon. parov v ŽJ %	Vsi otroci
1 — zakonec ni zaposlen	—	2,7
3 — privatno neorg. varstvo	0,5	0,2
4 — stari starši	4,9	4,4
5 — izmenično varstvo	6,4	5,4
6 — celodnevna šola	37,3	33,9
7 — podaljšano bivanje	7,1	6,8
8 — brez varstva	6,8	8,7

Za otroke zakonskih parov Železarn odpade način varstva, ko oče ali mati ni zaposlen. Zlasti varstvo predšolskih otrok obeh zaposlenih zakoncev ne gre toliko na račun organiziranega varstva v vrtcih kot na račun izmeničnega varstva zakoncev.

NAČINI VARSTVA OTROK IN SISTEMI DELA POROČENIH DELAVCEV

V primerjavo med načini varstva otrok in sistema dela poročenih de-

lavcev Železarn smo vzeli 3130 neposkrbljenih otrok do 15. leta starosti, za katere je varstvo potrebno. Načini varstva, ki smo jih razdelili v dve skupini, na organizirane (vrtec, COŠ, PB) in neorganizirane (vse ostale oblike vključno z »brez varstva«), se kažejo v zvezi s sistemi dela očetov in mater Železarn kot pomembni.

	varstvo	
	org. načini	neorg. načini
samo dopoldan	746	585
samo popoldan	24	36
2 izmeni 5+2	236	250
3 izmene 5+2	181	165
3 izmene 4+1	417	390
3 izmene 6+2	23	25
ostalo	38	14
	1665	1465
		3130

Zlasti prisotnost turnusnih sistemov v družinah pogojuje uvažanje bolj neorganiziranih načinov varstva. Eden od razlogov za tako slojevitost je tudi obratovalni čas vrtcev in šol, ki je prilagojen otrokom, katerih starši delajo samo dopoldan.

Najboljši pogoji vzgoje in varstva otrok so, če prevzame to vlogo eden od staršev, ki ni zaposlen. Te funkcionalne nezaposlenosti med družinami železarjev skoraj ni, oziroma je minimalna, posebej v družinah z neposkrbljenimi otroki (10 %), saj je stopnja zaposlenosti obeh zakoncev zelo visoka.

Kompenzacija vloge družine, v kateri je žena gospodinja in vzgojiteljica svojih otrok, predstavlja izmenično varstvo otrok obeh zaposlenih zakoncev. Verjetno temu pojavu industrijske dobe ni vzrok toliko spoznanje o pomenu staršev pri vzgoji otrok kot življenjski standard. Navzkrižni sistemi dela zakoncev in način neorganiziranega varstva so zato odvisni glede na to, kako drug drugega pogojujejo. Ni pa mogoče reči, da prevladujejo neorganizirani načini varstva zato, ker zakonci navzkrižno delajo in pri varstvu otrok tako nastajajo vrzeli, ki jih, kot je sedaj organizirano, nobeno varstvo v ustanovah ne more zapolniti; možno je prav tako nasprotno, zaradi varstva otrok je težnja zakoncev, da delajo tako, da se pri varstvu otrok lahko menjajo. Ta navzkrižna menjava je posebej značilna za tiste zakonce, katerih otroci obiskujejo celodnevno šolo, ki jo v popoldanskem času zakonci nadaljujejo z izmeničnim varstvom.

V skupini otrok, katerih eden od staršev, ki je delavec Železarn, dela samo dopoldan, je 10,4 % otrok (138); ki so brez varstva do 15. leta starosti.

(Nadaljevanje in zaključek v prihodnji številki)

ŽELEZARSKI GLOBUS

AVSTRALIJA

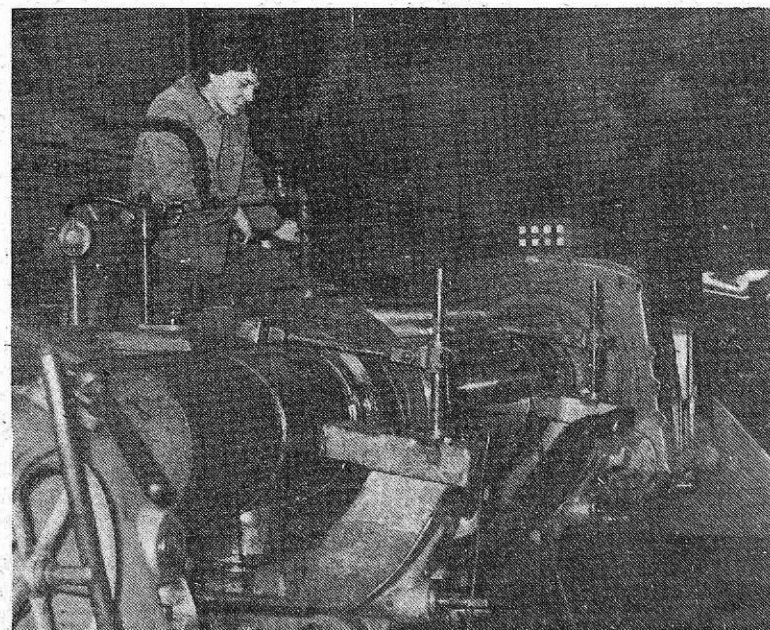
V lanskem decembru so v železarni Port Kembla, ki pripada največji avstralski železarski družbi Broken Hill Proprietary Ltd., ustavili obratovanje jeklarne s SM peči. To je istočasno pomenilo tudi konec uporabe tega jeklarskega proizvodnega postopka na peti celini.

IRAN

Železarna Mobarakeh v mestu Ishafan, ki jo gradijo z italijansko tehnično pomočjo že od leta 1977, bo pričela predvidoma obratovati šele leta 1988. Zaenkrat je montirano 40 % vseh potrebnih naprav. Ko bo gradnja zaključena, bo železarna lahko letno izdelala 2,4 milijona ton ploščatih izdelkov. Približno četrtina bo namenjena za izvoz.

KANADA

Kanadska železarska družba Stelco je razvila in patentirala nov sistem grafitnih elektrod za obločne električne peči, imenovan sestavljene vodno hlajene elektrode. Njihova osnovna značilnost je, da je zgornji del elektrode, skozi katerega je dovajan električni tok, vodno hlajen. Na ta način se zmanjša njihova specifična poraba. Stelco navaja prve podatke za 90-tonsko peč: poraba je padla s 5,8 na 4,5 kg/tono jekla oziroma za 23 %. Predvidevajo, da se bo zmanjšanje porabe elektrod gibalo od 25 do 35 %, v najbolj ugodnem primeru tudi do 40 %. Poleg tega se je povečala tudi vzdržnost oboka.

Struženje valja (Foto S. Kokalj)

LEGALIZACIJA MOŽNOSTI ŠIKANIRANJA?

»Odstranitev z dela in razporeditev k drugim delovnim nalogam ter odstranitev iz TOZD odredi vodja TOZD oziroma delovne skupnosti, njegovo odločitev pa mora v najkrajšem času, vendar najdalj v sedmih dneh, potrditi odbor za delovna razmerja. Zoper sklep odbora je dopustna v 30 dneh zahteva za varstvo pravice na delavski svet TOZD oziroma delovne skupnosti, vendar le-ta ne odloži izvršitve.«

Delavec naj bi bil po tem določilu lahko premeščen na druge delovne naloge ali celo odstranjen iz TOZD, ne da bi mu bila kršitev delovne obveznosti dokazana oziroma izveden disciplinski (dokazni) postopek o kršitvi, če pravilno razumemo citirano določbo tretjega odstavka 146. člena osnutka pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti, o katerem je v februarju potekala javna razprava po samoupravnih delovnih skupinah. Ta možnost naj bi veljala — ne glede na to, da v 11. členu piše, da je »za kršitev delovne obveznosti delavec odgovoren samo, če je kriv« — v vseh primerih hujših kršitev, ki so opredeljene v 44. in 45. členu tega pravilnika (3. točka 147. člena). Veljala naj bi ne glede na to, da 151. člen dopušča možnost, »da niso bili podani razlogi za njegovo odstranitev« (in da ima v tem primeru »pravico, da mu temeljna organizacija povrne razliko do polnega zneska osebnega dohodka«.

Da bi bil paradoks še večji, pa nikjer v pravilniku ni zapisano, kakšna je odgovornost vodje TOZD ali delovne skupnosti in članov odbora za delovna razmerja, če se ugotovi, »da niso bili podani razlogi za njegovo premeščenje« — saj, če drugega ne, mu je bila s tem prizadejana velika moralna škoda (trpeti je moral krivico, zmanjšal se mu je ugled), ki je ni mogoče pozneje popraviti s »povrnjeno razliko do polnega zneska osebnega dohodka«. Vodja TOZD ali delovne skupnosti je tako omogočeno, da ob podpori članov odbora za delovna razmerja brez strahu pred kakršnimi koli sankcijami lahko da delavcu, ki mu iz takšnih ali drugačnih razlogov ni všeč, lekcijo, ki naj bi ga »spravila k pameti« — že na osnovi samega suma (ali zavestno napadne interpretacije dejanja) oziroma indikacij ali celo predsodkov. Vodja in delavec potemtakem po tem pravilniku nista v enakovrednem položaju, čeprav naj bi v delovni organizaciji pod istimi pogoji združevala delo. Vodja je v tem primeru v položaju, ki mu omogoča šikaniranje in osebno maščevanje nad delavcem, ki je mogoče povsem upravičeno opozoril na napake, ki jih je zagrešil pri vodenju, ali na nezakonitosti pri poslovanju in upravljanju z družbenimi sredstvi, ki jih ni preprečil. Skratka, zelo samovoljno lahko potencira pri delavcu, ki se mu je zameril, ki ga je treba utišati, mu zapreti usta, tudi takšne prekrške (angelčki seveda nismo!), ki bi jih pri drugem preprosto prezrl.

Kot smo že omenili, zahteva za varstvo pravice ne zadrži izvršitve odločitve vodje in odbora za delovna razmerja v vseh primerih hujših kršitev delovne obveznosti, ki so navedeni v 44. in 45. členu pravilnika. Nekatere izmed njih si kaže ogledati.

Tako se, na primer, kot »hujša kršitev delovnih obveznosti, za katere se lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja ali ukrep razporeditve k drugim nalogam šteje, »če

delavec ponavlja istovrstne lažje kršitve delovne obveznosti, za katere mu je bil že izrečen disciplinski ukrep« (10. točka 44. člena). To pa bi bilo lahko tudi »širjenje neugodnih izjav o svojem sodelavcu izven delovnega okolja« (je delovna obveznost molk o raznih lumparijah, oziroma širjenje ugodnih izjav, na primer, tudi o takih delavcih, ki jim disciplinska komisija upravičeno izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja?), kot določa 19. točka 43. člena.

Kot hujša kršitev se štejejo tudi »žalitive, obrekovanja, grožnje in fizični napad« (20. točka 44. člena). Ali ta določba ne omogoča vsakovrstnega šikaniranja, zastraševanja z odpuštom, osebne maščevalnosti »nad predolgimi jeziki« posameznikov, saj vendar vemo, da slovar metalurških delavcev, ki delajo pod težkimi pogoji dela, še zlasti pa ob sedanjem padanju življenjskega standarda, ni ravno preveč izbirčen pri reševanju tudi manjših konfliktov z raznimi pošiljanji koga »v tri krasne« (žalitive), zlasti tistih, »ki samo posedajo v pisarnah in pijejo kavo« (obrekovanje) — in da je reakcija vodje TOZD ali delovne skupnosti glede na možnost šikaniranja, ki mu jo daje že omenjeni citat iz 146. člena, vse preveč odvisna od njegove osebne občutljivosti in zamerljivosti, ali pa od osebne občutljivosti in zamerljivosti tistega, ki mu zaradi vzdrževanja »personalne unije« želi ustreči v njegovi maščevalnosti.

Pisec teh vrstic na vse to opozarja tudi na osnovi svojih osebnih izkušenj. Malo hudo je namreč, če tovariši na strokovnem kolegiju Železarn ocenjujejo, da je izraz »ustreliti kolo« (po slovarju slovenskega jezika pomeni to »narediti napako«), uporabljen v polemичnem članku, žalitev. Malo hudo je, če se mu grozi z zasebno tožbo zaradi obrekovanja, če v članku zapiše, da je ta in ta »zahteval, da se prepove nadaljevanje polemike v Železarni« (res bi bilo bolj prav, če bi zapisal, da je opozoril vodjo CPSI, da je njegova dolžnost, da na osnovi razprave na strokovnem kolegiju prepove uredniku Železarn, kot njemu nadrejena oseba, da objavi moje nadaljevanje polemike, čeprav takega sklepa iz zabeleške s seje strokovnega kolegija ni moč izluščiti — ne glede na to, da je oblikovanje politike informiranja v pristojnosti odbora za informiranje. Malo hudo je, če vodstvena oseba v Železarni namiguje na »zlorašo položaja«, če v članku uporabim podatke iz zapisnikov samoupravnih organov (ki niso poslovna tajnost), ali da namiguje, da s svojimi članki, s katerimi opozarjam na kakšne nepravilnosti, »škodujem interesom delovne organizacije«. Vse to so namreč po tem našem pravilniku hujše kršitve delovne dolžnosti, za katere se lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja ali ukrep prerazporeditve k drugim delovnim nalogam, zaradi česar se pisec teh vrstic, pa najbrž kdo drugi tudi, ne more počutiti prav nič prijetno. Kljub temu pa še vedno mislim, da je le z javnostjo dela, tudi z opozarjanjem na napake, mogoče zagotoviti minimum odgovornosti in razbiti razne »personalne unije«, ki skušajo manipulirati z delavci ali mimo njih razpolagati z družbenimi sredstvi.

Namen tega članka nikakor ni v oporekanju potrebe po zaostrovanju disciplinske in odškodninske odgovornosti, saj je to zahteva časa in tudi zahteva delavcev (ki je prevečkrat oportunistično, nesamokritično in enostransko oblikovana v parolo, da se »štange pometajo od zgoraj navzdol«). Izvenel naj bi v opozorilo, da je treba pravilnik oblikovati tako, da ne bo omogočal kakršnegakoli samovoljnega tehnokratskega izživljanja nad delavci (počasno, prebrisano, psihično lomljenje delavcev), oziroma tako, da se bodo pri izbiri in izreku ukrepa upoštevale vse tiste okoliščine, ki jih navaja 48. člen pravilnika.

Kršitev je treba dokazati, ugotoviti okoliščine in teže — in šele potem ukrepati. »Za kršitev delovne obveznosti je delavec odgovoren samo, če je kriv« (11. člen).

Božidar Lakota

Dopisujte V ŽELEZARJA

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

To je tudi na prebivalstvo negativno vplivalo, zlasti pa še na tiste borce, ki so se pri akciji najbolj namučili. Seveda pa so bili zelo prizadeti tisti, ki so tik pred zimo spet ostali brez obutve.

V oktobru 1944 so odredne enote izvedle še celo vrsto drugih oskrbovalnih akcij.

Drzna prostovoljca Albin Ahačič in Mato Hreščak iz 2. bataljona sta npr. pri stoletnem dnevu šla v Tržič po pisalni stroj. Vzela sta ga iz pisarne firme Raubal.

Najštevilnejše in hkrati najnapornejše pa so bile tudi v tem mesecu prehranjevalne akcije. Malo laže je bilo gledati tega v 1. bataljonu pod Stolom, dosti težje pa na sektorjih 2. in 3. bataljona, na območju Storžiča in Kokre. Tu omenjamo samo največje, v katerih je bilo uangažiranih po 30, 40, 50 in tudi po več borcev.

Tako je 1. bataljon s številnim moštvom šel v oktobru po hrano ali živino najmanj desetkrat, podobno pa tudi 2. in 3. bataljon. Razlika je bila le v tem, da so borci 1. bataljona izpod Begunjske in Stola hodili v bližnje kraje okoli Radovljice, Begunj in Brezje, druga dva pod Storžičem pa vse od Tržiča do Kokrice ali Visokega. Ta dva bataljona sta za prehranjevalno akcijo dostikrat potrebovala kar po dva dni, pri čemer ni bilo treba le naporno hoditi in nositi, temveč tudi nevarno prečkati ceste in upadati v naselja s sovražnikovimi postojankami.

Podobno se je oskrboval tudi odredni štab s svojimi oddelki, ustanovami in delavnicami, le za ambulantno so hrano v glavnem zbirali drugi.

Na nevarnem terenu so borci, ki so odhajali po hrano, dostikrat padali v sviračnikove zasede. V takih primerih so se po dolgi in utrudljivi hoji vračali v taborišče s praznimi nahrbtniki, lačni, neprespani in zaradi neuspeha slabo razpoloženi. Včasih so imeli celo kakšnega mrtvega ali ranjenega.

Med oskrbovalna dejanja sodijo tudi take stvari, kot so graditve novih taborišč, kopanje za bunkerje in skladišča, prenašanje desk iz raznih oddaljenih žag za gradnjo barak, a tudi nabavljanje šivalnih strojev, ki jih je v bližino Begunj šlo iskati 20 borcev 1. bataljona.

KONEC

EDO TORKAR

1

NA VZHODNIH MORJIH

»O potopis, ti stara nadloga! Nezakonsko dete jalove zadrege, sramotno dejanje obupanca, pesniška laž nepesniških pisavcev, zgodovina mukotrpnih ur ob pisalniku, nazorni nauk o puščavi domišljije, pavovo perje, utrgano na tujem zeljniku in položeno v skledo ljudem, ki želajo po izobrazbi, nestvor si, starček potopis!«

Ta besede Izidorja Cankarja so mi hodile mnogokrat na misel, ko sem se spravljal k pisanju tega potopisa. Pred leti mi je prišlo dosti te robe iz pisalnega stroja, toliko, da so se me uredniki že kar naveličali objavljati. Potem sem sklenil, da bom postal resen pisatelj in se posvetil izdelavi tako imenovane »umetniške« literature — predvsem novel. To delo mi je prinašalo veliko zadoščanja, pa tudi nekaj javnega priznanja in gmotnih koristi, po drugi strani pa je terjalo od mene veliko vztrajnosti in discipline, lastnosti torej, ki jih nikakor nimam v izobilju. V črtici, na primer, mora biti vsaka beseda na svojem mestu, in če napišeš »umreti« tam, kjer bi moralo biti »erkniti«, lahko s tem pokvariš vse. In zato mi branje dobrih novel zmeraj znova vzbudi zaupanje v pisano besedo, omajano od prebiranja političnih referatov, slabih romanov in potopisov.

Ra, potopisov. Moram priznati, da me doslej še nobena domača potopisna knjiga ni toliko pritegnila, da bi jo prebral do konca (če izvem »S

poti« Izidorja Cankarja, pa še ta je bolj roman kot potopis), kaj šele, da bi se loteval potopisnih črev, ki izhajajo kot podlistki v časopisih in revijah — tudi tistih, ki sem jih sam napisal, ne. Celotno v izdelkih Evalda Flisarja, ki so zadnja leta nekakšen zgled potopisnega pisanja na Slovenskem, me moti to, da pisec toliko ve, da razpolaga s toliko podatki o zgodovinskih, političnih, socioloških in etnoloških razmerah v deželah, po katerih potuje in o tamkajšnjih ljudeh. Veliko bolj blizu mi je neposreden, nepoznavalski in neobremenjen odnos do stvari in pojavov. Najina začudenost nad svetom me bolj pritegne kot suhoparna učenost, ki vse ve, vse razume in zna vse imenovati in razporediti po predalčkih. Objektivnih in edino zveličavnih resnic kratkoma ni; in tisti, ki nam jih skušajo pridigati, dokazujejo le svojo lastno omejenost. Zato se bom na teh straneh izogibal vsakršnih »podatkov« in pisal zgolj o svojih lastnih doživetjih — in se skušal držati Njegoševe pripombe na račun Ljube Nenodovića, ki je ob nekakšnih rimskih razvalinah »nekaž zapisoval in pisal.« Pusti to, človek! To je že tisočkrat opisano. Pojdimo naprej! Drugič pridi brez mene, pa piši. Rim bo stal še tisoč let in še tisoč bojo to gledali in opisovali.

Že v začetku lanskega leta sem uredniku Železarja poslal iz Bangkoka razglednico, kjer sem mu velikopotezno obljubil vsaj sto strani

dolg potopis s plovbe po vzhodnih morjih, celo za honorar sem že postavil pogoje — in vse to, še preden sem imel napisano eno samo vrstico. Lepo sem prodal tega mačka v žakljo, ni kaj, sem si mislil. Zdaj, v začetku junija, ko so minili že cel trije meseci, odkar sem se vrnil, sem šele na začetku tega pisanja. Res sem medtem že nekaj začel, nekako štirideset tipkanih strani materiala se mi je že nabralo, pa sem potem mapo z listi izgubil, izgubil pa sem tudi voljo do nadaljnjega pisanja. No, to je čisto meni podobno: izgubljam rokopise, izgubljam službe, ženske, dežnike, denarnice — in vse to iz same gole malomarnosti. Šele zadnjič, ko so mi iz Splošne plovbe Piran poslali delavsko knjižico (ali z drugimi besedami — vrgli so me iz službe), se je prebudil moj samoohranitveni nagon in spet sem sedel k pisanju. Bomo videli, kaj se bo izcimilo iz tega.

ZAGREB, OKTOBRA 1981

Na letališču sem našel krmarja Giulia iz Šibenika in mazača Luka iz Pule. Nobenih težav nisem imel pri identificiranju; pomorščak ima svoj poklic zapisan na čelu; izdaja ga nekakšna čudna mešanica svetovljanske uglašenosti in primitivne robotosti, ki ni lastna nobenemu drugemu sloju ljudi.

Z Giulio in Luko bomo skupaj leteli v Bombay. Giulio je tipičen Dalmatincev z brki, zalisci in z očmi otožnega psa; je velik in počasen, niti govoriti se mu ne da razločno: zadnje polovice besed kar požira. Če rečem, da je Giulio visok, potem je Luka vsaj še za pol glave višji od njega. Hodi kot medved, kosmat je kot medved, tudi njegov glas je podoban medvedjemu brundanju in če se zasmeji, se tresejo šipe v oknih. Bogami, s tema dvema ne bi bilo dobro češenj zobati, si mislim, ko ju gledam. Nisem majhen in ne šibak — a proti njima sem pravo ščene.

Medtem ko čakamo na Jatovo letalo za Frankfurt, se v letališčem bifeju nalivamo s kavo in pivom. Luka se mimogrede pobaha, da stanuje v istem bloku s popevkarico Lidijo Percan, pozna pa seveda tudi Mateja Parlova, saj v Puli vsak mladenič, ki da kaj nase, obiškuje njegovo gostilno. Luka v kajpak vse polno anekdot o tem slavnem Pulčanu. Eno izmed njih sem si celo zapomnil: Eleganten moški z aktovko v roki ustavi sredi noči v Puli taksi. »Do Sarajeva,« reče taksistu. Taksist debelo pogleda in ne more verjeti svojim ušesom. »Do kam?« vpraša. »Do Sarajeva,« kar se da razločno ponovi neznane. Taksist zmigne z rameni in pelje. Če bi se kdo hotel peljati do Moskve, bi ga peljal tudi tja, samo da mu plačajo. Na Reki ukaže neznanec ustaviti, mu izplača dvesto starih tisočakov akontacije in mu veli, naj ga pride zjutraj zbuditi v hotel. Tako sta se na poti do Sarajeva ustavila še dvakrat ali trikrat. Ko prideta na cilj, možak brez besed poravnava račun, pa še izdatno napitnino mu primakne. Preden pa izstopi, pomoli taksistu pod nos torbo, nabito polno bankovcev in reče: »Vidite, za toliko sem predvčerajšnjim zvečer obral Parlova pri kartah.«

(SE NADALJUJE)

»Kaj delate« in »osvoboditelji Jugoslavije«? Mi nimamo danes več trdne fronte, vsak možki je borec, vsaka ženska stoji na svojem položaju, in gorje, če eden odpove, potem morajo drugi priskočiti na njegovo mesto in se boriti za dva, moramo držati ščit zvestobe in če se umakne eden pred sovražnikovim pritiskom za en korak, mora napredovati iz lastne zvestobe v naslednjem trenutku za dva koraka, ko pa...

Ako nosi nemška vojska isti ogenj v sebi, ki naša mlada srca razplamteva, takrat se nam ni treba bati pred prihodnjim jutrom, vera je najmočnejše orožje, vera v nas same, v domovino, v našega firerja...

Kar smo kdaj samo z besedo rekli, se terja sedaj od nas, da dokazujemo: Meni je, kot da se začneja nov dan in v svitanju razpada stari dan...

Ko sem stal sinoči na straži, se plazil skozi noč in slisal nenadoma petelinje petje... sem si bil nenadno svest, da stražim Vas in sem danes ves pri Vas. Bojišče nima drugačje prostora in časa za mehkobne izlive. Samo minute so, ki sem jih sedaj ujel, jih v naglici zapisal na košček papirja, ko čepim in pišem na kolenih...

Vojaki smo navajeni trditi, kajti kdor je na našo zastavo prisegel, nima ničesar več, kar je njegovega...

Dolg premor.

Dijak je gorel sredi svojih srčnih ran: Na očeta je mislil, brata in sestro! Skoraj je zamudil povelje za »pozor!«

VALENTIN POLANŠEK

66

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Srčna rana je krvavela znova. Pretresljivo mu je šlo skozi mozeg do vrelišča v lobanjo:

Kako dolgo bom vzdržal v takem pretvarjanju? V taki mučni dvoličnosti? In zdaj še sredi vsega pekla tako nebeško novo okoli... Charlotte!

Dijaki se niso drevili skozi vrata. Vsak je rad prepuščal prednost drugemu. Brezizrazni obrazi se plazijo mimo visoko odklikovanega oficirja. Molče. Zdravko mu je namerno prebadal oči s svojiskim pogledom.

Charlotte je šla v kino.

Zdravko jo je začuden opazil. Ona ga sprva dolgo ni odkrila. Ni imela navade, da bi se razgledovala po ljudeh. Žalilo jo je, če jo je hotelo oblizovati kako pohotno oko uniformiranca tujca.

Ona ne bi hodila v javnost. Pa so jo gotovi filmi zanimali. Drugače je samevala, ker je morala.

Sanje so bili tisti časi, ko je kolesarila z gimnazijkami v vsaki prosti uri po mestu in okolici. V glavi se ji je kar zavrtelo od neizpolnjenih želja, ako se je iz mestne tesnobe ozirala po okoliških hribih! Kje vse je že kdaj bila: v bohinjskem kotu, škofjeloških hribih, Kamniški Bistrici, po Sorskem polju, v nepreločenih širjavah Jelovčev... Pozimi tudi v Planici, v tržiški okolici. Največkrat pa v Kokri in tudi na Jezerkem. Prav Kokrška dolina jo je priklepala s svojo divjino in neskončnostjo.

Zdaj pa sem tukaj prikovana in ne vem, kaj prinese jutrišnji dan! Charlotte se je začel ogovarjati sedežni sosed, preden se je predstava začela. Niti ogledala se ni po govorečem. Indirektno je v motnjavi zaznavala obrise vojaka.

»Redkokdaj nas eden pride v kino. Zdaj pa k sreči tak film!«

»Kakor pravljica je nekaj takega. Ker sem se odvalil biti civilist, sem...«

Motna luč je ugasnila in začeli so kot ponavadi s predfilmom, »Di dojče-bohenšav«. Prikazovali so razdejjanje vsled zločinskih sovražnikovih zračnih napadov, potem pa nadčloveške napore viteške se bojajočih Nemcev pa vseh frontah. Samo sovražnik ima izgube. Nemških izgub ne prikazujejo.

»Oooohjaaa!« se dolgočasi vojak poleg Charlotte. Zdaj ji ni vseeno: Kaj mu ni všeč? Se pretvarja? Ali pa je tihi nasprotnik vsega prelivanja krvi? Previdno se je v poltemi ozrla na soseda.

Ni mogla ničesar jasne določiti.

Pred glavnim filmom so prižgali svetlobo za kratko pavzo.

Levo od sebe, za dve sedežni vrsti spredaj, ji posije naproti dvoje znanih oči!

Charlottin pogled obstoji. Obraz se ji razneži! Plaho z desnico nekaj zamahne. Dijaka pogreje, da pomežikava prikupno nerodno.

Glasse, ki prihaja za odmor, je spet Mozartova arija iz opere Don Juan: »Reich mir die Hand mein Leben!«

Preveč novih čustev se nagnete v mladi srci...

Luč ugasne šele, ko je celovita arija skozi.

Dijak in Charlotte si nista upala pogledati v oči več kot dvakrat preko pol prazne sedežne vrste.

Se v temi je Charlotte pordevala, da se je srce vznemirjalo kot ujeta čarobna ptica v zlati kletki najlepših človeških čustev.

V dvojnem pomenu ji je bilo nerodno, da sedi poleg neznanega nemškega uniformiranca. Sklenila je, da bo dijaku ob priliki vse pojasnila. Zato je sedaj še bolj hladno odklanjala sedežnega soseda.

(SE NADALJUJE)

MIHA KLINAR

33

TANGENTE OB BOROVM ROMANU »ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNIKA)

Dva dni kasneje je II. Dalmatinska brigada razbila neko nemško enoto na Belih brdih (Bjela brda), zaplenila štiri minomete, več šarcev, kakor smo v partizanih pravili nemškim strojnjam, in drugega orožja, municije in drugega vojaškega materiala. Po tej zmagoviti bitki je II. Dalmatinska brigada prešla na desni breg Lima skozi Rudo in Sandžak. Na tem pohodu je zlahka opravila s četniškimi skupinami, ki so se zadrževale na desnem bregu Lima. Na ozemlju ob Limu se je brigada zadržala okrog pet dni, potem pa se je napotila proti Kolašinu v Črno goro.

V Kolašin je brigada prišla 2. februarja 1944. Tam jih je sprejel komandant II. udarnega korpusa NOV Jugoslavije Peko Dapčević in dal v svojem govoru brigadi vse priznanje za njeno hrabrost, nato pa jim dejal, da bo brigada po dveh letih pohodov in težkih bojov po Bosni, Hercegovini, Črni gori in Srbiji kmalu odšla v Dalmacijo.

Toda ta »kmalu« ni bil tako kmalu. Iz Kolašina je II. Dalmatinska brigada krenila pod poveljstvom komandanta brigade Obrada Egica. Prešla je Bjelo reko, čez Piper nad Bjelopavčcem in se premaknila čez cesto Nikšić—Davnograd pod Ostrvom. To ni bil navaden pohod, pač pa zasledovanje in razbijanje

nje ostankov četniških skupin prek Romilovića in Ceva, dokler ni 22. februarja obstala na Cevu. Brigada je potem napadla četnike in Nemce v Davnogradu, Nikšiću in Črnogorskem Grabovu. V teh bojih je prešla v sestavi Primorske operativne grupe II. udarnega korpusa NOV Jugoslavije, ki ji je poveljeval Dragomir Bahović. V sestavi te grupe so bile še VI. Črnogorska brigada, Nikšićki odred, lovcanski odred, II. Dalmatinska pa se je odslej imenovala II. Dalmatinska proletarska brigada.

Od 22. februarja pa vse do konca avgusta 1944 je brigada ostala na sektorju Ljesanske Mahije v Črni gori, kjer je skoro sleherni dan bila bitke na ozemlju med reko Črnojevo do Krivosija, pa od Nikšića do Bileće. Uničila je okrog 5000 četnikov četniških komandantov Klisića in Djurakovića. Ta dva sta poglala svoje četnike v ofenzivo proti NOV na Ljesanski Mahiji, a sta po treh dnevih bojov doživela popoln poraz. Četniki so se množično vdajali, utrpeli so strahotne izgube, nekaj razbitih skupin pa se je razbežalo. Med osemsto zajetimi sta bila tudi oba četniška komandanta.

16. avgusta 1944 je II. dalmatinska proletarska brigada sodelovala z XXIX. Hercegovsko divizijo v bitki za osvoboditev Bileće, njen I. in IV. (kninski) bataljon pa sta istočasno osvobodila Trebišnjico in pri tem zajela okrog šeststo hrvaških Pavelčevih domobrancev in pripadnikov legionarske Vražje divizije. V tej ofenzivni akciji na Bilečo je bilo razbitih tudi odredov 12.000 četnikov Draže Mihajlovića, ki so se nameravali prebiti v Južno Dalmacijo, da bi obvladali obalo in se potem »pokazali« zahodnim zaveznikom kot »osvoboditelji.«

»I da prikažu zaveznicima, kako se bore protiv okupatorja,« je omenil leta 1946 podporočnik Acim Prejić in povedal, da so se takrat četniške sile koncentrirale iz razbitih četniških skupin iz Vhodne Bosne, Hercegovine in Črne gore in se nerazbite iz Srbije z namenom, da se prebijajo v južno Dalmacijo in se tam zasedajo. Morda pa je bil za temi četniškimi načrti še kdo drug v ozadju, da bi s četniki NKOJ in AVNOJ dopovedal, da je treba pri načrtih poveljne ureditve upoštevati »voljo srbskega naroda po kraljevini in kralju.« Toda s temi načrti ni bilo nič. Četniki so bili poraženi na srbskih tleh od srbskih partizanov in srbskega ljudstva samega, ki se s četniškim nasiljem v Srbi-

ŽELEZAR

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 38. seji 1. marca sprejel predlog odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1983, predlog odloka o organizaciji in delovnem področju upravnih organov OS Radovljica in predlog odloka o sekretariatu občinske skupščine in izvršnega sveta občine Radovljica. Vse tri predloge bo obravnavala občinska skupščina, ki jih bo dokončno tudi sprejela. Na seji so potrdili operativni program dela in naloge za zagotovitev večjega tujkega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983.

Na peti seji občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica v februarju so sprejeli program dela občinskega sveta ZS za leto 1983, zaključni račun in finančni načrt za leto 1983. Člani sveta so bili seznanjeni s potekom obravnav zaključnih računov, letnih članskih sestankov in oceno političnega položaja v OZD.

Na predlog komisije za kadrovska vprašanja in ponovni prejem v ZK pri OK ZKS Radovljica je predsedstvo občinskega komiteja ZKS potrdilo sklep o izključitvi oz. črtanju iz članstva ZKS desetih članov, ki niso izpolnjevali statutarnih obveznosti, ker niso bili povezani z delom ali niso imeli osnovne organizacije in niso plačevali članarino. Med črtanimi so bili trije višji direktorji ter več mladih, ki so bili sprejeti v ZK, potem pa se niso vključili v del osnovnih organizacij ZK.

V veliki sejni dvorani OS Radovljica je bila 21. februarja redna letna konferenca občinske organizacije ZRVS Radovljica. Delegati so potrdili poročilo o delu organizacije za leto 1982, finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora za leto 1982. Na osnovi poslanega predloga so sprejeli program dela komisij za leto 1983 in potrdili zaključni račun za leto 1982. Sprejeli so tudi statutarni sklep o ustanovitvi in delu medobčinskega sveta ZRVS Gorenjske. Lani je bilo za delo ZRVS v radovljiški občini, ki ima 20 krajevnih organizacij, 5 komisij, predsedstvo in nadzorni odbor, porabljen 597.950 din, za leto 1983 pa je predvideno s finančnim načrtom 588.000 din, kar je za 1,64 % manj kot lani.

Delegati obeh zborov skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva Radovljica so na četrti seji 28. februarja obravnavali in potrdili poročilo o realizaciji finančnega načrta skupnosti za leto 1982, poročilo o delu skupnosti in Centra za socialno delo Radovljica v ustanavljanju v letu 1982 ter potrdili začasni finančni načrt za leto 1983. Opravili so usklajevanje stalnih denarnih pomoči, rejin in preživnin za leto 1983. Sprejeli so sklep za brezplačen prenos opreme in inventarja od občinske skupnosti socialnega skrbstva na Center za socialno delo Radovljica ter sklep o priključitvi službe pravne pomoči občine Centru za socialno delo. Sprejeli so aneks k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela v Domu dr. Janka Benedika Radovljica in izrekli soglasje k statutu Doma dr. Janka Benedika. Imenovali so strokovno skupino za izvajanje pomoči odsluženim obsojencem. Dogovorili so se še o izvajanju programa rejinstva v občini in o stališčih za razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma in statuta delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica.

Na četrti seji obeh zborov skupščine skupnosti otroškega skrbstva Radovljica 24. februarja so sprejeli ugotovitveni sklep o sprejemu aneksa k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana skupnosti za obdobje 1981-1985 in ugotovitveni sklep o prispevnih stopnjah za prve tromesečje v višini 1,02 od BOD. Obravnavali in potrdili so poročila o uresničitvi delovnega programa in finančnega načrta skupnosti in gospodarjenja v letu 1982, o uresničevanju delovnega načrta Vzgojno-izobraževalne organizacije Radovljica v letu 1982 in odbora delavskega nadzora o poslovanju te skupnosti v letu 1982. Sprejeli so sklep o višini denarne pomoči in dohodkovnih pogojih v letu 1983, plačevanju mesečne oskrbnine v vrtcih ter potrdili pravilnik o sprejemanju otrok v vrtec. Obravnavali so tudi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti in statut skupnosti.

Na šesti seji obeh zborov skupščine samoupravne interesne komunalne skupnosti Radovljica 25. februarja so delegati sprejeli plan investicij za uresničevanje srednjeročnega programa komunalne skupnosti v letu 1983: Obravnavali in potrdili so zaključni račun skupnosti in strokovne službe te skupnosti za leto 1982. Sprejeli so finančni načrt komunalne skupnosti in delovne skupnosti za leto 1983.

Na februarjski seji sveta za zdravstvo in socialno politiko pri OK SZDL Radovljica pod predsedstvom Jožice Lukan so presojali problematiko zdravstva v radovljiški občini. Ugotovili so, da za reševanje perečih vprašanj, predvsem velike odsotnosti z dela, izvedbe pobude o združevanju zdravstvenih domov v en TOZD, vloge enotne zdravstvene organizacije na Gorenjskem ter vključitev strokovne službe SIS za zdravstvo v skupne službe SIS družbenih dejavnosti, ni bilo ničesar storjenega. Stališče sveta je obravnavalo predsedstvo OK SZDL, ki jih je v celoti podprlo. Na seji sveta so se dogovorili tudi o organizaciji javne razprave v vseh temeljnih okoljih o osnutku zakona o pokojninsko invalidskem zavarovanju. Nosilec razprave v KS bo SZDL, v OZD pa sindikati.

Za izvajanje politike na področju socialne varnosti delavcev so v občinskem svetu ZSS Radovljica sklenili zbrati podatke, koliko je delavcev, ki prejemajo nižje osebne dohodke od 9.000 din za redni delovni čas, izključujoč tiste vplive, ki ne izhajajo iz dela — kot so bolniški in drugi izostanki. Podatke iz vseh OZD in TOZD zbirajo na občinskem svetu ZSS Radovljica do 15. marca.

Konec februarja se je na občinski skupščini Radovljica sešla na razgovor delovna skupina za pripravo obiska Beograda, kjer bi se predstavilo radovljiško turistično gospodarstvo z vsemi spremljajočimi dejavnostmi, ki tvorijo turistično ponudbo tega dela Gorenjske. Zamišljal, da se s predstavitvijo seznanijo čimveč ljudi iz glavnega mesta, potencialnih turistov, je naletela na širok odmev med vsemi turističnimi, gostinskimi in drugimi delovnimi organizacijami. Domenili so se za ožji pripravljalni odbor, ki naj pripravi predlog nalog in program akcij, o katerih se bodo izrekli vsi zainteresirani tudi v Beogradu. Obisk predvidevajo še pred začetkom poletne turistične sezone.

Koordinacijski odbor za sodelovanje z drugimi občinami pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na februarjski seji presojal obseg in vsebino sodelovanja raznih organizacij in društev z organizacijami in društvi iz pobratenih in drugih jugoslovanskih občin ter zamejskimi Slovenci. Ker ni nikjer zbrano dovolj podatkov o tovrstnem sodelovanju in obveznostih, so sklenili, da komisija za društva in organizacije pri OK SZDL Radovljica skliče vse zainteresirane predstavnike, ki bodo pripravili pregled dosedanjih stikov in programe sodelovanja v letu 1983. Dogovorili so se tudi o nalogah pri množičnem obisku članov obrtniškega združenja iz pobratene občine Buje v Radovljici, do katerega je prišlo na povabilo radovljiških obrtnikov, ki so 26. in 27. februarja slavili 15-letnico svojega združenja.

Na zadnji februarjski seji je svet KS Radovljica skupaj s člani predsedstva KK SZDL Radovljica pregledal pripombe in dopolnila občanov, ki so jih izrekli na kandidacijskih konferencah v uličnih in vaskih odborih o programu dela in statutu KS Radovljica. Največ pripomb je bilo na račun komunalnih del in ureditve cest. Sklenili so, da bodo vse pripombe posredovali v razpravo skupščini krajevnih skupnosti, ki bo istočasno volilna skupščina, 21. marca 1983.

V letu 1982 so po zadnjih podatkih, ki jih je obravnavala januarja komisija za informativno propagandno dejavnost pri predsedstvu OK ZRVS Radovljica, v radovljiški občini pridobili z akcijo »Naša obramba v vsako družino« kar 1004 novih naročnikov revije Naša obramba. Z akcijo pridobivanja novih naročnikov bodo nadaljevali tudi v letu 1983. Preko svojih poverjenikov za Našo obrambo bodo skušali pridobiti tudi naročnike za glasilo ZZB in ZRVS Slovenije »TV-15 — Naš tovariš«.

Delavci Vodnogospodarskega podjetja iz Kranja so v februarju kljub močni ohladi v mrazu začeli s podiranjem stare škarpe ob obali Blejskega jezera, ki se je začela že udirati. Med hotelom Park in čolniščem pod hotelom Blegoš so staro škarpo že nadomestili z novo kamnito.

V tovarni Elan Begunje so izračunali, da je bilo v letu 1982 porabljen za dejavnost v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, torej za politično delo, kar 10.233 ur med delovnim časom, kar je pri 1092 zaposlenih delavcih 9,94 ur na posameznika, ali 1,94 ure več kot en delovni dan!

Na peti redni seji zbora delegatov Zveze kulturnih organizacij Radovljica v februarju so udeleženci in gostje poslušali poročila predsednika izvršnega odbora, poročila o delu zveze za leto 1982, finančno poročilo za leto 1982 in poročilo nadzornega odbora. Dalj časa so se zadržali pri oblikovanju stališč za točkovno vrednotenje dela posameznih skupin in pooblastili izvršni odbor, da imenuje strokovno komisijo, ki bi pripravila ustrezen predlog. Sprejeli so program in finančni načrt ZKO za leto 1983, potrdili osnutek sporazuma o delovnem razmerju in imenovanje disciplinske komisije. Imenovali so pet-članski odbor za sodelovanje izven SRS. Za predsednika skupščine delegatov so izvolili Darinko Jensterle, za predsednika izvršnega odbora ZKO pa ponovno Nika Ruplja.

Program množične in ljubiteljske kulturne dejavnosti v radovljiški občini so v letu 1982 v celoti uresničili kljub znanim omejitvenim ukrepom, ki so zlasti prizadeli društva pri uresničevanju dogovorov o gostovanjih v pobratenih občinah in zamejstvu. Se bolj negativno se je odražal ukrep o omejitvi porabe bencina, od česar je bilo do sedaj odvisno delo številnih sekcij. Po podatkih Zveze kulturnih organizacij Radovljica je bilo lani izvedenih v društvih, sekcijah in v organizaciji ZKO 1076 raznih prireditev in akcij, kar je celo več kot leto prej.

Na področju knjižničarstva v občini Radovljica ugotavlja, da je bila lani izposoja pa tudi obisk knjižnic nad planom, nakup knjig pa zaradi manjših finančnih možnosti pod načrtovanim. Namesto 85.000 so v vseh 13 knjižnicah izposodili lani 88.465 knjig. Od predvidenih 33.000 je bilo v knjižnicah 33.699 obiskovalcev. Namesto 2.000 novih knjig pa so kupili le 1576 izvodov.

Na pobudo komisije za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica so 26. februarja priredili v republiškem izobraževalnem centru v Radovljici posvetovanje z animatorji in organizatorji kulture v osnovnih sindikalnih organizacijah v radovljiški občini. Udeleženci, teh je bilo 20, so bili seznanjeni z dejavnostjo kulturnih društev in sekcij v občini, z letošnjim programom prireditev kulturne akcije za delovne kolektive in z vlogo kulturnih animatorjev v združenem delu.

V avli kulturnega doma Jože Ažman v Bohinjski Bistrici od 23. februarja razstavlja 48 umetniških fotografij član Fotokino kluba Radovljica Ivan Pipan iz Radovljice, ki je predstavil tudi 21 diapozitivov na temo Cvetje, 22 na temo Pokrajina, 25 na temo Človek in delo, 23 na temo Sport, 19 na temo Motivi, 20 na temo Arhitektura in 6 na temo Pust. To je prva večja samostojna razstava črno-belih fotografij in barvnih diapozitivov tega avtorja, ki se je začel ukvarjati s fotografijo že leta 1948. Razstava bo na ogled do 20. marca.

Akademski slikar Albin Polajnar iz Bohinjske Bistrice razstavlja svoja dela v galeriji LEK v Ljubljani. Razstava je bila odprta sredi februarja pod pokroviteljstvom tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov LEK Ljubljana. To je še eno priznanje našemu likovniku, ki je razstavljal razen v Sloveniji tudi v drugih republikah ter v Avstriji in Italiji.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini je v petek, 4. marca, v domu Jože Ažmana v Bohinjski Bistrici gostovalo jeseniško gledališče Tone Čufar s komedijo »Orkester«. Z istim delom se je v soboto, 5. marca, popoldne predstavilo tudi v Radovljici. Na to prireditev so bile v počastitev 8. marca povabljene tudi vse žene, ki se zanimajo za tovrstne gledališke predstave.

V razpravi so ugotavljali, da je v večini KO ZB NOV še veliko članov, ki niso naročeni na glasilo TV-15 — Naš tovariš. O tem bodo spregovorili na letnih skupščinah in prek poverjenikov skušali pridobiti čimveč novih naročnikov. JR

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE NAJ BO SESTAVNI DEL ENOTNEGA SISTEMA ZDRUŽENEGA DELA

V družbenem planu in resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Radovljica v letu 1983 smo zapisali med materialne okvire razvoja, da bo potrebno na konvertibilno področje povečati izvoz za 15 % tudi v gostinstvu in turizmu s povečanjem števila nočitev tujih gostov in s povečanjem izpenzijske potrebnosti.

Uresničevanje teh okvirov je pogojeno med drugim tudi z izvajanjem kadrovske usmeritve. Poklici v gostinstvu na Gorenjskem so še vedno deficitarni, zato je na razpolago 84 sorazmerno visokih stipendij.

V občini Radovljica izvajamo dva programa usmerjenega izobraževanja:

— Vzgojnoizobraževalni program stredbe in kuharstva, ki ga izvaja Srednja šola za gostinstvo in turizem Bled. Učenci po končanem tretjem letniku pridobijo poklic kuhar in natak in se lahko zaposlijo, ali pa nadaljujejo šolanje za tehniko. Odprta jim je tudi možnost šolanja na višjih in visokih šolah. V prihodnje načrtujemo še vzgojnoizobraževalni program turistična dela za pridobitev poklica gostinsko-turistični tehnik.

V šolskem letu 1983/84 je prostih 60 učnih mest za vzgojnoizobraževalni program kuharstvo in 60 za vzgojnoizobraževalni program stredbe.

— Vzgojnoizobraževalni program poslovno-finančne dejavnosti izvaja Ekonomska srednja šola Radovljica. Učenci si pridobijo poklic ekonomski tehnik po končanem četrtem letniku.

V šolskem letu 1983/84 je za ta program prostih 60 vpisnih mest.

Po štiriletnem šolanju se učenci lahko zaposlijo v različnih dejavnostih ali nadaljujejo študij na višjih ali visokih šolah v več usmeritvah.

Potreba po dveh prvih letnikih (60 učencev) je gospodarsko upravičljiva, saj je analiza pokazala, da bo do leta 2000 v občinah Jesenice in Radovljica potrebovali 880 delavcev s to usmeritvijo, ali 58 delavcev na leto samo za nadomestne zaposlitve.

— Oddaljeni učenci lahko v času šolanja bivajo v domu učencev na Bledu. Prostih je 25 mest.

Ekonomska srednja šola in gostinska šola sta šoli s sorodnimi usmeritvami. Svet za vzgojo in izobraževanje pri republiški konferenci SZDL Slovenije je podprl zahtevo po oblikovanju polivalentnih centrov (z več usmeritvami in sorodnimi programi) tam, kjer imajo zagotovljene kadrovske in druge možnosti. Strinjali so se s predlogom, da je treba šole, ki izpolnjujejo vse zahtevane pogoje, opredeliti kot matične šole. Sedanja mreža šol je zoževala možnosti izobraževanja predvsem v manjših krajih, ni pa bila upoštevana dnevna migracija učencev, saj se vsak dan vozi v Kranj približno 450 učencev. Tako je učenec na poti dnevno poprečno štiri do pet ur. To je zanj in za starše velika obremenitev. Šola v bližini domačega kraja pomeni veliko prednost, omogoča pristočno povezavo starš — šola — učenec, je cenejša in preprečuje odliv mladega kadra.

ALI ŽE VESTE,

da lahko svojega sina ali hčerko po končani osnovni šoli vpisete v šolskem letu 1983/84 v Srednji šoli za gostinstvo in turizem

VSESTRANSKO OBRAVNAVANJE PROBLEMOR BORCEV NOV V RADOVLJIŠKI OBČINI

Občinski odbor ZZB NOV Radovljica, v katerem so delegati vseh 20 krajevnih organizacij in predsedniki komisij ter domaćinskih odborov, so na tretji seji v februarju sprejeli akcijski program občinske organizacije ZZB NOV za leto 1983. Le-ta bo tudi osnova krajevnim organizacijam ZB NOV, ki te dni oblikujejo svoje programe.

V razpravi o organizacijskih in vsebinskih pripravah na letne skupščine krajevnih organizacij ZB NOV, ki naj bi jih v občini sklenili do 15. aprila, so se lotili številnih problemov, ki jih prinaša zaostren gospodarski in politični položaj. Bori seveda ne morejo stati ob strani pri tako pomembnih vprašanjih, kot je gospodarska stabilizacija, varčevanje, omejevanje vseh vrst porabe, kadrovska krepitev združenega dela in tudi pospešena prizadevanja za uveljavitev samoupravnega in delegatskega sistema v tem prelomnem obdobju.

Člani občinskega odbora so posebno opozorili, da morajo člani na letnih skupščinah spodbujati vključevanje borcev v SZDL in krajevno samoupravo in pomagati pridobivati mladino za prevzem odgovornih nalog. Zapletenost problemov so navedli iz lastnih izkušenj in primerov, zlasti v kmetijstvu, kjer je še vedno precej neobdelanih površin, zapuščenih kmetij, odhajanja mladih, negospodarnega ravnanja z zemljo. Zlasti so obsodili nasilne posege v kmetijska zemljišča in napoved o za-

— v prvi letnik vzgojno-izobraževalnega programa kuharstva ali stredbe na Bledu,

— in v prvi letnik vzgojno-izobraževalnega programa poslovno-finančne dejavnosti v Radovljici.

jezitiv Save za gradnjo hidrocentral, kar so že vsi občani in vse družbenopolitične organizacije odločno zavrnili. Govorili so tudi o negativnih posledicah slabe oskrbe z življenjskimi potrebščinami, o spekulacijah in podobnem.

Kritično so ocenili tudi dejavnost plenuma občinske organizacije SZDL Radovljica, v katerem je večina članov iz vrst ZZB NOV, ki niso zainteresirani za delo v tem organu.

V razpravi so spregovorili tudi o nalogah krajevnih organizacij ZB NOV pri vključevanju mladine v tri oziroma šestmesečno vojaško usposabljanje, ki ga omogoča novi zakon.

V zvezi z zdraviliškimi in klimatskim zdravljenjem borcev, ki je bilo že lani močno zmanjšano, so dobili zagotovilo, da bo letos mogoče koristiti desetdnevno zdravljenje oziroma oddih v Strunjanu ob lastnem deležu 2.500 din. Treba je reči, da večina krajevnih odborov ZB NOV še ni pokazala zanimanja za koriščenje takšnih možnosti, zato so sklenili, naj bi poslali svoje seznane koristnikov-borcev že do začetka marca.

ALENKA KHAM-PIČMAN RAZSTAVLJA V RADOVLJICI

Za mednarodni dan žensk so v galeriji Sivčeve hiše v Radovljici odprli razstavo slik akademske slikarke Alenke KHAM-PIČMAN, ki je hkrati tudi arhitektka. Slikarka se predstavlja s portreti in krajčinami kot samonikla, raznolika in likovno disciplinirana umetnica. Na razstavi prikazan prerez skozi več kot sedemletno slikarsko ustvarjanje Alenke Kham-Pičman kaže, da avtorica z izrednim občutkom za urejenost slikarskega prostora sledi svojem notranjemu ustvarjalnemu impulzu in brez občutka tekme s časom izbira motive in jim daje tisto likovno podobo, ki spontano raste iz njene poglavljenega doživljanja sveta in umetnosti. Razstava bo odprta do 23. marca, in sicer vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

KONSTITUANTNA SEJA SKUPŠČINE KS BLEJSKA DOBRAVA

V petek, 4. marca, so se v dvorani osnovne šole na Blejski Dobravi sestali delegati skupščine krajevne skupnosti na svoji konstituantni seji. Najprej je zbranim spregovoril predsednik koordinacijskega odbora pri KK SZDL Blejska Dobrava Bernard Jakopič. Poudaril je, da so evidentiranju kandidatov za prihodnje delegatsko mandatno obdobje posvetili veliko pozornost z namenom, da bodo delegati v živem stiku s svojimi volici, katerim so tudi neposredno odgovorni za svoje delo in zato, da delajo v njihovih interesih in potrebah.

Za novega predsednika skupščine krajevne skupnosti so imenovali Zdenka Tratnika, za podpredsednika Janeza Tušarja in za člane Francija Srpiča, Janeza Medja z Lipc in Marijo Črv iz Kočne. Imenovali so tudi ostale nosilce pomembnih in odgovornih funkcij v krajevni skupnosti, svetu krajevne skupnosti, poravnalnem svetu, potrošniškem svetu, gospodarstvu in komunalni dejavnosti, zdravstvu, kulturi itd.

Zelo napačno bi ravnali, če ne bi prikazali dela iz preteklega mandatnega obdobja, ki je bilo ves čas usmerjeno v izboljšanje življenjskih razmer v zadovoljstvo krajanov. Zelo dobro je bilo sodelovanje s Komunalno skupnostjo Jesenice. Večji del makadamskih cest je dobil asfaltno prevleko in zgrajen je bil tudi večji del kanalizacijskega sistema.

Menili so, da je prav, da bolj kritično pregledajo in ocenijo posamezne naloge, ki jih v preteklem mandatnem obdobju niso izvršili, čeprav so se zanje dogovarjali in neposredno vplivajo na delo, življenje in dobro počutje krajanov. Vse preveč je še odprtih vprašanj, pa naj gre za dokončno izgradnjo kanalizacijskega sistema, urejanje hudourniških voda, vaških poti in električnega omrežja. S stanovanjsko skupnostjo Jesenice bodo skušali obnoviti nekatere stanovanjske hiše, ki so v družbeni lasti. Z Železarno se bodo prav tako dogovorili, da se čimprej ustrezno reši prostorski kompleks v Črni vasi, ki sedaj daje zelo klavarno podobo. S samoupravnim sporazumom med krajevno skupnostjo Blejska Dobrava in Komunalno skupnostjo Jesenice se bodo dogovorili o ureditvi avtobusnih postajališč v Lipcah in na Kočni, kjer naj bi tudi uredili obračunalni ploščad za avtobuse. Tudi vodovodno omrežje v Lipcah in nekaterih predelih Blejske Dobreve že kliče po obnovi. V okviru danih možnosti bodo nadaljevali tudi z urejanjem vaških poti.

Zelo pomembna in hvalevredna je bila pobuda SZDL za pridobitev ustreznega prostora oziroma dvorane, v kateri bi se krajani lahko sestajali. SZDL daje pobudo in jo bo dajala tudi v prihodnje, da se v tej akciji združijo vse družbenopolitične organizacije, društva in vsi krajanje v krajevni skupnosti na Blejski Dobravi. Številni krajanje so sli skozi težko obdobje ljudske revolucije in NOV. O tem pričajo tudi spominska obeležja iz NOV na Blejski Dobravi in na Kočni. Po osvoboditvi jih je kralo udarniško delo ob skromnih življenjskih pogojih, toda vedno so zmagovali. Zato je pobuda SZDL povsem upravičena, da tudi danes ob večjem materialnem blagostanju in dobrinah nekaj žrtvujemo za čimprejšnjo pridobitev ustreznega dvorane.

Na seji so se tudi dogovorili, da bodo pri ustreznih organih dali pobudo in odločno zahtevali čimprejšnjo izgradnjo učilnic v šoli Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli.

O delu TVD Partizan je zbranim spregovoril Janez Tušar in poudaril, da so zimski športi zelo razviti in da dosegajo z množično udeležbo tudi presenetljive rezultate v vseh zimsko-športnih panogah.

Na seji so sprejeli tudi sklep, da se vsem tistim krajanom, ki so že dolga leta delovali pri krepitvi družbenopolitičnega sistema in krajevne samouprave, oddolžijo z ustreznim priznanjem ali odlikovanjem.

O nekaterih značilnostih komiteja za SLO in družbeno samozaščito je spregovoril Dušan Stare in med drugim dejal: Komite za SLO in družbeno samozaščito je koordinacijsko in operativno-politično telo, ki ima naloge, da usmerja in usklajuje ukrepe in dejavnosti pri uresničevanju enotnih ciljev in nalog SLO in družbene samozaščite, da operativno-politično spremlja in ocenjuje razmere, ki so

pomembne za obrambo in varnost države, da spodbuja aktivnost organov samoupravnih organizacij ter krajevne samouprave glede uresničevanja SLO in družbene samozaščite, da sprejema ukrepe za pravočasno in učinkovito delovanje enotnega obrambno-samozaščitnega sistema v pripravi in akcijah in da zagotovi uresničevanje z ustavo določene odgovornosti ZKJ. Komite je sestavljen iz predstavnikov zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij ter organov krajevne skupnosti.

Ker na seji niso prav nič spregovorili o informiranju krajanov, bo komisija za informiranje pri KO ZRVS na Blejski Dobravi dala pobudo, da prevzame naloge informiranja, oziroma da tekoče spremlja delovanje delegatskega sistema v krajevni skupnosti in SZDL ter rezultate posreduje sredstvom javnega obveščanja.

J. Urh

Ko zmanjka sena doma, ga je treba pripeljati iz oddaljenega senika (foto B. Blenkus)

REDNA LETNA KONFERENCA ZRVS NA BLEJSKI DOBRAVI

V četrtek, 3. marca, je bila v osnovni šoli na Blejski Dobravi prva redna letna konferenca rezervnih vojaških starešin (RVS). Konferenco so se poleg delegatov, članov predsedstva in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij udeležili tudi član predsedstva OK ZRVS Jesenice in pedagoška delavka osnovne šole na Blejski Dobravi.

Iz poročila predsednika organizacije Janeza Gregorija je bilo razvidno, da si je organizacija RVS na Blejski Dobravi že v prvem letu svojega obstoja in delovanja vsestransko prizadevala, da bi okrepila organiziranost in učinkovitost na vseh področjih delovanja. Predsednik je spregovoril tudi o številnih nalogah in akcijah, ki so bile uspešno izvedene v skladu z vlogo RVS. Veliko RVS je angažiranih na raznih področjih družbenopolitičnega in družbenega ter društvenega življenja v krajevni skupnosti in tudi izven nje.

Program dela komisije za družbeno dejavnost, SLO in družbeno samozaščito je bil v celoti realiziran in celo presežen. Največ pozornosti je komisija namenila sodelovanju z mladino in obrambnimi strukturami v krajevni skupnosti. Pri prenašanju revolucionarnih tradicij NOV so sodelovali na vseh možnih področjih. To so bili spominski pohodi in tekmovalni ob raznih prireditvah in proslavah.

Komisija za informiranje je delala zelo dobro, kar se še posebej odraža v rednem obveščanju javnosti o delovanju RVS.

Z mnogimi problemi in težavami pa se je srečevala komisija za kadrovska vprašanja, splošne zadeve in napredovanje. Ugotovljeno je bilo, da mnoge pomanjkljivosti, kot so slaba evidenca in nepopoln seznam RVS. Mnogi predlogi za napredovanje, priznanja in odlikovanja RVS še vedno ostajajo nerešeni. Evidenčni kartoni oziroma kartoteka RVS še ni izdelana in pri vsem tem nosi del krivde tudi komisija za kadrovske zadeve pri OK ZRVS, saj se njeno delo odvija le nekoliko prepočasno.

Program dela komisije za strokovno usposabljanje in idejnopolično izobraževanje je bil realiziran. Sicer komisija pri tem ni imela dosti dela, ker se je program izvajal v KO ZRVS Javornik-Koroška Bela.

Na konferenci so obširno spregovorili tudi o novih pravilih organizacije ZRVS in programu dela za naslednje obdobje. Udeleženci konference so še posebej zadolžili predsedstvo, naj na svoji prvi redni seji program dela prilagodi vsem potrebam okolja v krajevni skupnosti. Isto velja za družbenopolitične organizacije s tem, da so storjen nadaljnji korak za boljše sodelovanje z ZB NOV, ZSMS, SZDL, komitejem, za

SLO in družbeno samozaščito s podurkom na boljšem koordiniranju skupnih akcij in nove oblike sodelovanja.

V nadaljevanju razprave so obširno spregovorili o pridobitvi ustreznih prostorov za nemoteno delo. Zelo veliko pozornost so posvetili nekaterim nerešenim vprašanjem, ki izhajajo še iz časa, ko so bili RVS v Blejske Dobreve združeni v KO ZRVS Javornik-Koroška Bela. Prav v tej organizaciji so nekateri RVS Blejske Dobreve zelo aktivno delovali tudi po dve mandatni dobi. Žal do danes vse to ni nikjer evidentirano in pozitivno ocenjeno. Zelo kritično so spregovorili tudi o počasnem napredovanju v višji čin.

O nekaterih predpostavkah in značilnostih komiteja za SLO in družbeno samozaščito je spregovoril Dušan Stare. Prav tako je zelo pozitivno ocenil delo RVS na Blejski Dobravi z željo, da se tako nadaljuje tudi v prihodnje. Še posebej je poudaril, da je dolžnost slehernega RVS, da se aktivno vključuje v vsa družbena prizadevanja v krajevni skupnosti.

Konferenco sta pozdravila tudi član predsedstva OK ZRVS Jesenice Janez Znidar in pedagoška delavka osnovne šole Blejska Dobrava, ki je izrazila željo po večjem sodelovanju RVS in šoli pri organiziranju obrambnih dnevo.

J. Urh

»LOV NA LISICO« RADIOAMATERJEV GORENJSKE

Na pobudo sekcije vezistov NOV Gorenjske so se radioklubi Gorenjske dogovorili, da bodo 24. aprila pripravili tekmovalno »lov na lisico« vseh radioklubov Gorenjske. Sklenili so, da bo organizator tekmovalnega radiokluba »Železar« Jesenice.

Na posebni seji so sklenili, da bo tekmovalno predvidoma v hrastovi gmajni pri Hrašah pri Lescah. Radioklub »Železar« Jesenice je že napravil razpis za prijave in v njem določil tudi pogoje tekmovalja. Priznanja najboljšim petim posameznikom in prvem trem ekipam bo podelila posebna komisija za izvedbo tekmovalja pri sekciji vezistov NOV za Gorenjsko.

B. B.

KAKŠNA JE NAŠA DOLŽNOST DO DUŠEVNO PRIZADETEGA OBČANA

Starši teže in težko prizadetih otrok se še danes bore za nekatere osnovne pravice, ki naj bi jih družba priznala njihovim otrokom. S široko družbeno podporo delovnih ljudi so si lani priborili pet dni dodatnega dopusta za nego in varstvo otroka. Še vedno, kljub nekajletnemu nenehnemu prizadevanju Zveze društev za pomoč duševno prizadetim in občinskih društev, pa nismo uspeli zakonsko urediti statusa duševno prizadetih občanov.

Osnutek zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je v razpravi do aprila, še vedno ne rešuje vprašanja težko prizadetih občanov. Povsod, kjer se bo razpravljalo o njem, želimo, da se občani pozitivno opredelijo v zvezi s statusom duševno prizadetih tako, da se zakon dopolni njim prid in tako reši žgoč problem. Prav je, da v bazi podpremo stališča staršev in vseh občanov, ki se že leta in leta bore za human in na socialističnih principih temelječ odnos do duševno prizadetih oseb.

V čem je problem? Naši duševno prizadeti otroci in mladostniki niso »socialni reveži«, so invalidi, rodili so se že kot invalidi. Kot takim jim zakon ničesar ne nudi, ker invalidnost ne izhaja iz dela, saj je nastala pred petnajstim letom. Invalidnost po tem zakonu temelji na presoji in ugotavljanju zmožnosti za opravljanje določenih del in nalog, ki jih opravljajo delavci v združenem delu. Invalidu gredo pravice iz dela in po delu. Vemo, da zakon temelji na minulemu delu zavarovancev. Osebe pa, za katere moramo doseči status zavarovancev, niso bile nikoli sposobne za pridobitno delo, nikoli si in si ne bodo mogle same pridobivati sredstva za življenje, niti se same boriti za status. V novem zakonu naj ne bodo več »socialni problem«, ampak zavestno opredeljena kategorija občanov z zagotovljeno pravico do zavarovanja, z ustavno zagotovljeno pravico do materialne in socialne varnosti. V Sloveniji je okoli dva tisoč takih oseb, ki do danes nimajo tovrstne materialne in socialne varnosti ter zanje skrb edino starši. Pravico do družinske pokojnine sicer imajo, dobe pa jo po smrti staršev — zavarovancev. Vsekakor je skrajni čas, da dobe zajamčeno pokojnino, ki za našo družbo ne bi bila velika obremenitev.

Tako želimo spremeniti posebno dva člena osnutka zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju.

1. O zajamčeni pokojnini govori 23. člen, kjer naj bi se vneslo ob koncu prvega odstavka naslednje: »Zajamčena invalidska pokojnina se za-

gotavlja tudi zavarovancem, ki zaradi svojega psiho-fizičnega stanja niso pridobitno sposobni in je njihov stanje bilo pogojeno z nastankom invalidnosti pred petnajstim letom.

2. V poglavju »Zavarovanci« 17. členu — točka 6, naj se vneso dve polnila: »Skupnost lahko določi tudi druge osebe, zavarovanja za invalidnost in telesno okvaro, ki sta posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, oziroma ki zaradi svojega psiho-fizičnega stanja niso pridobitno sposobne in je njihovo stanje bilo pogojeno z nastankom invalidnosti pred petnajstim letom starosti.«

Društvo za pomoč
duševno prizadetim

Jesenice

Občani in člani jeseniškega društva za pomoč duševno prizadetim (1034 članov) — Če nam uspe v osnutek zakona dodati omenjene zahteve, smo staršem in skrbnikom za časa njihovega življenja pomagali ustavno zagotoviti določeno materialno pomoč za družinskega člana, ki je duševno prizadet, s tem pa se določeno socialno varnost teh oseb izboljša.

Upamo, da boste v svojih sredstvih, ko boste razpravljali o osnutku zakona, podprli sugerirane misli in prid duševno prizadetemu občanu, saj se sam ne more boriti za svojo socialno in materialno varnost. Tudi oblika se nam je zdela najbolj ustrezna, ker marsikateri občan danes ne more verjeti, da duševno prizadet občan še vedno živi od tega, kar mu »slučajno kdo da.« Mi vsi pa nočemo, da bi bili še nadalje »socialni reveži«, saj je družba že zrela, da uredimo se ta odnos do duševno prizadetih oseb.

IO Društva za pomoč
duševno prizadetim
Jesenice

OBSEŽNA DEJAVNOST ČLANOV ZRVS DOVJE — MOJSTRANA

V nedeljo, 6. marca, so se na redni letni konferenci zbrali člani krajevne organizacije ZRVS Dovje-Mojstrana. Iz uvodnega poročila predsednika Jožeta Mirtiča je bilo moč izluščiti, da je bilo delo rezervnih vojaških starešin v tej krajevni skupnosti tudi v preteklem letu zelo razgibano. Naloge so izvajali po planu občinske konference ZRVS Jesenice, zajeli pa so številna področja obrambnih priprav.

Kot že vsa leta je bil tudi v lanskem letu dan še poseben poudarek izobraževanju članov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. Tako so člani poslušali obvezno predavanje, reševali pa so tudi taktične naloge in izvedli streljanje z vojaško puško. Strokovno so se izpopolnjevali tudi v nekaterih enotah JLA, teritorialne obrambe, narodne zaščite in drugih, prav tako pa je potekalo tudi individualno izobraževanje iz ustrezne vojaške literature.

Člani ZRVS so vso pozornost namenili tudi delu z mladimi in osnovni šoli 16. decembra Mojstrana in pri tem uspešno sodelovali s karavlo Belca, saj je graničar s karavle sodeloval pri seznanjanju učencev s pehotnim orožjem, člani ZRVS pa so sodelovali pri posameznih obrambnih pripravah šole.

Uspešno je bilo tudi sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami v kraju. Predvsem je treba poudariti, da so prav člani ZRVS, tako v organizacijah združenega dela kot tudi v krajevni skupnosti, nosilci številnih pomembnih funkcij, ki jih dosledno in aktivno opravljajo. Člani ZRVS so se tudi v preteklem letu udeležili različnih tekmovalj, proslav in drugih manifestacij, uspešno pa so sodelovali tudi z obmejnimi enotami JLA v Radovljici in vojašnico na Bohnjski Beli. Pri krajevni organizaciji so izvedli anketo med vsemi člani, s katero so zbrali vse potrebne podatke o članih, njihovih aktivnostih in funkcijah v drugih organizacijah ter prejetih priznanjih in odlikovanjih.

Jože Mirtič je v uvodnem poročilu tudi poudaril, da so kljub izrednim prizadevanjem posameznih članov nekateri ostajali ob strani in so ka-

zali pasiven odnos do vključevanja v delo svoje organizacije in v družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti. Niso se udeleževali predavanj, zborov krajanov, niso se vključevali v razprave in podobno. Prav tako so pri KO ZRVS v preteklem obdobju naredili premalo pri napredovanju članov v višji čin, premalo pozornosti pa so tudi namenili podeljevanju nagrad oziroma priznanj in odlikovanj posameznim članom.

V nadaljevanju letne konference so razpravljali in sprejeli nova pravila krajevne organizacije ZRVS Dovje-Mojstrana. V bistvu ne gre po vsem za nova pravila, temveč predvsem za usklajitev dela in nalog vseh krajevskih konference ZRVS. V okviru novih pravil bodo sedaj delovali pri predsedstvu KO ZRVS naslednje komisije: za idejno-politično delo in obrambno samozaščito, usposabljanje članstva in krajanov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter druge društvene aktivnosti, za organizacijske, kadrovske in finančne zadeve, za informativno dejavnost ter za kontrolo materialno finančnega poslovanja. V okviru KO ZRVS Dovje-Mojstrana deluje tudi komisija za delo z mladino na šoli.

Na letni konferenci so izvedli še nadomestne volitve za člane navedenih komisij, ki bodo delovale pri predsedstvu krajevne organizacije. Na letni konferenci so podelili tudi pet plaket Zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije, ki so jih prejeli Janez Jamar, Aleksander Kotnik, Boris Manevski, Stanko Potočnik, Franc Salberger in Franc Tomšič.

J. R.

ZA IZBOLJŠANJE HIŠNE SAMOUPRAVE

Na prvi letošnji seji občinske konference SZDL Jesenice so potrdili plan bilance prihodkov in odhodkov za leto 1982, ki so znašali 2.960.613 din in plan prihodkov ter odhodkov za leto 1983 v višini 3.327.000,00 din. V zvezi s tem ni bilo posebnih razprav, ker je pri lanski porabi sredstev ostalo še 232.332,00 din, za leto pa je predvideno povečanje v skladu z republiško resolucijo.

Veliko več razprave, vprašanj in tudi predlogov je bilo v zvezi z uresničevanjem zakona o stanovanjskem gospodarstvu v jeseniški občini. Rečeno je bilo, da se hišni sveti in stanovalci ne morejo izgovarjati, da ni sredstev za popravilo stavb, ker jih je v lanskem letu razmeroma veliko ostalo, oziroma bilo neuporabljeno, ker hišni sveti niso predložili predlogov za popravila. V zvezi s tem je treba namreč povedati, kar je bilo tudi napisano v omeni te dejavnosti, da je bila v 207 stavbah, v katerih je 6.788 stanovanj, organizirana hišna samouprava, da pa je ni v 229 stavbah, kjer je 1.346 stanovanj.

Postavljena so bila vprašanja, zakaj hišna samouprava še ni v celoti zaživel. Danih je bilo več mnenj, na osnovi katerih je bil oblikovan enoten zaključek, da je treba najti vsebino in način za dobro delovanje hišnih svetov. Predstavnik BUPS Jesenice je dejal, da se tam, kjer hišnega sveta ni in ne deluje, ne mora začeti postopek za kakršnokoli popravilo v stanovanjskih hišah. To je sicer zelo drastičen ukrep, ki pa je navsezadnje učinkovit, saj lahko nastopijo v poslopju dokajšnje nevarnosti, če se ne opravijo tekoča, še posebno pa nujna vzdrževalna dela. Navzgoči so bili enotnega mišljenja, da je treba v

okviru krajevnih konferenc SZDL najti obliko in vsebino dela, da bo hišna samouprava dejansko zaživel v vseh družbenih stanovanjskih hišah.

B. B.

CILJI IN PROGRAMI ORGANIZACIJ TEHNIČNE KULTURE V OBČINI

Skupščina Zveze organizacij tehnične kulture občine Jesenice je v svoji programski usmeritvi nadaljnega dela načela vprašanje uresničevanja naloge oziroma gibanja »znanost mladini«.

V Jugoslaviji se je to gibanje začelo že v letu 1962. Slovenija ima prve začetke v letu 1965 s srečanji matematikov in fizikov. Širšo aktivnost na tem področju lahko opazimo z organiziranjem znanstvenih taborov in z vključevanjem fakultet ter strokovnih organizacij v gibanje.

Namen gibanja ni le v množičnosti ali vzgoji elitizma, pač pa v vključevanju mladih in reševanju skupnih nalog od krajevnih skupnosti do republike. Pri tem madim odkrivamo nova področja, na katerih lahko izrazijo svojo interesno dejavnost z družbeno koristnim delom.

Uspešnost tovrstne aktivnosti ni mogoča brez sodelovanja mentorjev predvsem iz izobraževalnih organizacij, katerim pa morajo nuditi ustrezno pomoč delovne organizacije in raziskovalne skupnosti.

V Sloveniji so v to dejavnost vključeni mnogi posamezniki pa tudi strokovna društva, instituti, fakultete in muzeji. To gibanje na Gorenjskem in v jeseniški občini ni zaznavno, čeprav ne manjka mladih talentov, ki bi s sodelovanjem izkušenih strokovnjakov lahko mnogo prispevali k razvoju regije, pri čemer je bistveni pogoj organiziranost, ne le zaradi materialnih pogojev, temveč predvsem zaradi usklajenosti delovanja.

Širok krog sodelujočih vseh strokovnih omogočil vitalnost gibanja in pestrost delovanja.

Katera področja in konkretno, kaj bi raziskovali, je mogoče dobiti iz programskih usmeritev občine in delovnih organizacij. Pri tem ne bi smeli prezreti niti našega preteklega življenja. Možnosti so izredno široke: od etnologije, ekologije, tehnike do naravoslovja in podobno.

Klub mladih tehnikov v osnovni šoli Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli, na primer, razmišlja o izločanju srebra iz fiksirja. V sklopu spodbujanja malih hidroelektrarn (MHE) bi lahko ugotovili, na primer, število vodnih pogonov na naših potokih v preteklosti (žag, mlinov, kovačij in podobno), količinske pretoke, izdelali dispozičije takratnih lokacij in podobno.

Tega je verjetno še mnogo. Seznanjati moramo mlade tako v šolah usmerjenega izobraževanja kakor v osnovnih šolah. Ne smemo zanemariti vloge mladinske organizacije, učiteljev tehnične pouka, kluba študentov in strokovnih organizacij DIATI, ZIT in občinske raziskovalne skupnosti.

Pobude so dane, treba je pričeti le z delom.

B. B.

Stane Mencinger

POMEMBNI SKLEPI TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Na seji upravnega odbora Turističnega društva Jesenice 3. marca so potrdili zaključni račun v višini 152.082,91 din in ovrednoteni program dela, ki za letošnje znaša 209.500,00 din. Dogovorili so se, da bo letna skupščina v petek, 18. marca, ob 17. uri v šolski sobi železniške postaje Jesenice. Na njej bodo podelili posebna priznanja in značke za prizadevno udeležbo v akciji »lepe rože in varstvo okolja« ter priznanja za prizadevno in uspešno delo v okviru društva.

Vabila za udeležbo bodo poslali samo tistim, ki bodo prejeli priznanja in značke ter gostom, za člane in nečlane pa velja kot vabilo objava v Železaru in radiu Triglav Jesenice.

Sklenili so, da bodo kot vsako leto tudi letos poslali šolam vabila za udeležbo na očističnih akcijah. Pri Komunalni skupnosti Jesenice bodo ponovno zaprosili za odobritev sredstev za začetek delovanja trojke za varstvo okolja po šolah. Treba je namreč izdelati spoznavne trakove in bloke za priznanja ter opozorila.

Sklenili so, da bodo skupno s TOZD Hoteli in gostišča HTDO Gorenjska in Gasilskim društvom v Planini pod Golico predvidoma 29. maja organizirali tradicionalno prireditev »mis narcisa«. Okvirni program je že pripravljen. O konkretnih dogovorih bodo še obvestili javnost.

Dogovorili so se, da bodo skupno z aktivnim borcev NOV železničarjev Gorenjske pripravili 7. maja izlet v Metliko, 28. maja pa izlet na ogled Savinjskega gaja v Mozirju. Obkrat bo odhod s prvim vlakom ob 5.02. Obvestila o sprejemanju prijav bodo objavili v Železaru, radiu Triglav Jesenic in na vremenski hišici.

Strinjali so se s predlogom občinske turistične zveze glede višine turistične takse v letu 1984 in z novimi cenami.

PORABA TURISTIČNE TAKSE IN CENE ZA TUJSKE SOBE

Drugi dan marca je bila v Kranjski gori seja občinske turistične zveze Jesenice. Na njej so analizirali porabo turistične takse. Ugotovili so, da se taksa, ki jo dobijo turistična društva, predvsem rabi za društveno delovanje, da pa je še precej takse odtegnjene za komunalna dela, ki bi morala biti financirana iz drugih virov.

Društva, ki še niso pripravila analize o koriščenju teh sredstev, bodo to storila do 15. marca. V nadaljevanju so pregledali programe dela in njihovo vrednotenje. Prispeli programi so dobri, tistim, ki jih še niso pripravili, pa so svetovali, naj v njih zajamejo in predvidijo tudi sredstva za informativno in reklamno službo, za delovanje turističnih podmladkov, za prizadevanja v okviru varstva okolja in za vsa druga

prizadevanja, ki prispevajo k pospeševanju turističnega prometa.

Navzoči so se dogovorili, da bo letna skupščina občinske turistične zveze predvidoma v začetku aprila.

Dogovorili so se tudi o višini turistične takse v letu 1984, ki naj bi bila v Kranjski gori 20,00, drugod pa 18,00 din. Sprejeli so tudi priporočilo za letošnje cene tujskih sob. Te naj bi se gibale po kvaliteti, ki so ocenjene s kategorijami. Tako naj bi se v zimski in letni sezoni od IV. do I. kategorije gibale cene od 200,00 do 250,00 din na osebo v dvoposteljni sobi. Izven sezone naj bi bila cena od 170,00 do 220,00 din. V enoposteljni sobi se cena lahko poveča za 50,00 din, v tro in več posteljni sobi pa zniža za 20,00 din. Ogrevanje se plača posebej in sicer v enoposteljni sobi 80,00 din, v dvo in več pa po 50,00 din na osebo. Dokončne cene bodo določila društva sama in o tem obvestila in pridobila soglasje komiteja za gospodarstvo Skupščine občine Jesenice.

B. B.

ZA ULTRAZVOČNO RENTGENSKO APARATURO SO PRISPEVALI

V mesecu februarju so za plačilo ULTRAZVOČNE RENTGENSKE APARATURE v jeseniški bolnišnici darovali:

— delavci TOZD Livarna — železarna Jesenice kot prispevek 2.800,00 din;

— Franc BUČAR in Ciril ČOP, Jesenice, namesto venca na grob pokojnemu Jožetu Ravniku 1.000,00 din;

— Marija DEZMAN, Moste-Zirovnica, presežek zbranega denarja sovaščanov za venec pokojnemu Arnoldu Dežmanu 2.000,00 din;

— Marija KLINAR, Planina pod Golico 57 darilo 1.000,00 din

Skupaj je doslej v ta namen zbranih 99.170,90 dinarjev.

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto venca in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, žestit in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev.: 51530-603-31205 z navedbo »namesto venca za tega in tega ... darila« in podobno.

Delavci Splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železara se zahvaljuje za prispevke.

V POTNIŠKEM PROMETU LETOS ŠEST NOVIH AVTOBUSOV

INTEGRAL TOZD Potniški promet Jesenice se je v preteklem mesecu obogatil z dvema novima 50-sedežnima turističnima avtobusoma TAM. V tem tednu pričakujejo še en Tamov avtobus mestne izvedbe za mestni oziroma primestni promet, konec meseca pa morajo po programu dobiti še enega turističnega s klima napravami, v maju in v drugi polovici leta pa še dva turistična avtobusa, od tega enega s klima napravami.

Nove avtobuse potrebujejo delno za zamenjavo dotrajanih avtobusov, delno pa tudi za obogatitev voznega parka, v katerem imajo sedaj 38 avtobusov turistične, mestne in primestne izvedbe. Tako bodo lahko zamenjali tudi nekatere starejše delavske avtobuse z novejšimi. Tako zamenjavo so v januarju že naredili na delavski progi Jesenice—Podbrezje.

KURIRČKOVA TORBICA

Tretjega marca 1983 smo tudi pionirji osnovne šole Prežihov Voranc uspešno opravili svojo kurirsko nalogo na delu dolge poti, ki jo mora do 21. maja 1983 prepotovati kurirčкова pošta.

Na naši šoli vsako leto izberemo nosilce kurirčkov pošte, pogumne, zanesljive in iznajdljive kurirje med učenci 4. razredov. Letos smo izbrali učence, ki so imeli tudi dovolj kondicije za premagovanje naporne poti, poleg tega pa so to tudi sami pridni učenci. Torbico in zastavo so izmenično nosili: Damir Bešič, Uroš Jokič, Dejan Karadžić, Gregor Plahuta, Andraž Tolar in Tina Zupančič. Spremljal pa jih je pedagoški delavec Jože Berce.

Ko so se vrnili s poti, so nam jo tako le opisali:

»Ob 7.30 smo se izpred šole podali na pot proti Plavškemu rovtu. Pot je bila zasnežena, razmočena, zjutraj ledena, dolga in strma. Tisti, ki nismo imeli trdnih, planinskih čevljev, smo kmalu začutili vlago v njih.

Na javko G-28 smo prispeli malo prezgodaj. Čas do srečanja s kurirji smo izkoristili za ogled Burjevčeve domačije, kjer je bila med NOB partizanska javka. Dva sinova iz te hiše sta bila kurirja na javki G-28. Eden je med vojno padel, drugi pa živi še danes na tej domačiji.

Dočakali smo kurirje iz osnovne šole Tonia Čufar. Povedali smo geslo, nato pa so nam predali torbico. Izmenjali smo še nekaj besed, nato pa smo krenili na pot. Tokrat smo bili bolj vznemirjeni in hkrati bolj oprezní. Pot nas je vodila mimo javke G-10 proti Planini pod Golico, kjer smo počastili spomin na žrtve NOB pri vaškem spomeniku in spominski plošči. Torbico s pošto smo mimo zased varno prinesli do naše šole, kjer so nam zvoki harmonike povedali, da se je miting že pričel.

Veseli in ponosni, ker smo uspešno opravili nalogo, smo vstopili v avlo in podali raport.

Tovariš Franc Thalar-Zdravko, bivši karavanški kurir, je pozdravil pionirje kurirje in v svojem govoru orisal pomen obujanja spominov na partizanske dni in ob koncu je zaželel vsem pionirjem še veliko uspehov pri obujanju tradicij NOB.

Tudi tovarišica Cilka Ščavničar — predstavnica ZB NOV KS Sava, je spregovorila vsem pionirjem. Povedala nam je zgodbo o malem pogumnem kurirčku, ob kateri smo se naučili, da so tudi majhna dejanja včasih zelo pomembna in velika.

Med gosti sta bila tudi Maks Dimnik — predstavnik KS Sava in borec NOV Franc Pesjak, ki je pripravil celoten letošnji načrt poti kurirčkov pošte v občini Jesenice.

Predstavnik pionirske organizacije Tomaž Torkar je prebral pismo slovenskih pionirjev predsedstvu SFRJ, nato pa so naši kurirji predali torbico kurirjem iz OŠ Polde Stražar in jim zaželeli srečno pot.

Program za miting so pripravili in izvedli učenci 4. razredov pod vodstvom mentorice pionirskega odreda pedagoginje Z. Bartelj, pesmi pa je zapel pevski zbor pod vodstvom zborovodja Romana Ravniča.

Kurirčkovi torbici, ki je začela svojo pot letos na Jesenicah, želimo srečno pot, vsem njenim nosilec pa veliko uspehov pri premagovanju ovir na kurirskih poteh.

Novinarski krožek
OŠ Prežihov
Voranc Jesenice

MEDNARODNI PRAZNIK ŽENSK

Tudi letos smo učenci OŠ Prežihov Voranc pripravili dve proslavi v počastitev dneva žensk.

V ponedeljek, 7. marca, smo povabili v našo telovadnico, to popoldne spremenjeno v dvorano, najprej mame otrok iz COŠ in starejše žene iz KS Sava ob 16. uri in ob 17. uri pa mame otrok iz poldnevne šole.

Ravnateljica Albina Seršen je pozdravila naše gostje, zaželela jim je vse lepo ob prazniku žensk in prijetno počutje med nami. Zbrane mame in žene sta pozdravila tudi predstavnik KS Sava J. Miko in Gabriella Rejc, učiteljica v pokoji, ki letos praznuje visok življenjski jubilej. Tovarišica Rejčeva je v svojem pozdravnem govoru povedala veliko prijetnih resnic in lepih misli o tretjem odboju v življenju žensk. V programu so sodelovali pevci otroškega pevskega zbora, ki ga vodi Stanka Richter. Zivahno so zapeli tri pesmice in z njimi ustvarili pomladansko vzdušje v »dvorani«.

Pohvale vredni so prav gotovo člani dramskega krožki, učenci 1. in

2. razreda, ki so pod vodstvom mentorice Vladke Sifrer pripravili in izvedli zelo prisrčen program. Njihov sproščen in naraven nastop na odrju je očaral gledalke.

Z deklamacijami so v programu sodelovali učenci 3. in 4. razredov, ki so z vsebinami svojih pesmic povedali mamicam veliko lepega o njih. Pozornost naših poslušalk so pritegnili tudi ubrani glasovi mladinskega pevskega zbora, ki ga vodi zborovodja Roman Ravnič.

Prijetna počitvev programa pa je bila tudi plesna točka, ki so jo izvedle članice ritmičnega krožka pod vodstvom Alenke Bartelj.

Obrazov naših gostij je bilo moč prebrati veselje in zadovoljstvo. Veseli smo, da jim je bil program všeč in upamo, da se bodo tako številno kot tokrat odzvale našim vabilom na proslave tudi v prihodnje.

Novinarski krožek OŠ Prežihov Voranc Jesenice

TEBI, MAMICA, ZA PRAZNIK

Če te gleda sto in več parov žarečih oči in če poleg tegališiš še prijetne pesmice in voščila, dobiš občutek, da si največji, najboljši in najdražji na svetu.

Ob osmem marcu so proslave, pesmice in cvetje že v navadi. Tudi letos so šolarji osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice s proslavo počastili praznik žensk. Prijeten in dobro izbran kulturni program, zagnanost in prisrčnost nastopajočih in velika volja in hotenje učiteljic in učiteljev sta ta praznik polepšala ne le mamicam šolarjev, ampak tudi najstarejšim občankam krajevnih skupnosti Sava.

Posebej moram poudariti lepo potezo kolektivna osnovne šole, ki je na proslavo povabil tudi bivše tovarišice, ki so pred več kot dvajsetimi leti »vtepile« prve učenosti v glave marsikateri mami, ki je sedaj sedela v telovadnici med občinstvom. Le malo katero oko je ostalo suho, ko je tovarišica Rejčeva s toplimi besedami pozdravila nastopajoče in občinstvo in z nekaj besedami povedala, da je lahko tudi čas, ki ga preživljajo starejše žene, lep in bogat, če je lepa in bogata okolica, ki jih obdaja. Ta lepota in bogastvo pa ni denar, ampak topla in pozorna beseda.

Prepričana sem, da je bilo ploskanje odraz zahvale vsem, ki so nam to

prireditev pripravili, saj so bili prisrčno pozdravljeni člani dramskega krožka, oba pevška zbora in ritmična skupina s svojimi mentorji.

Še enkrat, hvala!

mamica

PEVSKO DRUŠTVO JESENICE O SVOJEM DELU IN PRIHODNIH NALOGAH

Pevsko društvo Jesenice, v katerega sta vključena ženski pevski zbor Milko Škoberna, ki ga vodi zborovodja Igor Majcen in mešani pevski zbor Blaž Arnič, ki ga vodi Roman Ravnič, je v petek, 4. marca, pregledalo svojo lanskegaletno dejavnost in si načrtalo nekaj delovnih usmeritev za naprej.

Po tem, ko je predsednik društva Franc Jelenc omenil nekaj značilnosti v slovenski in gorenjski zborovski dejavnosti ter navedel delo odbora društva v preteklem letu, je o delu ženskega pevskega zbora v letu 1982 poročala predsednica odbora zborovodja Marija Vica Zupancič. Po smrti zborovodje prof. Milka Škoberneta je bil glavni cilj vseh prizadevanj, da se zbor održi, k čemu je v tem obdobju mnogo pripomogla zborovodkinja Mira Mesarič, pa tudi pevke, ki so vztrajale, je poudarila predsednica. V lanskem jeseni je zbor prevzel mlad nadarjen zborovodja Igor Majcen, povečalo pa se je tudi število pevk. Udeležba na vajah je skoraj 100 %. V jeseni bo sicer zborovodja odšel za eno leto na študijsko izpopolnjevanje v tujino, vendar bo zbor ta čas dobil ustrezno zamenjavo. Zborovodju pomaga tudi pet pevk kot korepetitorke, ker se zbor intenzivno pripravlja na svoj jubilejni koncert ob petnajstletnici delovanja, ki bo 3. junija in na številne druge naloge.

V tem prehodnem obdobju, je menila predsednica Vičarjeva, je zbor tudi nekoliko stagniral, nekoliko je popustila disciplina in zato tudi nastopi niso bili na takšni kakovostni ravni, kakršne je bil zbor v preteklosti navajen. Po prihodu novega zborovodje se je zbor tudi številčno okrepil in pomladil in čeprav bodo glasovno potrebne še okrepitve, že sedanjí sestav in volja, da se doseže nekdanja kvaliteta, zagotavlja nadaljnjo rast ženskega pevskega zbora. Zbor resno dela in zato tudi upravičeno pričakujemo rezultate.

Predsednica je omenila tudi nekaj pomembnejših nastopov zbora v letošnjem letu in pri tem izrazila tudi bojazen zaradi težav, ki jih bo prinesel premik delovnega časa v popoldanski čas. Omenila je tudi, da je zbor v prejšnjem mesecu dva dni intenzivno vadil v Izoli in da pevke veliko časa žrtvujejo, še posebej posameznice, da bi zbor dosegel nekdanjo kvaliteto.

Ob sklepu svojega poročila je predsednica Vičarjeva poudarila veliko pripravljenost pevk, kakršno pogrešajo pri mešanemu pevskemu zboru Blaž Arnič, kar otežuje delo zborovodju, ki sam ne more prevzemati tistega, kar bi moral odbor in zbor v celoti.

Namesto odsotne predsednice mešanega pevskega zbora Blaž Arnič, Anite Baznik je poročilo o delovanju zbora podala Breda Jelenc. Lansko leto so izvedli avdicijo za pridobitev novih pevcev v Železarskem izobraževalnem centru in Centru srednjih šol na Jesenicah, ki je bila sicer številna, vendar so iz te množice dobili bolj malo resnih pevcev. 32 vaj v prvem tromesečju, je dejala poročevalka, je bilo namenjenih za študij novega repertoarja in pripravi za radijsko snemanje, oziroma radijsko tekmovanje, na katerem so v svoji kategoriji dosegli prvo mesto.

Solidno so zastopali našo občino na regijskem srečanju pevskih zborov v Kranju, na republiški reviji mladinskih pevskih zborov v Zagorju ob Savi pa so dobili ugodne ocene in ponovno kvalifikacijo za zvezno tekmovanje na celjskem festivalu. Ker so na tem tekmovanju starostno mejo znižali na 20 let, jim je bil nastop onemogočen.

Nastopili so prek vsega leta, imeli so šest koncertov za šolsko mladino in med drugim zastopali našo železarno na lanskegaletnem srečanju pevskih zborov delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne v Storah. Skupaj so v lanskem letu imeli 100 vaj in 17 nastopov, kar je ob omenjenih uspehih pa tudi ob težavah z udeležbo na vajah in ob dejstvu, da se vsako leto v zboru zaradi nadaljnega šolanja zamenja precej pevcov, izredno lep uspeh.

Sledilo je izpovedi blaginje, ki jo je imel Donat Novak in nadzornega odbora, ki je uspešno vodeno.

V nadaljevanju so razpravljali o predlogu za ukinitve Pevskega društva Jesenice in vključitvi obeh zborov v DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice, o čemer teče razprava v obeh že tri mesece. Ta pobuda izhaja iz srednjeročne usmeritve delovanja Zveze kulturnih organizacij Jesenice:

»Obsežnejša in bolj usklajena dejavnost kulturnih društev in organizacij v občini zahteva tudi krepitve organiziranosti. Potrebna bodo prizadevanja za formiranje nekaterih večjih kulturnih društev oziroma organizacij predvsem na mestnem ob-

močju pa tudi v nekaterih krajevnih skupnostih zaradi enotnejšega načrtovanja, skupne kulturne penubde, tesnejšega povezovanja z združenim delom in krajevnimi skupnostmi, smotnejše kadrovske zadbe in politike, ekonomičnejšega poslovanja, izrabe prostorov in podobno.

Medtem ko se ženski pevski zbor že od vsega začetka strinja s priključitvijo k jeseniški Svobodi, kot najstarejši, napredni delavski kulturni organizaciji v občini, ima nekaj pevk in pevcev mešanega zbora določene pomisleke, ki pa v bistvu niso z ničemer pogojeni. Še predvsem, ker v zboru poleg srednješolske mladine, poje skoraj polovica pevcov, ki so že v delovnem razmerju in ker je mešani pevski zbor Blaž Arnič ravno v organizacijskem pogledu najbolj šibak, oziroma je največje breme ležalo na zborovodju in še enemu članu odbora. Kot je ugotovil tudi občni zbor, bodo potrebni veliki napori, da se zbor številčno okrepi predvsem s pevci, ki so v delovnem razmerju in ki so pred leti že prepevali v mladinskih zborih, ker, kakor je bilo že rečeno, ima zbor težave s tem, da se vsako leto zaradi nadaljnega študija zamenja veliko pevcov, pedagoški kolektivi šol pa ne nudijo ustrezne pozornosti vključevanju svojih dijakov v zbor.

Pomislek je bil tudi zaradi tega, ker je bilo v prvih, nekoliko preveč obljubljenih razgovorih o ustanovitvi centra za kulturo mladine pri Centru usmerjenega izobraževanja Jesenice, baje predlagano, da bi mešani zbor Blaž Arnič postal sestavni del tega centra. To so seveda le želje posameznikov, ki so pozabili na to, da je bil ta zbor pred leti obnovljen in preimenovan iz mladinskega v mešani zbor ravno zato, da bi se v njega predvsem vključevali mladi iz srednjih šol in mlajši pevci, ki so že v delovnem razmerju.

Ob sklepanju so bile članice ženskega pevskega zbora Milko Škoberna enotne, da se Pevsko društvo Jesenice ukine in se priključijo k DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice, medtem ko navzoči člani mešanega zbora zaradi slabše udeležbe pri glasovanju niso dosegli potrebne večine. Zato se bodo o tem odločali na današnjem sestanku. Ob tem bi seveda člani mešanega pevskega zbora morali izhajati iz spoznanja, da s predlagano organiziranostjo nimajo kaj izgubiti, nasprotno, ob sedanjih organizacijskih in kadrovskih težavah lahko le veliko pridobijo.

Občni zbor Pevskega društva Jesenice so pozdravili in sodelovali tudi v razpravi: predsednik Zveze kulturnih organizacij Jesenice Joža Varl, predstavnik odbora za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne in pihalnega orkestra Jeseniških železarjev Miro Skube in predstavnik Glasbene šole Jesenice Franjo Ropret. Vsi so izrazili zadovoljstvo o doseženih uspehih mešanega pevskega zbora Blaž Arnič v lanskem letu in o ponovnem kvalitetnem vzponu ženskega zbora Milko Škoberna.

DELAVNA POČASTITEV DNEVA ŽENSK

Članice odseka za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice so letos v počastitev 8. marca dneva žensk že enajstič zapored pripravile razstavo ročnih del pod naslovom Tkani izdelki za vsakdanjo rabo. Slovesnost ob otvoritvi je v imenu odbora v soboto, 5. marca, začela Irma Šterbič, nato pa je v kratkem kulturnem programu nastopil oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica-Breznica.

Razstava, ki bo odprta do 16. marca vsak dan od 9. do 19. ure, dokazuje izredno prizadevanje delo članic, ki so se na zelo delaven način vključile v praznovanje dneva žensk.

Razstavo sta aranžirala Karli Bertalanec in Florjan Višnar, odprl pa jo je Jože Varl, predsednik društva.

Ob otvoritvi so z enominutnim molkom počastili spomin dveh izredno prizadevnih članic odseka: Ljčke BOŽIČ in Marjane OBLAK, ki sta umrli med deseto in enajsto razstavo. (Tekst in foto B. Blenkuš)

KULTURNO ŽIVLJENJE NA HRUŠICI

Takoj po osvoboditvi smo z vsem žarom začeli obnavljati ali na novo organizirati kulturna društva, da bi kulturno življenje v mestu in na vasi kar najbolj zaživelo. Ustanavljala so se kulturna društva, kasneje Svobode, da bi pritegnili čim več ljudi za različne kulturne dejavnosti. Ščasnoma je kulturno življenje zaživelo. Ni bilo vasi v občini Jesenice brez delavnega kulturnega društva.

Tako je bilo tudi na Hrušici. V vasi ni bilo ustreznih dvorane, razen majhnega odra in dvorane pri gostilni Očepek. Tam se je rodilo kulturno društvo Ivan Krivec Hrušica, ki se je kmalu preimenovalo v Svoboda. Kulturni delavci so začeli iz nič, samo ljubezen do kulturnega dela jih je vodila, da se je začelo živahno delo na odrskih deskah. Programsko delo je bilo iz leta v leto pestrejšo, ni manjkalo drame, komedij, veselolger, celo operete so našle svoj prostor na hruščanskih odrskih deskah. Vzporedno s tem so delovali pevski zbor, orkester, godba na pihala in knjižnica.

Ob tako razgibani kulturni dejavnosti so se najbolj vztrajni zavzemali, da se zgradi nov kulturni dom in to jim je tudi uspelo. Mnogo udarnih škričur smo žrtvovali, da bi ustvarili boljše pogoje za kulturno delovanje v vasi. Zgradili smo dom in na odrskih deskah se je vrstilo mnogo del, srečanj in drugih kulturnih dejavnosti. Na tečajih se je usposabljal nov kader za kulturno življenje na vasi. Toda ta zagnanost je potekala le nekaj let, potem se je začelo krhati. Prenehal je delovati pevski zbor, pa orkester, za njim lutkovna dejavnost in za krajši čas tudi godba na pihala. Tako je ostala dramska sekcija osamljena. Vse pogostje je tudi

mladina zapuščala odrske deske in ostala nas je samo peščica kulturnih delavcev, ki vztrajamo, da kulturna dejavnost na vasi ne bi popolnoma zamrla. Zadnji dve leti smo bili le še toliko sposobni, da smo organizirali proslave ob pomembnih dneh. Za kaj drugega ni bilo ljudi, volje, pripravljenosti...

V zadnjem času nam je uspelo, da smo ponovno oživili delo godbe na pihala, lutkovno sekcijo, pa tudi folklorna dejavnost pionirjev bo zaživela. Dramska dejavnost se naprej živi, v želji, da se bo našel kdo, ki bi zopet poprijel za vajeti in režiral kakšno odrsko delo. Starejši kulturni delavci smo utrujeni, pa tudi čas zahteva, da to začnejo prevzemati mladi, ki žal za to ne kažejo posebnega interesa.

To sem napisal zato, ker ne morem gledati, kako kulturna dejavnost na Hrušici propada, čeprav je možnost za kulturno dejavnost dovolj.

Obračam se na mlade, da nadaljujejo naše delo, da ne bo zamrlo kulturno življenje na Hrušici in dom, ki sodi med največje v občini, propadel. Škoda bi bilo, da vse propade zaradi nezainteresiranosti vaščanov Hrušice.

Janko Veber
Hrušica

Tatjana KOŠIR je na predstavi Jean Anouilhovega ORKESTRA 1. marca praznovala izjemen ljubiteljski jubilej – petstoto predstavo. Odrskim deskam se je zapisala že leta 1957, ko je začela igrati na Delavskem odru na Jesenicah pri režiserju Jožetu Tomažiču in potem nadaljevala svojo uspešno gledališko pot pri amaterskem gledališču Tone Cufar na Jesenicah. Tatjana je bila več let tudi marljiva članica ansambla narodnih plesov in pesmi pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice. Čestitkam ob njenem spoštovanju vrednem odrskem jubileju se pridružujemo tudi mi. (Na sliki Tatjana Košir kot Majkača v komediji Iva Brešana Hamlet v Dolnji Mrduši.)

LEPA ČESTITKA ZA MEDNARODNI DAN ŽENSK

Salonski orkester Jesenice pod vodstvom Rada Kleča, ženski pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela pod vodstvom Brede Prašnikar in moški pevski zbor DU Jesenice pod vodstvom Mire Mesarič so priredili v počastitev 8. marca – dneva žensk 5. in 6. marca v domovih društev upokojencev na Javorniku in Jesenicah celovečerne koncerte s pestrim in popularnim sporedom.

V decembru lanskega leta je bil na Jesenicah na pobudo nekaterih znanih jeseniških glasbenikov ustanovljen salonski orkester, katerega vodstvo je prevzel Rado Kleč. O ciljih ustanovljenega orkestra in o prvem uspešnem nastopu, ki je bil 18. decembra lani, smo v Železaru že poročali. Predstavljamo so bili ustanovitelji orkestra in ostali člani, ki sestavljajo to glasbeno skupino. Eden od ciljev ustanovljenega orkestra – pridobiti čim več mladih glasbenikov – se že uresničuje: K orkestru sta pristopila dva mlada in kvalitetna glasbenika, tako da ima sedaj orkester deset članov. Pristopila sta Igor MAROŠEVIČ in Leon LESKO-VSEK. Prvi igra trobento in je uspešno končal Akademijo za glasbo v Ljubljani, postal je član orkestra Slovenske filharmonije, doma pa sodeluje v pihalnem orkestru Jeseniških železarjev. Vsa leta je ob študiju in delu na Glasbeni šoli Jesenice objavljala razna pedagoška dela, poučeval nauk o glasbi, učil učence trobil in vodil več glasbenih skupin na šoli. Leon Leskovšek igra pozavno, študira glasbo v Ljubljani in je član orkestra opere SNG v Ljubljani. Tudi on sodeluje v pihalnem orkestru Jeseniških železarjev, do odhoda v orkester ljubljanske opere pa je poučeval tudi na Glasbeni šoli Jesenice.

Tako okrepjen in dobro pripravljen orkester in oba zbora so v POČASTITEV 8. MARCA – DNEVA ŽENSK priredili 5. in 6. marca v domovih društev upokojencev na Javorniku in na Jesenicah celovečerne koncerte za upokojence in krajane Javornika in Jesenic. Izvedli so naslednji program: ORKESTER: koračnico Triglav, moj dom, ouverturo Orfej v podzemlju, potpuri Balkanski zvoki, madžarski ples Čardaš, češki valček in polko. ŽENSKI PEVSKI ZBOR: Pod oknom, Kak so me mati navadili in Lepa ura sonce vije; MOŠKI PEVSKI ZBOR: Na oknu, Ana sama reč me griva in Na poljani. Združeno so orkester in zbora izvedli DOBRO JUTRO, pesem za orkester in mešani zbor.

Na obeh koncertih na Javorniku in na Jesenicah sta bili dvorani na-

polnjeni do zadnjega kotička. Mlajši so odstopali sedeže starejšim, sami pa so stojali spremljali več kot enourni, spored zanimivih in prijetnih orkestrskih skladb in zborovskih pesmi. Vsekakor je to bil velik užitek za poslušalce, kar so potrjevali s pozornim spremljanjem programa in plaskanjem. Očitno je bil za ljubitelje tovrstne glasbe trenutek, ko so živeli skupaj z glasbeniki in pevci, ki so vse svoje znanje in zmogljivosti združili v eno samo željo, da čim bolj izpolnijo vse naloge zahtevnih točk koncertnega sporeda. Tako se je tokrat izkazal IVAN KNIFIC, kot odlični igralec na flavti, ki je s polno zvočnostjo flavte in s posebnim občutkom za balkanski tehnično zahtevnem melos odlično igrali solistične partije v skladbi Balkanski zvoki. Knificu se je pridružil še FRANC CELESNIK, ki je zaljubljen v glasbo, posebno v violino. S svojim celovitim nastopom kot prvi violinist v Čardašu je dokazal, da kljub dolgotrajnemu druženju z violino njegovi prsti še vedno niso izgubili občutka za Montijeve (skladateljeve) flazolete. Orkester je z novimi okrepitvami (trobenta in pozvana) dobil boljše zvočnost in je s tehničnimi prvinami, ki so jih podajali vsi člani orkestra pod vodstvom Rada Kleča, izvajalsko popolnoma zadovoljili.

Pri obeh zborih je občutna tendenca rasti forme v vseh prvinah zborovskega petja. Pri ženskem zboru je očitno, da je mlada in prizadevna zborovodkinja Breda Prašnikar dala pevkam precejšno mero živahnosti, naučila jih je »skupnega petja« enakomernih glasovnih odnosov, dovolj čiste intonacije in dobre izgovorjave. Čuti se velika prizadevnost pevk in zborovodkinje, toda vprašanje je, do kam se segajo zmogljivosti te sestave zbora – nujno ga bo treba okrepiti.

Moški pevski zbor je pridobil nekaj novih pevcov, s tem pa tudi nekaj trdnjšo zvočnost. Tudi glasbena pedagoginja in zborovodkinja Mira Mesarič, ki je prevzela zbor, je s svojim strokovnim in pedagoškim delom že prispevala, da je zbor »ubral« novo pot bolj sodobnih oblik dela, zato je bilo tudi petje kvalitetnejše. Toda tudi za ta zbor velja vprašanje, do kam se segajo moči večine utrujenih glasov. Zbor je preobremenjen z vajami in nastopi. To so tudi vzroki njihovih pevskih nihanj. Pevci dajejo velik prispevek jeseniškemu kulturnemu življenju, ki je že nemerljiv in ga je težko ovrednotiti. Zaslužijo vse priznanje!

Koncert so zaključili združena zbora in orkester pod vodstvom Rada Kleča s pesmijo DOBRO JUTRO, ki je bila namenjena kot posebna čestitka vsem ženskam za dan žena. Čestitke ženskam za praznik so ob otvoritvi koncertov izrekli tudi Jaka Vetrina na Javorniku in Hanž Vetrnik na Jesenicah. Fr Ropret

RAZSTAVA ROČNIH DEL V DOMU DU JESENICE

Ženski krožek ročnih del pri društvu upokojencev Jesenice vabi na otvoritev razstave v sredo, 16. marca, ob 17. uri v prostorih društva, Pod gozdom 13.

Razstava bo odprta od 17. do vključno 23. marca vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ure.

RAZSTAVA IZDELKOV ČLANIC SEKCIJE ZA ROČNA DELA NA DOVJEM

Pri kulturno-umetniškem društvu Jaka Rabič Dovje-Mojstrana so lani za osmi marec pripravili prvo razstavo ročnih del. Izredno veliko krajanov in Dovjega in Mojstrane se je odzvalo in pestra razstava je bila dokaz, da mnoge ženske v prostem času izdelujejo najrazličnejše vezene in druge izdelke velike praktične vrednosti, žal pa so izdelki ostajali neznani širšemu krogu.

Lanskoletna razstava je bila pobuda, da so jeseni v okviru društva ustanovili sekcijo ročnih del, ki jo vodi Lojzka Hlebanja. Sekcija šteje 22 članic, ki se vsak tork redno sestajajo v dvorani kulturnega doma na Dovjem. To so izredno prijetni torkovi večeri, kjer članice izdelujejo najrazličnejše izdelke, bolj izku-

šene pomagajo drugim, vsakega novega znanja pa se vsaka izredno veseli. Za program dela so si zastavile tapiserije in volnene izdelke.

Za letošnji 8. marec so članice odseka pripravile že drugo razstavo, ki je brez dvoma še bolj pestra kot lanska. Na otvoritvi, ki je bila v nedeljo popoldne, so se zbrale članice sekcije in drugi krajanje. Zbranim je spregovorila predsednica sekcije Lojzka Hlebanja, za prijeten kulturni program pa so poskrbeli člani pevskega zbora Društva upokojencev Jesenice.

Za razstavo so članice pripravile 20 tapiserij in okrog 100 najrazličnejših volnenih izdelkov, prtov, kleklanih in vezanih izdelkov po starih

narodnih vzorcih. Vsi izdelki so v sobi Kmečke zadruge na Dovjem izredno domiselno dekorirani in popestrjeni s starimi predmeti, kot, na primer, gorenjsko skrinjo, kolovratom in drugim.

Na letošnji razstavi s svojimi izdelki sodelujejo članice odseka in še nekatere druge krajanke in dva kranjani: Mira Pezdinik, Tuša Podgornik, Jerca Dolžan, Jasna Volarič, Marjetka Zima, Vida Šuštaršič, Helena Voga, Olga Očka, Danica Smolej, Jana Božič, Metka Urbanc, Metka Kern, Jožica Mave, Lojzka Hlebanja, Natalija Lakota, Marija Lakota, Alenka Kramer, Metka Rabič, Božena Rabič, Marija Klemenc, Mihaela Gregori in Marija Knific. Z izdelki sodelujejo še Ela Rabič in Zinka Pezdinik ter Miran Rabič in Janez Zima, ki se predstavljata z lesenimi izdelki in tako dopolnjujeta lepo dekoracijo celotne razstave.

Razstavo si je že prve dni z velikim zanimanjem ogledalo veliko krajanov, odprta pa bo še do nedelje, 13. marca, vsak dan od 15. do 19. ure v sobi Kmečke zadruge na Dovjem.

J. R.

BRANKO ČUŠIN RAZSTAVLJA V ELANU

Prvega marca so v avli tovarne ELAN v Begunjah odprli samostojno razstavo slik člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Branka ČUŠINA. To je letos že njegova druga samostojna razstava, izstopa pa je drugi Dolikovec, ki letos razstavlja v Elanu.

Čušinova razstava v Elanu bo odprta do 15. marca.

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju iste stavbe si lahko ogledate stalno razstavo Ljudska umetnost na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galeriji Prešernove hiše je na ogled izbor lanskeletnih novih pridobitev kabineta slovenske fotografije pri Gorenjskem muzeju v Kranju — kolekcija fotografij Stojana Kerblerja, Janeza Marenčiča in Toneta Stojka.

V galeriji Mestne hiše v Kranju so na ogled risbe slušateljev Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, v mali galeriji pa si lahko ogledate likovne mape slikarjev Avgusta Černigoja, Metke Krašovec, Živka Marušiča, Janeza Matelija in Miroslava Suteja, ki so jih izdale Obalne galerije Piran.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji. V galerijskih prostorih v prvem nadstropju si lahko ogledate razstavo del slikarke MARE KRALJEVE.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob ponedeljkih so zaprte, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani poznosrednjeveški kulturni spomenik Jenkova kasarna, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

ŠOLA V NARAVI

«Če bo dovolj snega, bomo po koncu počitnic ljubljanskih šolarjev organizirali zimsko šolo v naravi! Sneg, sneg... Ti muhasta zima, ali nam boš še nekrat zagodla? V začetku februarja so se snežinke začele sipati iz sivega neba. Šola v naravi bo!

Trajala je ves teden. Prvi dve uri smo imeli pouk v razredu, po malici pa smo se odpravili proti Zatrniku. Vodili so nas Vlado Kovač in Tončka Vavpotič, učitelja telesne vzgoje na

naši šoli ter Sonja in Mojca Legat. In denar? Polovico stroškov je prispevala šolska skupnost učencev, sami smo plačali le 800 din.

V ponedeljek, 21. februarja, smo bili vsi nestrpni, kdaj bo avtobus pripeljal pred šolo. Nekateri učenci so kar pozabili na malico in odhiteli k avtobusu. Čez kakih pet minut pa je iz jedilnice pridrvela tovaršica in nam požugala: »Mar ne mislite malicati? Takoj v jedilnico! Kako boste pa smučali s praznimi želodci?« Vsi, kar nas je bilo, smo z obotavljanjem odšli malicati. Ko smo se vrnili, smo takoj vstopili v avtobus.

Avtobus je odpeljal izpred šole. Po štiridesetih minutah vožnje smo pripeljali na Zatrnik. Takoj smo si zapeli smučarske čevlje in smuči. Nekateri so imeli težave z zapenjanjem, zato smo drug drugemu pomagali. Ko nam je tovaršica dovolila, da lahko odidemo v vrsto, smo planili k sedežnicam. Nekateri so trepetali, saj so bili prvič na tem prevoznem sredstvu. Vsi smo se srečno pripeljali na vrh smučišča. Na položnem delu smučišča smo se zbrali v lepi vrsti in prišla je na vrsto naša najbolj zoprna točka — ogrevanje. Tovariš Kovač in tovaršica Sonja sta se spustila po položni strmini, nas pa je tovaršica Vavpotičeva počasi spuščala po strmini, seveda v kratkih presledkih. Ko si se pripeljal do tovaršice Kovača, te je po sposobnostih in znanju smučanja uvrstil v skupino. Razvrščeni smo bili v štiri skupine, v vsaki nas je bilo okoli petnajst.

Po skupinah smo se odpeljali do sedežnice. Tisti, ki so bili v prvi skupini — najboljši smučarji — so se takoj po prvi vožnji odšli smučati na strma smučišča, drugi pa smo ostali kar na položnejših. V smučarski šoli smo se kar veliko naučili. Najslabša skupina je vadila like začetne šole smučanja, ostale pa nadaljevalno šolo, vsi učenci pa smo izpopolnili svoje smučarske veščine.

Vsak dan smo imeli tudi kosilo. Hrana je bila izvrstna, skoraj vsi smo jo pohvalili.

Zadnji dan, v petek, smo tekmovali v vleeslalomu. Posebno se je izkazala Tatjana, saj nas je vse prehitela kar za celo desetinko. Ta dan smo bili bolj žalostni kot veseli, saj je bil zadnji dan veselja na pobočjih Zatrnika.

Karmen Klobasa, 5. a
COŠ Gorenjski odred
Žirovnica

B. B.

Gorski reševalci na Črnem vrhu poškodovani smučarki nudijo prvo pomoč (Foto F. Sluga)

LETNA SKUPŠČINA PLANINSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V petek, 4. marca, je bila letna skupščina Planinskega društva Jesenice. Poleg članstva so se skupščine udeležili tudi predstavniki Planinske zveze Slovenije, predstavniki sosednjih planinskih društev Koroška Bela, Mojstrana, Gorje, Bled in PTT iz Ljubljane, predstavnik ZZZB NOV Jesenice in drugi gostje.

Podpredsednik društva Janez Košnik je otvoril skupščino, predlagal delovno predstavo in se spomnil vseh umrlih članov. Počastili so jih z enominutnim molkom. Delovni predsednik Stanko Ravnik je za tem dal besedo podpredsedniku društva.

Podpredsednik je v svojem poročilu najprej orisal sedanjí mednarodni položaj in tudi težave, ki jih zaradi tega okoliščin imajo pri delu planinskih organizacij. Povedal je, da se je upravni odbor redno sestajal vsak mesec in razpravjal o vseh pomembnih zadevah, največ pa o gospodarstvu. Pohvalil je delo vseh odsekov, saj so se vsi trudili, da bi izpolnili vse naloge. Zahvalil se je tudi vsem, ki so delali na planinskih postojankah in s svojim delom prispevali k pozitivnemu uspehu.

Med letom so nastajale razne spremembe in vse te spremembe je bilo treba sproti reševati in usklajevati. Povedal je, da letos praznujemo 90-letnico ustanovitve prvega slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Prav tako praznujemo tudi 80-letnico ustanovitve slovenskega planinskega društva na Jesenicah za bivši kranjskogorski sodni okraj, iz katerega so potem izšla vsa planinska društva v občini. Zato bo v mesecu aprilu organizirana slavnostna akademija. Povabil je vse člane, da se je v čim večjem številu udeležijo.

Sledilo je poročilo gradbenega odbora, katerega predsednik je Janez Košnik. Povedal je, da so dela v zavetišču pod Spičko v zaključni fazi. Treba je samo še delno urediti notranjost, sanitarne in drvarnice. Če bo šlo vse po načrtu, potem bo lahko 3. julija zavetišče svečano predano namenu. Kapaciteto zavetišča so morali povečati, ker je obisk naše najlepše gore, Jalovca, vsako leto večji.

Drugo in največje gradbišče je graditev planinske postojanke na Golici. V lanskem letu so dogradili kočo do tretje faze. Na žalost je niso mogli pokriti s pločevino, ker je niso pravočasno dobili, kasneje pa zaradi vremenskih razmer tega niso mogli nadoknaditi, saj so bile ceste neprevozne. Pri gradnji so zelo veliko pomagali prebivalci iz Planine pod Golico, zato jim je na obnem zboru izrekel vso pohvalo. Tudi mnoge delovne organizacije so pomagale, da je delo lahko nemoteno teklo. Predvsem se je zahvalil gozdnemu gospodarstvu, mestnemu vodovodu, gradbenemu podjetju in drugim. Vsak prispevek je bil dobrodošel. Letos bodo z deli nadaljevali, zato je pozval vse članstvo, da se udeležijo prostovoljnega dela, da bi v mesecu septembru lahko kočo svečano predali namenu. Pri gradnji koče na Golici je še posebej pohvalil neutrudljivo delo člana Albina Noča, ki kljub bolezni ne utrudljivo dela in spodbuja, da bi bila koča čim prej zgrajena.

Poleg teh dveh gradbišč pripravljajo načrte za obnovo Erjavčeve koče, ki je že povsem dotrajana, vendar je med planinci tako priljubljena, da je kar dobro obiskana. To je tudi edina postojanka, ki je odprta prek vsega leta.

Prav tako se pripravljajo načrti za gradnjo k Tigarjevemu domu. S tem priznanjem bi radi nudili našim mladim boljše pogoje za počitek, istočasno pa bi radi rešili vprašanje drvarnice in drugih pomožnih prostorov.

Po poročilu Janeza Košnika je podal poročilo blaginjskega društva Mirko Spendal. Poročilo je poročilo o finančnem stanju društva. Društvo je smotno rabilo finančna sredstva in je ustvarilo čisti dohodek. Predlagal je delitev čistega dohodka po sekcijah in potrditve bilance. Obe so z glasovanjem sprejeli. Sprejet je bil tudi finančni načrt za investicije in gospodarsko dejavnost. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem in priznanjem, saj se je videlo, da je bil vsak dinar pravilno naložen.

Sledilo je poročilo glavnega gospodarja Vinka Razingerja, iz katerega je bilo razvidno, da so z majhnimi denarnimi sredstvi zgradili novo drvarnico ob koči pri izviru Soče, popravili ograjo in še druga manjša dela. Tičarjev dom so morali v celoti očistiti. Očistili so vse zunanje stene in jih zaščitili z zaščitnim premazom. Izkopati so morali traso, kamor so položili kabel za razsvetljavo do kioska. Uredili so novo električno napeljavo in pridobili precej zaslinih ležišč. Pri Erjavčevi koči so zavarovali z žično ograjo zajetje vode, prepleskali kuhinjo in dnevne prostore, zaščitili greznico in opravili še mnogo drobnih popravil. Za vse koče so pripravili okoli 100 kubičnih metrov drv, jih razsekali in uskladiščili.

Poleg tega so opravili še mnogo prostovoljnih delovnih ur pri izgradnji zavetišča pod Spičko in na Golici.

Sledilo je poročilo GRS. Načelnik Pavel Dimitrov je poročal o njihovih akcijah in o udarniškem delu pri popravilu strehe njihovega zavetišča na Španovem vrhu. Največjo skrb pa so posvetili vzgoji svojega članstva za reševanje v gorah in tudi ob drugih nesrečah. Zelo dober kader imajo tudi v sekciji za lavinske pse, saj so štirje člani usposobljeni s svojimi varovalci stopiti v akcijo na prvi poziv.

Tudi člani alpinističnega odseka so bili zelo prizadevni. Načelnik Miha Jensterle je povedal, da so imeli v preteklem letu dva alpinistična tabora in so največjo pozornost namenjali vzgoji. V tem letu imajo tudi enega člana v republiški selekciji, en član pa je naredil izpit za alpinističnega instruktora. Imeli so alpinistično šolo, v kateri vzgajajo mlade alpiniste in kjer morajo tudi praktično pokazati svoje znanje.

O delu mladinskega odseka je poročala Ančka Stojan. Mladi so v lanskem letu opravili 91 raznih izletov, akcij in pohodov. Imeli so tudi letni in zimski tečaj na Vršcu in v Maretovem domu. Uspešno je opravilo planinsko šolo 24 pionirjev, prav tako pa je nekaj mladink in mladincev opravilo tečaj za mladinske vodnike. Delo mladinskega odseka je predvsem vzgoja mladih v ljubezni do narave, do domovine in spoznavanju nevarnosti v gorah.

Poročilo je sledila razprava, v kateri je predsednik nadzornega odbora Ivan Delove podal poročilo. Pohvalil je delo odbora in povedal, da je poslovanje odlično vodeno in zato je predlagal razrešnico dosedanjemu odboru.

Predlog razrešnice je bil sprejet soglasno. V nov odbor PD Jesenice je bilo izvoljenih 15 članov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Vladimir Stojan, za podpredsednika Janez Košnik, za tajnika Bojan Erjavšek in za blaginjska Ivo Ščavničar mlajši.

Po izvolitvi je Tone Tepina predlagal, da se za dolgoletno delo in aktivnost v upravnem odboru tovaršice Jože Bertonecju in Mirku Spendalu podeli naslov častnega člana upravnega odbora PD Jesenice. Vsi navzoči so se s predlogom strinjali. Tovariš Košnik je obema in Tonetu Tepinu za vesno delo v društvu izročil knjigo Slovenske gore.

Predstavniki PZS je razdelil priznanja PZS in čestitki društvu in izrazil željo, da bi se naprej imeli tako dobre odnose, kakor so jih imeli do sedaj.

Tudi predstavniki dosedanjih planinskih društev so čestitali društvu in izrazili željo, da bi se naprej imeli tako dobre odnose, kakor so jih imeli do sedaj.

Na koncu se je novoizvoljeni predsednik zahvalil za zaupanje in pozval vse članstvo, da se nadalje pomaga pri uresničevanju zahtevnih del. Dal je tudi predlog, da se predlaga za velike zasluge za planinstvo Janeza Košnika in Albina Noča za državno odlikovanje. Na koncu je zazelel vsem ženam mnogo sreče in zdravja za njihov praznik 8. marec.

PD Jesenice

VABILO NA OBČNI ZBOR TD JESENICE

Turistično društvo Jesenice vabi vse svoje člane, da se udeležijo letne skupščine, ki bo v petek, 18. marca, ob 17. uri v šolski sobi (I. nadstropje, vhod s ceste) železniške postaje Jesenice. Podelili bodo priznanja in značke, prikazani pa bodo tudi diapozitivi oken, balkonov in okolice poslopj, ki so bili najlepše okrašeni z rožami.

IZLET V METLIKO IN MOZIRJE

Turistično društvo Jesenice prireja 7. maja izlet v Metliko, 28. maja pa izlet na ogled Savinjskega gaja v Mozirje. Obakrat bo odhod z vlakom ob 5,02, povratek pa predvidoma ob 21,42.

Prijave sprejemajo v informacijski pisarni, na Cesti maršala Tita 65, vsak dan (razen sobote in nedelje) od 10. do 12. ure ali po telefonu 81-974, in sicer do 15. aprila.

Oba izleta bosta pripravljena skupno z aktivom borcev NOV — železničarjev za Gorenjsko.

POJASNILO NA DRUGO ANONIMNO PISMO V ZVEZI S PRIZADEVANJI ZA ČIM LEPŠE JESENICE IN OKOLICO

Turistično društvo Jesenice je lani že štirinajsto leto zapored vodilo akcijo »lepe rože in varstvo okolja«. V okviru te akcije so bila organizirana predavanja po šolah, očiščevalne akcije, prikaz diapozitivov o urejenosti okolja, opozarjanje na pomankljivosti, ocenjevanje okolja oziroma gojenja rož po oknih, balkonih, vrtovih in v okolici raznih zgradb ter drugo.

Najbolj prizadevni so bili doslej že trinajstkrat javno pohvaljeni, še bolj prizadevni pa so prejeli pisna priznanja. Za tiste, ki so večkrat prejeli pisna priznanja, so pred tremi leti vpeljali še podeljevanje posebnih značk.

Kljub večkratni objavi v radiu Triglav Jesenice in Zelezarju je turistično društvo Jesenice pred kratkim prejelo dve anonimni pismi, v katerih dva pisca menita, da ocenjevanje ni potekalo pravilno. Menita, da se je na tiste, ki so imeli več lepih rož, pozabilo, drugi pa celo meni, da turistično društvo ni znalo oceniti vrste rož. Na prvo pismo, čeprav je bilo anonimno, je bil dan odgovor v Zelezarju, na drugo pismo, ki je bilo posredovano javnosti prek radia Jesenice, pa še enkrat pojasnjujemo način ocenjevanja, ki je bil že večkrat pojasnjen.

Do občnega zbora društva nihče ne more trditi, da so bila z rožami najlepše okrašena okna, balkoni, vrtovi pozabljeni, saj bodo občanom, ki so bili pri tem lani najbolj prizadevni, priznanja in značke podeljene šele na letni skupščini turističnega društva, kar bo letos predvidoma 18. marca. Naj ob tem povemo, da bo podeljenih 108 priznanj in 28 značk.

Kar zadeva »ločevanja zlahtnih rastlin od navadnih rož«, kakor dobesedno navaja drugi pisec, naj povemo, da turistično društvo nikoli ni imelo namena ugotavljati vrste rož, ampak samo opazuje, kdo ima več kakršnihkoli lepih rož na oknih, balkonih ali okoli stanovanjskih hiš in drugih poslopj.

Pri tem moramo še enkrat poudariti, da kljub temu, da je v komisiji

kar devet zelo prizadevnih turističnih delavcev, ki svoje delo opravljajo povsem ljubiteljsko, ni izključeno, da je bil kdo, ki si je pri tem izredno prizadeval, pozabljen, ni bil viden, ali nehoti spregledan. Na primer v krajevni skupnosti Podmežakla, odkoder v komisiji še ni nobenega člana. Zato je turistično društvo posebno na komisiji izredno hvaležna vsakemu, ki ima v zvezi s tem kakšen predlog, idejo, opozorilo in podobno. Bolj kot anonimnega bi bili veseli podpisane predloga, saj bi tudi v tem drugem primeru, ko gre verjetno za občana, ki Zelezarja nima, dobro pa poslušal radio Jesenice, lahko konkretno razčistili, za katero hišo ali vrt gre in bi mu verjetno lahko že tudi povedali, da bo lastnik tega prejel višje priznanje, kot so bile dosedanje objave o pohvalah.

Ce pisec želi to zvedeti pred letno skupščino, po kateri bodo prejemniki priznanj in značk objavljeni, mu pripravljamo, da pride v času od 9. do 12. ure na sedež turističnega društva, Cesta maršala Tita 65, kjer bo prejel vse informacije in pojasnila. Čeprav je bil njegov ton pisanja nekoliko zafkrkljiv, mu tega nihče niti malo ne bo zameril, ampak mu bodo člani upravnega odbora in ocenjevalne komisije zelo hvaležni za vse njegove konkretne pripombe in predloge.

Naj v zvezi s tem povemo, da sta obe pismi, čeprav anonimni, društvo razveselili, saj se iz njih vidi, da se prebivalci za to akcijo zelo zanimajo, se vanjo vključujejo in si prizadevajo, da bi bila tudi čimbolj pravična ter uspešna.

MEMORIALNI TURNIR JUDITE PAVLIČ-NOVAK

V soboto, 5. marca, je bil na Jesenicah izveden sedmi tradicionalni namiznoteniški turnir v spomin na pokojno igralko Jesenic — prvakinjo Slovenije Judito Pavlič-Novak. Prireditelj, ki jo vsako leto izvede NTK Jesenice, je bila kot običajno tudi letos pod pokroviteljstvom TPO GOLICA — TOZD ZARJA, kjer je pokojna Judita delala. Med prireditvijo so igralci počastili spomin pokojne z enominutnim molkom, nakar so skupaj z Juditinih svojci ponesli cvetje na njen grob.

Na prireditvi je nastopilo okrog 70 igralcev in igralk iz 13 klubov Slovenije. Po lepih in zanimivih borbah je bil pri čilih žet trete leto zaporedoma isti finale med dvema igralcema iz Ljubljane. Zmagal je zopet Da-

ne Šarlah (Olimpija) pred Nišavičem. Tretje in četrto mesto si delita B. Rak (Vesna-Zalog) in B. Pavič iz Raven, ki nastopa v ekipi Olimpije. Nastopil je tudi nekdanji evropski mladinski prvak in sedaj trener Edo Vecko, ki pa ni imel uspeha. Jeseniški predstavniki v tej disciplini se ne pridejo do izraza. Pri članicah je prišlo do velikega presenečenja. Domača igralka Zalokarjeva je v polfinalu po izredno zanimivi in borbeni igri izločila prvo nosilko tekmovanja, članico ekipe, ki igra v prvi zvezni ligi, Čadeževa (Olimpija). Zmagovalka je postala Sanja Džankić iz Ptuja, ki nastopa v ekipi Olimpije. V finalu je tesno premagala Zalokarjevo, tretje in četrto mesto pa si delita Štrumblova (Jesenice) in Čadeževa.

JESENIČANI USPEŠNI

Judoisti TVD Partizan Jesenice so v zadnjih tednih zelo aktivni.

Pionirji so se udeležili prvenstva Gorenjske, ki je bilo v Kranju. Sodelovali so se judoisti iz Žirov in domačega Triglava. Obenem so bile to tudi kvalifikacije za republiško prvenstvo. V kategoriji do 42 kg je zmagal Jeseničan Vidic, medtem ko je bil Korosec tretji. V ostalih kategorijah judoisti Jesenic niso dosegli vidnejših uspehov. Nastopili so tudi mlajši mladinci, kjer je v absolutni kategoriji zmagal Kranjčan Humar, Dvoršak pa je zasedel tretje mesto.

Pionirji in mlajši mladinci so se v nedeljo, 27. februarja, udeležili v Kopru tekmovanja v spomin na peti bataljon VDV VII. korpusa. Nastopilo je 145 tekmovalcev iz šestnajstih klubov Slovenije in Hrvaške. Vidic je v kategoriji do 42 kg zasedel tretje mesto. Tretji je bil tudi Strazišar v kategoriji do 48 kg, Dvoršak pa je v kategoriji nad 68 kg izpadel že v prvem kolu. Jeseniški judoisti so se dobro borili in pokazali vse svoje znanje.

V Murski Soboti je bilo v soboto, 5. marca, republiško prvenstvo za mlajše mladince. Judo sekcija TVD Partizan Jesenice je zastopal v kategoriji do 53 kg Robert Strazišar. Med dvanajstimi judoisti se je prebil v finale, kjer je izgubil z domačinom Vojdžko in zaslužen osvojil drugo mesto.

Najmlajši jeseniški judoisti nastopajo zelo uspešno v različnih krajih Slovenije. Čeprav so v svojih kategorijah najmlajši, vseeno kažejo vidne uspehe in s tem dokazujejo, da dobro delajo.

Konec tega tedna bodo na blazine stopile mladinke in članice. Wolfova, Čerinova, Triplatova in Beriševa se bodo udeležile pozivnega turnirja v Mariboru. 26. marca bo v Dubrovniku državno prvenstvo za mladince, ki naj bi se ga udeležili Beriševa in Wolfova, ki sta zmagali na republiškem prvenstvu.

Tudi pionirji se bodo udeležili republiškega prvenstva, ki bo 2. aprila v Titovem Velenju.

Torej možnosti za dokazovanje je dovolj. Katerih tekmovalcev in v kakšnem številu se jih bodo udeležili jeseniški judoisti, pa je odvisno predvsem od finančnih sredstev.

Judoisti ponovno vabijo vse, ki bi se radi naučili judo veččin in bi se radi dokazali tudi na tekmovanjih, da se udeležijo judo tečaja. Fantje in dekleta, pridite v ponedeljek, sredo in petek od 18. do 20. ure v judo sobo TVD Partizan Jesenice!

-tok

Ciril Praček pripravlja mladega tabornika na prvo tekmo v življenju (foto J. Jekler)

TEKMOVANJE TABORNIKOV NA POLJANAH

Preteklo soboto, 5. marca, je na smučišču na Poljanah nad Jesenicami potekalo tekmovanje tabornikov v vesleslalomu in sankanju. Lepo vreme je omogočilo nemoten potek tekmovanja, ki ga je organiziral Špikov odred Blejska Dobrava, SK Blejska Dobrava pa je poskrbel za tehnični del. Časomerilci so uporabljali merilne aparature, nasploh pa se jim pozna, da so taka tekmovanja velikokrat organizirali in to delajo že rutinsko. Tudi drugače njihova prizadevanost vzbuja pozornost, saj so si za svoje potrebe v neposredni bližini postavili preprosto, vendar učinkovito vlečnico. Progo samo so zelo domiselno utrdili z gasilskimi brizgalnicami.

Proga vesleslalom za starejše tabornike je bila zahtevna, ledena in strma. Nekaj južneje je potekala idealna proga za mlajše tabornike, kjer so le-ti strokovno ugotovili, da je prelahka. Začuda je bilo to res, sicer pa so nekateri mladi tekmovalci kar asi za svojo leta. A to ni čudno, saj jih vodi Ciril Praček. Tišji Praček, ki ga pozna vsa, tudi najstarejša smučarska generacija. Najmlajši so se priverili okrog njega kot mravlje, »tovariši zdaj to, tovariši zdaj ono«, Ciril pa jih je potrpežljivo prenašal, jim dajal »potuho« in jim lastnorčno mazal smuči. Velicina človeka je v njegovi preprostosti, Ciril pa je poleg tega še živa legenda našega smučanja.

Med svojim smučarskim delovanjem in seneje je napisal več brošur, napotkov in jgig o smučarstvu, ki jih je Planinska zveza ovenjevala rada založila in so bile in so še sedanjik naših smučarjev. Zdalej pripravljajo knjigo o turnem smučanju, v kateri bo

posebno poglavje o zgodovini smučanja na Gorenjskem. Ko sem mu omenil, da jo bomo prav radi brali, je skromno menil: »Se pač potrudim, kolikor mi uspe«. Lahko smo ponosni in veseli, ker ga imamo. Vse tekmovanje je potekalo po pobočjih, kjer smo se pred petindvajsetimi leti učili smučati »peš«, se pravi pred razmahom vlečnice. Kaže, da bo stabilizacija potiskala primerne terene v bližini doma.

SANKANJE: 1. Marinko Topič 15,93, 2. Robi Škrinjar 16,36, 3. Renato Šular 16,48.

SMUČANJE — DEČKI do 7 let: 1. Izidor Čop 22,92, 2. Rok Svetina 24,12, 3. Klemen Čop 26,57.

SMUČANJE DEKLICE do 7 let: 1. Metka Keršmanc 27,21.

SMUČANJE DEKLETA od 7 do 11 let: 1. Petra Panjtar 20,57, 2. Nina Tušar 21,21, 3. Smilja Dolgan 21,92.

SMUČANJE FANTJE od 7 do 10 let: 1. Marjan Pavlovič 18,84, 2. Marko Čop 18,88, 3. Jure Keršmanc 18,96.

SMUČANJE FANTJE od 11 do 18 let: 1. Bogdan Sprčić 32,32, 2. Boštjan Trampus 37,67, 3. Tomaž Čop 33,68.

DEKLETA od 11 do 18 let: 1. Tea Kajdiž 31,50, 2. Branka Vičar 49,02.

FANTJE nad 18 let: 1. Vilko Dolenšek 27,08, 2. Slavko Panjtar 28,78, 3. Alojz Čop 29,41.

DEKLETA nad 18 let: 1. Bojana Drešar 33,49, 2. Alenka Zvab 36,70.

Vseh tekmovalcev je bilo 117.

J. Jekler

PRVENSTVO OBČINE V KEGLJANJU NA LEDU

Prvo prvenstvo občine v kegljanju na ledu, ki ga organizira ZTKO Jesenice, bo v sredo, 16. marca, od 9. do 18. ure na ledeni ploskvi v Podmežakli.

Pravico nastopa imajo vsi občani občine Jesenice starejši od 15 let. Prvenstvo je za posameznike in posameznice. Registrirani tekmovalci nimajo pravice nastopa.

Pisne prijave z navedbo imena, priimka, letnico rojstva in sprejemamo ZTKO Jesenice, Ledarska 4, najkasneje do torka, 15. marca. Zamudniki se lahko prijavijo pri glavnem sodniku na dan tekmovanja.

PRVENSTVO OBČINE V SANKANJU

Prvo prvenstvo občine v sankanju, ki ga organizira ZTKO Jesenice, bo v nedeljo, 13. marca, s pričetkom ob 8. uri na sankalski progi pri Savskih jamah (Planina pod Golico).

Prvenstvo bo za posameznike in posameznice, ki bodo razdeljeni v kategorije. Registrirani tekmovalci nimajo pravice nastopa, niti ni dovoljeno tekmovanje s tekmovalnimi sammi.

Pisne prijave z navedbo imena, priimka, letnico rojstva in ustreznega razreda sprejema ZTKO Jesenice, Ledarska 4, oziroma se lahko prijavite na mestu tekmovanja.

Na dan tekmovanja bo poseben avtobus peljal ob 7. uri izpred zdravstvenega doma.

NA DRŽAVNEM PRVENSTVU DVOJICA ZALOKAR-BAJŽELJ TRETJA

Pred nedavnimi je bilo v Beogradu mladinsko državno prvenstvo, na katerega se je uvrstilo tudi deset najboljših mladink iz Slovenije. V igrah posamezno se je Jeseničanka Zalokarjeva uvrstila v šestnajsterico najboljših v državi, v igri dvojice pa sta skupaj z Bajželjovo iz Kranja presenetljivo dosegli nepričakovano velik uspeh. Po hudem boju sta izločili v četrtfinalu prvi nosilki prvenstva in zmagovalki na Ratkovičevem memorijalu, dvojico Stanimirov-Brojin, iz Proleterije iz Čoke in se s tem uvrstili na 3.—4. mesto. V polfinalu sta nato izgubili s slovenskim parom V. Ojsteršek-Pandev.

V osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah je bilo izvedeno prvenstvo Gorenjske za pionirje in pionirke posamezno in dvojice. V igrah posamezno sta Jeseničana Mario Pajk pri pionirjih in Mojca Aupič pri pionirkah osvojila drugo mesto. V igrah ženskih dvojic je par Markež (Jesenice) in Matjašević (Triglav) osvojil naslov letošnjega prvaka, jeseniška dvojica Aupič-Audič pa drugo mesto.

(Š)

KURIRSKI SLALOM NA KRESU

Letošnja nenavadna zima s skromno snežno odejo ni prizanesla organizatorjem tradicionalnega smučarskega tekmovanja »smuk karavanskih kurirjev NOV« na Pristavi v Javorniških rovtih. V nedeljo, 6. februarja, ko bi moral biti smuk izveden, so ga morali odpovedati, ker je bilo na Pristavi premalo snega. Da ta tradicionalna velika smučarska prireditev v spomin na 51 padlih kurirjev med NOB v Karavankah ne bi povsem odpadla, so se prireditelji in organizatorji, člani krajevnih organizacij ZB NOV in TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, odločili, da tekmovalce izvedejo v spremenjeni obliki na smučišču rekreacijskega centra Kres, in sicer kot nočni kurirski slalom, s katerim so tudi počastili spomin na pet padlih kurirjev med NOB v Medjem dolu.

Tekmovalce je bilo razdeljeno na dva dela. V nedeljo, 27. februarja, zvečer so tekmovali predstavniki različnih organizacij, ki so se pomerili le v posamični konkurenci, v torek, 1. marca, popoldne pa je bil še drugi del tekmovanja, in sicer slalom za učence osnovnih šol jeseniške občine. Oba dneva je nastopilo skoraj 500 tekmovalcev. Pohrovalci te smučarske prireditve je bil Tehnični biro Jesenice.

REZULTATI: ČLANI ZB NOV: 1. Janez Smolej, 2. Srečo Jalen, 3. Franc Rajgel.

ČLANI TO, JLA, ŽRVS: 1. Franci Rabič, 2. Janez Rabič, 3. Lovro Markež.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V BEGUNJAH

Več kot osemdeset skakalcev se je udeležilo letošnjega republiškega prvenstva za mlajše pionirje. Občinska zveza smučarskih organizacij Jesenice je s pomočjo TVD Partizan Žirovnica tekmo pripravila na 35-metrski skakalnici v Begunjah. Zmagal je Pušnik iz Titovega Velenja, pred Kranjčanoma Globočnikom in Mubijem. Odlični so bili tudi gostitelji, mladi Žirovničani, saj so se trije uvrstili med petnajsterc. Gasperin je bil četrty, Petek peti, Kapus petnajsti.

Rekordna udeležba, odlična organizacija in veliko število gledalcev, vse to je dalo skakalni prireditvi, kakršne v Begunjah že dolgo ni bilo, nepozaben vtis.

REZULTATI: 1. Pušnik (T. Velenje) 212,9 (32,5, 33), 2. Globočnik 207,8 (31,5, 32,5),

3. Mubi (oba Triglav) 207,3 (31, 33), 4. Gasperin 200,0 (29,5, 32,5), 5. Petek (oba Žirovnica-Jesenice) 198,7 (30,5, 32), 6. Krapež (Predmeja) 197,1 (29,5, 31,5), 7. Janus (Ilirija) 196,6 (29,5, 31,5), 8.—9. Knafež 193,2 (29,5, 30,5) in Jagodic (28, 31,5), 10. Kešar (vsi Triglav) 191,4 (29,5, 31), 11. Kapus 181,1 (28, 30,5), 12. Legat (oba Žirovnica) 147,5 (24,5, 25).

Ta tekma je bila zadnja za pokal Cockte, ki sta ga letos izjemoma osvojila dva tekmovalca: Mubi in Pušnik, oba s po 90 točkami. Na tretjem mestu je Gasperin s 77 točkami, na desetem Petek z 32 in po neuradnem izračunu Modrijan na štirinajstem s 17 točkami.

M. G.

SMUČARSKO PRVENSTVO PLANINCEV NA PRISTAVI

V nedeljo, 27. februarja, je Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela za svoje člane organiziralo smučarsko tekmovanje na Pristavi. Sodelovalo je 109 tekmovalcev, od predšolskih otrok do članov »Abrahamovih let«. Razglasitev rezultatov je bila pred planinskim domom.

REZULTATI: PREDŠOLSKI — DEKLICE: 1. Špela Gasperin, 2. Mateja Noč, 3. Polona Mišič.

PREDŠOLSKI — DEČKI: 1. Gorazd Bregant, 2. Peter Bohinec.

PIONIRKE: 1. in 2. razred: 1. Mojca Pervanja, 2.—3. Metka Rauh in Urška Smolej, 4. Petra Vister.

PIONIRJI: 1. in 2. razred: 1.—2. Anže Sodja in Mitja Madon, 3. Peter Štimic, 4. Primož Smolej.

PIONIRKE: 3. in 4. razred: 1. Romina Bregant, 2. Mojca Smolej, 3. Urška Noč.

PIONIRJI: 3. in 4. razred: 1. Tilen Markež, 2. Janez Biček, 3. Gaber Šega.

POPRAVLJENI AVTOBUSNI VOZNI RED KROPA—JESENICE

Objavljamo popravljeni avtobusni vozni red za linijo št. 2 Jesenice—Kropa, ki bo začel veljati 14. marca 1983.

KADROVSKI SEKTOR
Oddelek za družbeni standard

POPRAVLJENI AVTOBUSNI VOZNI RED KROPA—JESENICE

VOZNI RED ZA LINIJO KROPA—JESENICE

D 1	NP 2	D 3	V 4	V 5	POSTAJE	V 6	D 7	D 8	NP 9	V 10
4.55	4.55	7.45	12.45	20.55	O KROPA	P	7.01	11.13	14.59	15.01 23.01
4.58	4.58	7.48	12.58	20.58	Lipnica »K«		6.58	11.10	14.56	14.58 22.58
5.01	5.01	7.51	13.01	20.01	Pri Skirerju	↑	6.55	11.07	14.53	14.55 22.55
5.04	5.04	7.54	13.04	21.04	Kamna gorica		6.52	11.04	14.50	14.52 22.52
5.07	5.07	7.57	13.07	21.07	Sp. Lipnica		6.49	11.01	14.47	14.49 22.49
5.10	5.10	8.00	13.10	21.10	Zg. Lancovo		6.46	10.58	14.44	14.46 22.46
5.13	5.13	8.03	13.13	21.13	Sp. Lancovo		6.43	10.55	14.41	14.43 22.43
5.18	5.18	—	13.18	21.18	Lesce, žel. postaja		6.38	—	14.36	14.38 22.38
5.20	5.20	—	13.20	21.20	Lesce, Tulipan		6.36	—	14.34	14.36 22.36
5.22	5.22	—	13.22	21.22	Radovljica, Isosp.		6.34	—	14.32	14.34 22.34
5.23	5.23	8.12	13.23	21.23	RADOVLJICA AP		6.33	10.46	14.31	14.33 22.33
—	—	8.18	—	—	Radovljica, Isosp.		—	10.39	—	— —
—	—	8.20	—	—	Lesce, Tulipan		—	10.37	—	— —
—	—	8.22	—	—	Lesce, žel. postaja		—	10.35	—	— —
5.31	5.31	8.29	13.31	21.31	Moste		6.25	10.28	14.23	14.25 22.25
—	5.34	—	13.34	21.34	Breg		6.22	—	—	14.22 22.22
5.37	5.41	8.35	13.41	21.41	Kór. Bela		6.15	10.22	14.17	14.15 22.15
5.39	5.43	8.37	13.43	21.43	Javornik		6.13	10.20	14.15	14.13 22.13
5.42	5.46	8.39	13.46	21.46	P JESENICE, Želez.	O	6.10	10.17	14.12	14.10 22.10

Opomba: V = vozi vsak dan
NP = vozi ob nedeljah in praznikih ter v prostih sobotah
D = vozi ob delavnikih

OLIMPIJI ZALSUŽEN NASLOV

Mnogi so po tretjem odločilnem derbiju superfinala ugotovili, da se stari dobri časi našega hokeja vračajo. Za to je poskrbela že prva tekma superfinala med Olimpijo in Jesenicami. Na Jesenicah je bilo približno 4500 gledalcev, na drugem srečanju v Ljubljani skoraj 5.500, na tretjem odločilnem derbiju v hali Tivoli pa približno 6000 ljubiteljev hokeja. Vse to nas veseli, vendar so jeseniški hokejisti tokrat ostali prazni rok.

Ze na začetku letošnje sezone — kljub nekaterim zmagam proti Olimpiji — je bilo videti, da jeseniški hokejisti niso tisto, kar smo od njih pričakovali. To je potrdil že prvi visok, lahko rečemo katastrofalni, poraz v državnem prvenstvu, ko so naši izgubili v Ljubljani z 1:12. Nato smo doživeli razočaranje tudi v Zagrebu, ko je slavil Medveščak s 3:4, pa še en poraz v Ljubljani 4:5 in jasno je bilo, da dvajsetkratni prvakom v superfinalu ne bo lahko.

Tako je tudi bilo. Seveda je potrebno iskati korenine neuspeha v slabi telesni pripravljenosti jeseniških hokejistov, ki se je še najbolje pokazala v superfinalu. Prav pri tem so se Ljubljancem izkazali in zato so povsem zasluženo in prepričljivo osvojili letošnji, za njih že sedmi naslov državnega prvaka.

Ob analizi letošnje sezone in iskanju vzrokov, ki so privedli do neuspeha, kajti drugo mesto je za sedanjico generacijo jeseniških hokejistov neuspeh, ne moremo mimo nekaterih ugotovitev.

Ze v finalnem delu državnega prvenstva, pred superfinalom, so Jesenice v Ljubljani dovolili, da je Olimpija povedla s 3:0. To se je ponovilo na prvem superfinalnem srečanju na Jesenicah, ko je Olimpija vodila s 3:0 že v osmi minuti, podobno pa je bilo tudi v drugem superfinalnem dvoboju. Tudi tretja tekma superfinala se je začela s hitrim vodstvom Olimpije, 1:0 že v petdeseti sekundi srečanja. Ali niso bila prav ta hitra in zelo visoka vodstva ključ Olimpijinega uspeha?

V drugem superfinalnem dvoboju je Klemenec v nabitosti hali Tivoli v 37. minuti po zanesljivem vodstvu domaćinov izenačil rezultat na 5:5. To bi bila lahka prelomnica in pot k XXI. naslovu. Toda kdor je bil v hali Tivoli, je videl, da Jesenice niso mogli storiti ničesar več zaradi izčrpanosti. Izdale so jih moči zaradi lovljenja visokega Olimpijinega vodstva. Na drugi strani je prav dobra telesna pripravljenost krasila igro Olimpije. Morda se kdo ne bo strinjal s to oceno, vendar je vseeno potrebno reči, da je jeseniško moštvo sestavljeno iz boljših igralcev, kot jih ima na razpolago Olimpija. Seveda je tako le na papirju, kajti imena so eno, pripravljenost za bitko, oziroma celotno prvenstvo, pa je povsem nekaj drugega. In če se-

daj ob zaključku sezone in neuspehu, ki so nam ga pripravili jeseniški hokejisti, pogledamo v prihodnost, potem je potrebno se kako upoštevati napake iz letošnje sezone. Te kar bodejo v oči, nanašajo pa se v prvi vrsti na odnos do treningov, nastopov in nastopov. Spominimo se: za zaključek prejšnje sezone 1981-82 smo zapisali, da mora biti pot razvoja jeseniškega hokeja usmerjena k čim uspešnejšemu vključevanju v mednarodne hokejske tokove. In kaj se je zgodilo? Ne le da smo se bolj odmaknjeni od mednarodnih hokejskih tokov, temveč smo izgubili tudi primat v domačem državnem prvenstvu. Gre torej za nazadovanje generacije, ki bi morala dati veliko več.

In kaj nam ostane? V prvi vrsti razčiščenje nekaterih perečih problemov, ki so bili večkrat prisotni med sezono. Novi upravni odbor je med sezono sicer skušal gasiti požar, vendar je čas napravil svoje. Res je, da ga ta neuspeh v državnem prvenstvu niti zdalec ni omajal. Ravno nasprotno, večina članov upravnega odbora HK Jesenice se je že ob prevzemu svojih dolžnosti zavedala, da spremembe ne morejo priti čez noč. Zastavili so si delo dolgoročno, predvsem pa strokovno. Prav to nas lahko navdaja z upanjem, da se jeseniškemu hokeju obetajo novi časi. Zato jim ne bo težko potegniti potrebna spoznanja iz pravek zaključene sezone. Ob tem bo seveda veliko vlogo odigral pravilen pristop k polnim pripravam prvega moštva, gostovanja v inozemstvu, ki jim bodo posvetili še posebno pozornost, seveda pa bo treba rešiti vprašanje odnosa igralcev — klub. Prav pri tem bo potrebno največ dela, kajti smernice so takšne, da tisti, ki ne bo resno jemal svojih obveznosti, ki ne bo hotel ali zmogel uresničevati nalog, ki bodo predvidene v programu, ne bo mogel več igrati v majici z jeseniško rdečo barvo. To je že sedaj jasno in ljudje, ki vodijo HK Jesenice, so trdno prepričani, da bodo takšno smer zagovarjali tudi tisti, ki jim jeseniški hokej nekaj pomeni in za katerega namenajo del svojega dohodka.

Poti nazaj torej ni več. Morda nekaj časa ne bo željenega in vidnega napredka, toda stvari morajo biti postavljene na zdravo podlago.

Tretji derbi superfinala

OLIMPIJA — JESENICE 9:3 (2:1, 4:2, 3:0)

Hala Tivoli, gledalcev 6000, sodniki Djokić iz Beograda, Lešnjak iz Ljubljane in Čemažar iz Jesenice.

Strelci: 1:0 Beribak 1, 1:1 Košir 8, 2:1 B. Lomovšek 12, 2:2 Š. Ščap 25, 3:2 M. Horvat 29, 3:3 Smrke 31, 4:3 Kurek 33, 5:3 Kurek 38, 6:3 Hiti 40, 7:3 B. Lomovšek 48, 8:3 Smrke 52, 9:3 B. Lomovšek 55.

NEDELJA, 13. MARCA OB 18.30 — IGRISČE V PODMEŽAKLI HOKEJSKA TEKMA SFR JUGOSLAVIJA : ITALIJA

HOKEJSKA NEDELJA USPELA

V nedeljo, 6. marca, smo videli najdaljšo hokejsko predstavo v dvorani v Podmežakli na Jesenicah. 5000 ljudi se je zbralo ob ledeni plošči, da bi videli različne generacije hokejistov, ob koncu pa še prvi ženski dvoboj v jugoslovanskem hokeju med dekletki, ki so nastopila v jeseniških in olimpijskih dresih.

V pionirskem dvoboju med Olimpijo in Jesenicami so zmagali Ljubljanci, ki so sicer republiški prvak, z rezultatom 11:3 (4:1, 0:1, 7:1).

Nato so gledalci videli člane hokejske šole HK Jesenice, ki jo je pred kratkim prevzel Viktor Tišler, veliko ime jeseniškega in jugoslovanskega hokeja. Ob tem je potrebno povedati, da je bila ta nedelja namenjena prav najmlajšim, kajti izkupiček s te prireditve bodo namenili izključno za razvoj najmlajših jeseniških hokejistov.

Po nastopu hokejske šole smo se preselili v hokejsko zgodovino, kajti na ledeno ploščo so stopili nekdanji asi Olimpije in Jesenice, legende jugoslovanskega hokeja: Felc, Tišler, brata Smolej, bratje Jan, Ravnik, Tomaž Košir, Knez, Jug, Razinger, brata Mlakar, Pipan, Škrjanc, R. Hiti, Gale, Gruden, Radin, Zupancič, Aljančič, Petač, Savič, Lap, Ogrin, Bač, Seme.

Hitrosti sicer ni bilo, kot smo je bili vajeni pred desetimi, petnajstim leti, toda moštvo je ostalo. Marsikdo se je ob gledanju veteranskega dvoboja spomnil na velike dvoboje teh dveh nasprotnikov pred leti, ki so bili negotovi skoraj do samega zaključka dvoboja. Tudi tokrat je bilo razburljivo. Z zadetki B. Jana, Poljanskega in T. Koširja so zmagali veterani Jesenice s 3:2 (1:0, 1:2, 1:0).

Nato smo videli še zgodovinsko tekmo v jugoslovanskem hokeju, prvi ženski dvoboj med Olimpijo in Jesenicami. V obeh moštvi so pravzaprav nastopila dekleta iz različnih slovenskih krajev, ki navijajo za Jesenice ali Olimpijo. Ker gre za prvo takšno tekmo, povejmo, da so za jeseniške barve nastopile naslednje hokejistke: Šimnic z Jesenice, Pečar z Bleda, Zupancič z Bohinjske Beke, Božič z Jesenice, Mirkovič iz Maribora, Kosem z Jesenice, Vidali z Jesenice, Lunar iz Naklega, Boštar iz Trzica, Zvab z Blejske Dobrave, Kučina z Jesenice, Gašperin iz Radovljice, Šimnic z Jesenice, Lango z Jesenice, Mulej iz Lesc, Ilenič z Jesenice, Dornik z Jesenice, Stoklik iz Radovljice ter Tomažin z Blejske Dobrave.

Ze v drugi minuti so Jesenice prek Kulinove povedle, toda minuto pozneje je Kraljeva izenačila. Do konca srečanja so bile hokejistke Jesenice v veliki premoči, vendar zmagovitega zadetka ni in ni bilo. Ker se je srečanje končalo z neodločenim izidom, so hokejistke izvajale kazenske strela, da bi v prvem dvoboju le določili zmagovalca. Pri prvem kazenskem strelu za Jesenice je Kulinova povedla z 2:1, izenačila pa je Pirčeva. Nato so bile za Jesenice neuspešne Torkarjeva, Mulejeva, Zvabova in Vidalijska, za Olimpijo pa Steinerjeva, Kraljeva, Petricheva, zadnja izvajalka kazenskega strela Smidova s Ptuja pa je Olimpiji zagotovila zmago s 3:2.

Zanimivo hokejsko popoldne so podprli tudi železarna Jesenice, Knjigovoznica Radovljica, Nedeljski, Tobak Jesenice. Zahrvala seveda velja tudi pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, skupini Ulmat, Francu Koširju, Božu Rožiču iz Trzica ter Jaku Rotarju in Borisu Kosu z Jesenice.

Upajmo, da bomo podobno hokejsko prireditve videli tudi prihodno sezono in da bodo hokejistke Jesenice s pesmijo pozdravile svojo zmago in ne tako, kot je bilo v nedeljo zvečer. Iskrene solze v jeseniški garderobi so po porazu pokazale, kaj dekleta iz različnih krajev Slovenije čutijo do jeseniškega hokeja in kako jih je poraz v jeseniškem dresu hudo prizadel.

KOŠARKARJI IN KOŠARKARICE SPET USPEŠNI

LESONIT ILIRSKA BISTRICA : JESENICE — ČLANI 64:75 (29:38)

Dvorana osnovne šole v Podgradu pri Ilirski Bistrici, gledalcev 50, sodila sta Pirih in Sajna iz Nove Gorice.

Jesenice: Azman 25, Božič, Rizvanović, 2. Jelovčan, 2. Pirih 16, Lunder, Trifković, Smolej 11, Janjič, Brgant, Matučec 19.

Ekipa Lesonita, ki se letos krčevito bori za obstanek v ligi, ni bila dorasel nasprotnik jeseniškim košarkarjem. Ti so povedli takoj v prvih minutah srečanja, pet minut pred koncem prvega dela igre pa so vodili že z devetnajstim točkami.

Zaradi velikega števila osebnih napak so igro pri Jesenicah nadaljevali mlajši košarkarji, ki prednosti sicer niso obdržali, vendar so kljub temu brez težav izpeljali tekmo do konca. Lesonit je poskušal z napadalno obrambo po vsem igrišču, ki pa za jeseniške košarkarje tokrat ni bila pretežka.

Člansko moštvo Jesenice lahko tokrat pohvalimo za organizirano igro proti postavljeni obrambi v napadu in za celovito uspešno in domiselno izvedenih nasprotnih napadov.

JESENICE : SLOVAN LJUBLJANA — ČLANICE 61:57 (30:25)

Dvorana ŽIC na Jesenicah, gledalcev 30, sodila sta Burja in Kobilica, oba iz Ljubljane.

Jesenice: Mlačnik, Berus, Bartelj, Vavpotič 26, Strazišar 18, Kučina, Lah 5, Deretič 5, Azman 4, Krznarič 2, Slamnik, Smolej.

V prvem delu igre so bile Jesenice precej boljše nasprotnice, vendar svoje premoči niso znale kronati z večjo prednostjo. V drugem polčasu so jih igralke

Slovana ujele in nekajkrat celo povedle, vendar kaj več niso mogle storiti, tako da so domače košarkarice povsem zasluženo slavile.

V naslednjem kolu, ki je bilo na sporedu v sredo, bodo Jesenice gostovale pri istoimenski ekipi v Novem mestu.

ČLANI IN ČLANICE V ŽIC

V soboto, 12. marca, bosta v dvorani ŽIC na Jesenicah na sporedu dve prvenstveni košarkarski tekmi. V prvi, ki bo ob 16. uri, se bosta pomerili ženski članski ekipi Jesenice in Salonita (Anahovo, Nova Gorica), v drugi tekmi, ki bo ob 18. uri, pa člani Jesenice in Vrhnik. Vstopnine ne bo. MB

SREČANJE SANKAŠKIH VETERANOV

Sankaški klub Jesenice prireja v soboto, 19. marca, srečanje sankaških veteranov Slovenije ob 17. uri v domu pod Golico (pri Belčanu). Po pozdravnem nagovoru bodo spregovorili o sankaškem športu v Sloveniji, o delu Sanka Jesenice v sezoni 1982/83 in o planu dela Sanka Jesenice za sezono 1983/84. Po delovnem srečanju bo skromna pogostitev vseh udeležencev, od 20. ure dalje bo tudi ples.

Vse sankaške veterane prisrčno vabimo!

DRUGO MESTO VATROSTALNE NA DUNAJU

V soboto, 5. marca, je bil na Dunaju velik mednarodni turnir v kegljanju na ledu. Tekmovanje se je udeležilo 30 ekip iz Avstrije, ZRN in ekipa Vatrostalne z Jesenic, ki je dosegla lep mednarodni uspeh. Osvojila je drugo mesto in potrdila dobro formo pred bližnjim evropskim prvenstvom. Za ekipo so nastopili: Milenko Perić, Ante Bazo, Ivan Železnik in Rudi Šapek.

V petek, 11. marca, odpotujejo v Švico tri jugoslovanske ekipe na evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu: Vatrostalna, Krivec in Murka. Ruša

POLDI KRAŠOVEC ZMAGAL V ČSSR

Od 4. do 6. marca je bilo v Visokih Tatrah mednarodno tekmovalno v sankanju na naravnih progah, ki so se ga udeležili tekmovalci iz ČSSR, Avstrije in Jugoslavije. Naše barve so zastopali člani sankaškega kluba Jesenice, ki so dosegli imeniten uspeh, saj je Poldi Krašovec zmagal pri enosedi in skupaj z Jankom Megličem pri dvosedi. Poleg tega se je Marjan Meglič uvrstil na tretje mesto pri enosedi. S tem so Jesenice sankaško sezono zaključile in lahko rečemo, da je bila ena najuspešnejših v zadnjih letih.

REZULTATI:
Enosedi: 1. Poldi Krašovec — 5.28,02, 2. Johann Schneider — (Avstrija) 5.38,50, 3. Marjan Meglič — 5.42,47, 4. Janko Meglič — 5.43,23, 5. Vinko Lavtižar 5.50,54 itd.
Dvosedi: 1. Krašovec-J. Meglič — 2.54,79, 2. Schneider-Loibl (Avstrija) — 2.54,84, 3. Lavtižar-M. Meglič — 3.00,47 itd.

D. B.

MEMORIAL LANGUS-BRUN

V sredo, 2. marca, smo delavci TOZD Strojne delavnice organizirali tretji memorial Langus-Brun. Tekmovanje, organizirano v spomin na dva odlična športnika, pokojna sodelavca TOZD, je potekalo v sončnem vremenu v Planini pod Golico nad Jesenicami. Najprej smo se pomerili v sankanju pri Savskih jamah, in sicer v treh skupinah.

REZULTATI:
SANKANJE — ŽENSKE: 1. Dana Ambroz 47.33, 2. Marija Dovžan 51.03, 3. Roža Kosej 55.75, Danica Drstvenšek 57.30, 5. Cvetka Laharnar 58.92.

SANKANJE — MOŠKI DO 40 LET: 1. Boris Jakopič 43.01, 2. Emil Robič 44.41, 3. Said Čučuk 45.23, 4. Željko Gregori 46.62, 5. Dušan Vogrinčič 47.94, 6. Franc Žnidaršič 48.51, 7. Janez Čuznar 49.74, Bojan Kokošinek 49.78, 9. Branko Smolej 50.24, 10. Jože Šebanič 50.33, 11. Stane Tekavec 50.99, 12. Stanko Urban 51.35, 13. Jože Torkar 51.70, 14. Leopold Bizalj 51.76, 15. Marko Smolej 52.16, 16. Jure Kelvišar 53.58, 17. Franci Rebernik 53.77, 18. Edvard Šunko 54.10, 19. Vili Dolensček 54.13, Branko Haus 54.47, 21. Vojko Jovič 54.52, 22. Janez Čerin 57.02, 23. Senad Suljanović 1.02.69, 24. Dušan Hribljan 1.03.69, 25. Aleksander Svetina 1.17.10.

SANKANJE — MOŠKI NAD 40 LET: 1. Zlato Lipovšek 54.31, 2. Mile Smagin 56.20.

Tekmovanje smo nadaljevali v veleslalomu na pobočju Črnega vrha. V skupnem seštevku je tekmovaljevalo štelo za ekipni pokal memoriala.

VELESALOM — ŽENSKE: 1. Dana Ambroz 43.04, 2. Roža Kosej 46.49, 3. Danica Drstvenšek 1.21.42.

VELESALOM — MOŠKI DO 25 LET: 1. Vili Dolensček 26.10, 2. Stane Urban 26.67, 3. Marjan Kobentar 27.81, 4. Roman Svetina 28.05, 5. Niko Selaković 28.22, 6. Dušan Vogrinčič 28.56, 7. Željko Gregori 29.28, 8. Marko Markelj 29.29, 9. Dušan Hribljan 30.38, 10. Branko Haus 38.12.

VELESALOM — MOŠKI DO 25 DO 35 LET: 1. Branko Smolej 27.60, 2. Branko Kliner 27.69, 3. Edi Kristan 27.80, 4. Boris Jakopič 28.11, Alojz Žakelj 30.49, 6. Jože Torkar 31.25, 7. Leopold Bizalj 33.58.

VELESALOM — MOŠKI OD 35 DO 45 LET: 1. Jože Šebanič 30.28, 2. Marko Smolej 31.36, 3. Emil Robič 33.26.

VELESALOM — MOŠKI NAD 45 LET: 1. Jože Noč 28.65, 2. Ignac Juran 31.50, 3. Ožbi Vister 31.67, 4. Zlato Lipovšek 33.91.

Pokal Langus-Brun je v trajno last prešla ekipa orodjarne in ključavničarjev strojev, ki je pokal osvojila že tretjič, to je na vsakem od sedaj organiziranem memorialu. Vrstni red ekip je naslednji:

1. Orodjarina in ključavničarji strojev 1.22.44, 2. Strugarna valjev 1.24.55, 3. Strojna obdelava 1.29.80, 4. Konstrukcijska delavnica 1.32.18.

Na koncu je sledilo še tekmovalno z avtomobilskimi zračnicami, imenovano »super tekmovalno s laufi«. V zanimivem in nadvse zabavnem tekmovalstvu sta bila najboljša dva super garača, in sicer Branko Haus in Franc Žnidaršič.

ZAHVALA ORGANIZACIJSKEGA KOMITEJA ZA POKAL VITRANC

Organizacijski komitej POKAL VITRANC Kranjska gora se zahvaljuje vsem organizacijam in vsem posameznikom, ki so nesebično pomagali, da je bilo tekmovalno v slalomu in veleslalomu za 22. POKAL VITRANC '83 klub izredno slabim snežnim razmeram dobro pripravljeno in izpeljano v zadovoljstvo vseh tekmovalcev in gledalcev, še posebno, ker je tekmovalne hkrati veljalo za svetovni pokal.

Organizacijski komitej POKAL VITRANC

Moštvi, ki sta nastopili v prvi ženski hokejski tekmi Jesenic: Olimpija v nedeljo, 6. marca, na Jesenicah (foto I. Kučina)

NA XI. ZIMSKIH ŠPORTNIH IGRAH 250 TEKMOVALK IN TEKMOVALCEV

V nedeljo, 27. februarja, je občinski svet Zveze sindikatov Slovenije Jesenice organiziral XI. zimskie športne igre v veleslalomu in tekih. Izvedba tekmovalja je bila poverjena Smučarskemu društvu Mojstrana, ki je nalogo dobro opravilo. Nastopilo je 84 tekmovalk in 166 tekmovalcev.

REZULTATI VELESALOMA:

ČLANICE DO 25 LET: 1. Cvetka Koblar — Železarna, 2. Saša Kofler — Železarna, 3. Tanja Otović — VIZ Jesenice.

ČLANICE OD 25 DO 35 LET: 1. Ingrid Vauken — VIZ Jesenice, 2. Draga Klein-dienst — Gradbenec Jesenice, 3. Zdenka Manfreda — Železarna.

ČLANICE OD 35 DO 45 LET: 1. Danica Benedik — Železarna, 2. Marica Ravnik — ŽIC Jesenice, 3. Alenka Mencinger — Zdravstveni dom Jesenice.

ČLANICE NAD 45 LET: 1. Tilka Cerkovnik — Bolnica Jesenice, 2. Mima Petrič — Železarna, 3. Cvetka Koblar — Železarna.

ČLANI DO 25 LET: 1. Vojko Legat — Železarna, 2. Jože Martinjak — Železarna, 3. Tone Milonik — LIO Mojstrana.

ČLANI OD 25 DO 35 LET: 1. Marjan Vovk — Železarna, 2. Franci Rabič — VIZ Jesenice, 3. Janez Kovač — Železarna.

ČLANI OD 35 DO 45 LET: 1. Klavdij Mlekuž — Železarna, 2. Mirko Kliner — Železniška postaja Jesenice, 3. Jernej Markez — Železarna.

ČLANI NAD 45 LET: 1. Jože Kliner — Železarna, 2. Jože Noč — Železarna, 3. Ivo Borštnik — ŽIC Jesenice.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V SMUČARSKIH TEKIH ZA PIONIRJE V BOHINJU

Republiškega prvenstva v smučarskih tekih za pionirje v Bohinju so se udeležili tudi pionirji OZSO Jesenice in dosegli odlične rezultate: 2. mesto Lojze Kopavnik, 3. mesto Joško Kavalir in 6. mesto Tatjana Mlinar (vsi SK Rateče). Prvenstva se je udeležilo 185 pionirjev in pionirk. Lepo število, ni kaj — toda kaj, ko SZS nima toliko posluha za prvenstvo pionirjev, da bi organizatorju dostavila kolajne in diplome za najboljši, ki jim pripadajo — kolajne in diplome SZS. Zakaj grešimo že pri najmlajših, ki jim je ena od začetnih stimulacij za trening prav podeljevanje nagrad in priznanj?

Rezultati:
ML PIONIRJI 3 km (71 tek.): 1. Borut Nunar SK Triglav 9.05,3, 8. Peter Klofutar 10.04,6, 9. Igor Oman 10.08,8, 15. Sašo Žunković 10.18,1 (vsi SK Kr. gora), 25. Mladen Trstenjak SK Rateče, 32. Edi Adamek SK Mojstrana, 60. Damjan Misotič SK Kr. gora itd.

ML PIONIRKE 3 km (40 tek.): 1. Jelenka Graf SK Pohorje — Hoče 10.15,9, 16. Tjaša Žunković 11.41,3, 19. Maja Kunstelj 36.01,2.

6. POKAL REPUBLIK IN POKRAJIN V SMUČARSKIH TEKIH IN BIATLONU ZA PIONIRJE

Smučarski klub Pohorje-Hoče je uspešno izvedel pokal republik, ki je v bistvu državno prvenstvo, le da lahko v vsaki kategoriji nastopijo samo štirje tekmovalci iz vsake republike in pokrajine. Prvenstva so se udeležile ekipe iz: BiH, Hrvaške, Makedonije in Slovenije. Ekipno je premočno zmagala ekipa Slovenije pred BiH, Hrvaško in Makedonijo. V posamičnih kategorijah je ekipa Slovenije kot gostitelj lahko v konkurenci štartala z osmimi tekmovalci v vsaki kategoriji. V ekipi Slovenije so uspešno nastopili tudi pionirji OZSO Jesenice: Lojze Kopavnik 3. mesto, Joško Kavalir 5. mesto in pionirka Tatjana Mlinar 7. mesto (vsi SK Rateče).

REZULTATI PIONIRJI 5 km (17 tek.): 1. Iztok Raišp Slovenija II. 12.49,42, 2. Jože Vodušek Slovenija II. 13.25,09, 3. Lojze Kopavnik Slovenija I. 13.43,07, 4. Mitja Kol-

REZULTATI TEKA — ČLANICE 2 KM:

ČLANICE DO 25 LET: 1. Bojana Kobentar, 2. Saša Kofler, 3. Darinka Šumi — vse Železarna.

ČLANICE OD 25 DO 35 LET: 1. Brigita Mrak — VVO, 2. Julijana Smolej — Železarna, 3. Dragica Šmid — VIZ Jesenice.

ČLANICE OD 35 DO 45 LET: 1. Slava Mlakar — VIZ Jesenice, 2. Tončka Brudar — TOZD Hoteli Kompas Kranjska gora, 3. Marija Kajžar — PMM Rateče.

ČLANICE NAD 45 LET: 1. Tilka Cerkovnik — Bolnica Jesenice, 2. Mima Petrič, 3. Vida Jelovčan — obe Železarna.

REZULTATI TEKA ČLANI:

ČLANI DO 25 LET — 4 km: 1. Roman Beznik, 2. Tone Urban, 3. Boris Kobentar — vsi Železarna.

ČLANI OD 25 DO 35 LET — 2 km: 1. Andrej Jansa, 2. Tone Djuričič, 3. Rado Pristov — vsi Železarna.

ČLANI OD 35 DO 45 LET — 2 km: 1. Alojz Kerštain, 2. Jože Dovžan — oba Železarna, 3. Martin Čufar — Tehnični biro Jesenice.

ČLANI NAD 45 LET — 2 km: 1. Franc Lakota — Železarna, 2. Milan Ulčar — ŽIC Jes., 3. Stane Gorjanc — ELIM Jesenice.

EKIPNA UVRSITITEV:
VELESALOM: 1. Sindikalna konferenca OZSO železarne Jesenice 2.54,77, 2. OZSO Center usmerjenega izobraževanja Jesenice 3.27,27.

TEKI: 1. Sindikalna konferenca OZSO železarne Jesenice 1.10.56,4, 2. OZSO Center usmerjenega izobraževanja Jesenice 1.27,57.

stelj 12.01,7, 25. Katarina Smiljič 12.16,8 vse SK Kr. gora.

STAREJŠI PIONIRJI 5 km (52 tek.): 1. Iztok Raišp SK Pohorje — Hoče 15.30,7, 2. Lojze Kopavnik 16.20,5, 3. Joško Kavalir 16.32,2 (oba SD Rateče), 12. Tomi Komac 18.10,9, 21. Alojz Cizelj 18.41,7, 40. Gorazd Malenšek, 41. Matjaž Gracec, 50. Karlo Girardon (vsi SK Kr. gora).

STAREJŠE PIONIRKE 5 km (22 tek.): 1. Ivi Bešter SK Triglav 17.56,8, 6. Tatjana Mlinar SK Rateče 18.47,1 itd.

Stafete:
ST. PIONIRJI 3 x 5 km (11 stafet): 1. SK Triglav 52.45,8, 3. SD Rateče (Joško Kavalir, Primož Podlipnik, Lojze Kopavnik) 54.44,9, 6. SK Kranjska gora (Gorazd Malenšek, Alojz Cizelj, Tomi Komac) 58.20,2 itd.

ML PIONIRJI 3 x 3 km (17 stafet): 1. SK Triglav 29.56,3, 6. SK Kranjska gora (Sašo Žunković, Igor Oman, Peter Klofutar) 31.40,6.